Leto VI., štev. 248 | Ljubljana, nedelja 25. oktobra 1925 | Poštnina pavšalirana. | Cena 3 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Ogласi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Današnja številka obsega 16 strani in stane 3 Din.

Ljubljana, 24. oktobra.

Pogajanja o konkordatu z rimsko Stolico so bila v začetku julija prekinjena. Reklo se je, da morajo člani enega kardinalskih kolegijev na počitnice, pregovori pa da se bodo nadaljevali na jesen.

Izbile pa so v javnost nekatere informacije, ki so vzbudile veliko pozornost. Doznalo se je, da so jugoslovenski škofje v Rimu tekom pogajanj dali izjavo, da vprašanje glagolice ne spada v konkordat, ker da je interna stvar cerkve same, v katero se nima mešati niti država niti narod. To se je zgodilo, ko je Sv. stolica že pokazala pripravljenost, da to vprašanje reši v konkordatu. Gotovo je, da se je o glagolici že pogajala z našimi delegati in to v dosti prijaznem naglasu.

Ako so škofi naenkrat pokrenili prigovor inkompetence naše države, da se zavzame za uvedbo glagolice, so s tem vrgli v pogajanja misel, ki državo eliminira in odstavlja cel problem z dnevnega reda v trenutku, ko naša razširjena domovina prvikrat sklepa s katoliško cerkvijo pogodbo. Naša država je od l. 1914. imela konkordat z njo, ki za stare naše granice zajamčuje glagolici znatne pravice. Ako bi Jugoslavija opustila vprašanje glagolice, pokrenili, kar je Srbija pridobila za svojih 20.000 katolikov, bi se takorekoč odrekla stari narodni pravici.

V tej zvezi misli in videč še druge žalostne pojave, je razumljivo, da se je vseh uvidevnih ljudi, ki niso prezrli teh prevažnih dogodkov, polastilo globoko razburjenje in z njim tudi ogorčenje nad postopkom jugoslovenskih škofov. V historičnem momentu skočiti v hrbet svoji domovini, to ni mala stvar in čudno ni, ako se je tak postopek označeval tudi kot moralična veleizdaja.

Naravno je, da so škofje končno reagirali na te strahovite očitke. Opazili so, da bi se postavili izven naroda, ako se ta stvar zanje povolino ne razčisti. Vsaj ga ni Jugoslovena, ki bi tu mogel prav dati nasprotnemu stališču. Stari naš narodni jezik in čim več živega našega jezika v cerkev, to je tako velikanska stvar, da lahko rečemo, ako se to doseže, potem je naša narodna misel zmagala.

Škofje so se zbrali v Zagrebu na posvet in javljajo, da so se to pot izrekli vsi za glagolico, vendar s tem, da je to vprašanje rezervirano avtonomni rešitvi Sv. stolice. Javljajo, da gredo v Rim sporočit to prošnjo.

Ali je država kompetentna, da zahteva za svoje državljane in za naš jezik pravico v cerkvi, o tem ne bodo odločali škofje. O tem odloča država sama, predstavljena po vladi, ki se opira na Narodno skupščino. Volja te skupščine je nedvomno jasna in z veseljem moramo konštatirati, da stoji za vlado v tem vprašanju vse prebivalstvo. Doslej se nihče ni javil, ki je proti. Zavrniti pa moramo izjavo SLS, ki odreka državi pravico boriti se za glagolico in s tem samo znova dokazuje, da je v njej še vedno isti zli duh Dunaja in Pešte, ki sta neusmiljeno gonila škofa Strossmayerja, ko je posredoval, da dobe katoliki v Črni gori pravico posluževati se glagolice. SLS ni močna dovolj, da bi njen zelo diskreditirani glas mogel odvrniti državo in vlado od prave poti in od vršenja historične dolžnosti.

Prav tako gotovo je pa tudi, da se Jugoslavija za glagolico ne bi borila prilikom konkordata, ako bi Sv. stolica sama storila odločilen in odrešilen korak: ako bi ugodila enodušni želji naroda in sama uvedla naš stari narodni jezik in čim več živega jezika na teriboriju celega naroda. Ako bi cerkev ta korak storila bi bila cela situacija bistveno izmenjana še v mnogih drugih ozirih. Bil bi to korak zbližanja in priznanja z najdalekosežnejšimi posledicami.

Med nami prevladujejo v tej stvari črnogledi pesimisti, ki sodijo, da bo Sv. stolica zopet enkrat podlegla mržnjam ki v izvestnih krogih vladajo napram naši državi in razvoju Jugoslovenstva. Dal Bog, da se pesimisti vendar enkrat motijo. Ako pa ni tako, potem bodimo pripravljeni, da se borimo za našo «staro pravdo» do kraja.

Vatikan in fašizem

Rim, 24. oktobra. d. «Osservatore Romano» priobčuje okrožnico kardinala državnega tajnika Gasparrija na cerkvene dostojanstvenike v Italiji. Okrožnica opozarja, da je cerkvenim oblastem prepovedano brez predhodnega dovoljenja kardinala državnega tajnika občevati z italijanskimi kraljevimi oblastmi. Okrožnica poziva v imenu svetega očeta vse duhovnike brez ozira na čin, da morajo v bodoče brezpogojno prositi za dovoljenje v Vatikanu, ako hočejo v kakršnikoli zadevi občevati z državno oblastjo.

Kralj se je vrnil v Beograd

Prva Pašićeva avdijenca po vrnitvi iz inozemstva. — Stjepan Radić pri kralju. — Komentarji k včerajšnim Pašićevim izjavam.

Beograd, 24. oktobra. p. Danes popoldne ob 3. se je vrnil kralj Aleksander v spremstvu pobočnika generala Hadžića iz Topole in je izstopil na postaji Topčider. Na kolodvoru sta ga pozdravila prometni minister Radojević in notranji minister Maksimović.

Ob pol 5. je sprejel kralj ministrskega predsednika Pašića, ki je ostal pri njem do 6. Potem je prišel k kralju v avdijenco Stjepan Radić v spremstvu ministra Pavla Radića. Avdijenca je trajala 20 minut.

Pričakovalo se je, da pride po avdijenci do sestanka med Radićem in Pašićem. To se pa ni zgodilo in Radić se je zvečer ob 20. vrnil v Zagreb ne da bi se bil videl s Pašićem.

O avdijencah gg. Pašića in Radića se smatra, da so bile zgolj informativnega značaja in da se na njih ni pretresalo nobeno odločilno politično vprašanje. V ospredju političnega interesa je bil danes ves dan včerajšnji ostri govor g. Pašića v radikalskem klubu. Sodi se, da je Pašić odločen z vso avtoriteto zadušiti intrige in ekstrature, ki se pojavljajo v posameznih manjših skupinah radikalne stranke in politični krogi smatrajo, da se mu bo to tudi v polni meri posrečilo, zlasti ker izgleda, da je nastalo pomirjenje s strujo gospoda Ljube Jovanovića. Mnogo se komentirajo rezervirane besede min. predsednika o sporazumu z radićevci in alternativa, ki jo je glede radićevske politike postavil: ako bi radićevci ne bili mogli v vlado, bi se bili vrnili v protidržavni tabor. V tej alternativi se zrcali precejšnjo nezaupanje v iskrenost današnje radićevske politike.

Danes popoldne se je konstituiral radićevski poslanski klub. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Karlo Kovačević, za podpredsednika dr. Ivan Pernar, za tajnika Bačinić in Zagorac, za blagajnika pa Lončarević. Na seji je bilo tudi govora o včerajšnjih Pašićevih izjavah.

Sejo je imel tudi muslimanski klub. Ker je debata o invalidskem zakonu razporedena, so včeraj in danes posamezni parlamentarni prvaki odpotovali za nekaj dni iz Beograda. Dr. Spaho in Behmen sta odšla na Dunaj, dr. Korošec in dr. Žerjav sta odpotovala v Ljubljano, zaledničarski poslanci so se vrnili v Beograd. Svetozar Pribičević se je nocoj podal v bosanski Prnjavor, kjer bo imel jutri velik shod.

Beograd, 24. oktobra. p. Samostojni demokratski poslanec dr. Dušan Tadić je poslal ministru pravde vprašanje, v katerem ga opozarja na dejstvo, da imajo radićevski ministri dr. Šuperina, dr. Nikić in dr. Krajač še vedno odvetniške, odn. notarske pisarne, kar nasprotuje določbam odvetniškega in notarskega reda za Hrvatsko in Slavonija. Poslanec vprašuje ministra, kaj namerava storiti, da se odpravi taka kršitev zakona.

Načelna razprava o invalidskem zakonu

Sedanji minister socijalne politike ga brani, bivši minister socijalne politike ga proglaša za popolnoma nezadostnega.

Beograd, 24. oktobra. r. Današnja skupščinska seja se je pričela ob 10.15 dopoldne. Po odobrenju zapisnika zadnje seje in drugih formalnostih, je pričela *načelna razprava o načrtu invalidskega zakona*. Minister socijalne politike Milan Simonović je navedel, da je osebnih invalidov 55.116, članov invalidskih družin, ki prejemajo invalidnino, pa 169.876. Ko se rešijo vse predložene prošnje, bo to število narastlo na 280.000. Ve, da se bo načrt invalidskega zakona mnogo kritiziral, vendar pa prosi, da se naj sprejme. Minister naglaša velike težkoče, ki so jih imele vse vlade do predložitve invalidskega zakona. Posebno velike težkoče je bilo treba prebroditi v vprašanju invalidov iz prečanskih krajev, ki so bili tako nesrečni, da so se morali boriti v vrstah naših neprijateljev.

Za njim je govoril bivši minister socijalne politike v Davidovićevi vladi dr. Behmen, ki je opisoval bedno stanje invalidov v naši državi ter s številkami dokazoval, kako malo prejemajo. Narodu se je že trikrat obljubilo zboljšanje invalidskega položaja ter predložitev invalidskega zakona — kar pa je sedaj predloženo je popolnoma nezadostno. Govornik zahteva, da se vladni načrt invalidskega zakona odkloni. Prečital je tudi brzojavko invalidske organizacije v Zagrebu, ki prosi, naj se predloženi zakonski načrt odkloni, v kolikor ne bo rešil vprašanja invalidnine.

Nato bi moral govoriti še klerikalni poslanec Kremžar, ki pa je izgubil besedo, ker ni bil navzoč. Seja je bila zaključena ob 12.10 ter se bo nadaljevala z istim dnevnim redom v pondeljek 26. t. m. ob 10. dopoldne.

Pred vladno in parlamentarno krizo v Nemčiji

Nemško nacijonalna stranka proti locarnskim pogodbam. - Solidarnost demokratov in socijalnih demokratov z nacijonalci.

Berlin, 24. oktobra. d. Vsled sklepa načelstva in predsednikov deželnih zvez nemško - nacijonalne stranke, ki so se izrekli proti locarnskim pogodbam se je notranje - politični položaj v Nemčiji tako zelo poostril, da je treba računati z vladno krizo, ki utegne imeti za posledico lahko tudi razpust zbornice. Vsled tega sklepa vrhovnega vodstva stranke bodo morali izvajati, ako se v zadnjem trenutku kaj ne izpremeni, posledice trije ministri, ki zastopajo stranko v vladi.

Ta sklep vrhovnega vodstva nemško-nacijonalne stranke je vse politične kroge zelo iznenadil, čeprav so računali z njenim odporom proti dogovorom v Locarnu. Nemški nacionalci so, kakor znano, zahtevali od vlade, naj začne razpravljati z zapadnimi velesilami o interpretaciji, predvsem čl. 1. zapadnega pakta. Državni kancelar dr. Luther je to zahtevo odbil, vendar pa je dal po poslaniku v Parizu sondirati pri zunanjem ministru Briandu o tem vprašanju, ki ga je ta odločno odklonil. Šele nato so zavzeli nemški nacijonalci svoje odločno odklonilno stališče.

Ni izključeno, da pride sedaj do razpusta zbornice, ker z izstopom trojice nemško-nacijonalnih ministrov v državni vladi iz kabineta ne bo imela več vlada večine v parlamentu, ker so se proti locarnskim pogodbam izjavili tudi demokrati in socijalni demokrati. Izjavili so, da ne bodo glasovali zanje, ako tega ne store tudi nemški nacijonalci. V tem primeru ne bo preostalo državni vladi drugega, kot da apelira zopet na narod. V novi zbornici upa potem vlada, da bo mogla spraviti locarnske pogodbe pod streho.

Kakor se je v Nemčiji že mnogokrat zgodilo, je tudi sedaj prav lahko mogoče, da se v zadnjem trenutku položaj nenadoma izpremeni. Vsi znaki namreč kažejo, da hočejo nemški nacijonalci glasovati za locarnske pogodbe za gotovo ceno. Že zdavnaj je njihov glavni cilj, da bi prišli v prusko vlado.

Normalni odnošaji med Nemčijo in Rusijo

Berlin, 24. oktobra. p. Zunanji minister dr. Stresemann je imel ob priliki v nedeljo se vršečih volitev v badenski deželni zbor v Karlsruhe volilni govor v katerem je zanikal trditve, češ, da nameravajo države, ki so se udeležili locarnske konference ustvariti blok proti sovjetski Rusiji. Dr. Stresemann je izjavil, da Nemčija ne bi mogla voditi take politike ker polaga največjo važnost na stare odnošaje z Rusijo, ki jih zahteva položaj nemške države. Temu smotru nemške politike ne morejo škodovati niti notranje razmere v Rusiji. Sklep nemško-ruske trgovinske pogodbe je praktično pokazal, da hoče ostati Nemčija v dobrih odnošajih z Rusijo.

Dne 12. t. m. v Moskvi podpisana nemško-ruska trgovinska pogodba obstoja iz okvirne pogodbe in iz sedmih posameznih pogodb. Okvirna pogodba vsebuje splošne določbe, predvsem odločbo, da ostane v polnem obsegu v veljavi rapallski dogovor z dne 16. aprila 1922.

Prvi del tvori dogovor glede naseljevanja S posebnimi določbami je urejeno naselitve po dovolienje, ki obsega tudi gospodarska podjetja in njihove zastopnike. Državljani obeh držav so izvzeti od javne delovne dolžnosti in od rekvizicij izvzemši avtomobile. Vsaka razlastitev, ki se ne bi strinjala z mednarodnimi naziranji, je izključena.

Glede pravne zaščite je določeno, da imajo državljani pravico, da si prosto izberejo odvetnika. Vsako aretacijo tudi policijsko, je treba takoj sporočiti najbližjemu konzulatu. Vsaka trgovinska družba ima v Rusiji pravico tožiti kot pravna oseba.

Gospodarski dogovor vsebuje celo vrsto določb v svrho čim tesnejšega gospodarskega sodelovanja med obema državama. V kratkem se bodo vršila pogajanja za posebno carinsko pogodbo.

Železniški dogovor določa uveljavljenje bernske pogodbe za blagovni promet med Rusijo in Nemčijo. Tudi glede paroplovbe vsebuje pogodba natančne določbe.

Bolgarija odklanja direktna pogajanja z Grčijo

Tudi Grčija je načelno sprejela povabilo Sveta Zveze narodov in skuša zmanjšati svojo krivdo. — Angleška sodba o «kriški morali». — Hitra mobilizacija Zveze narodov.

Sofija, 24. oktobra. s. Na noto grške vlade, v kateri se zahteva odškodnina za žrtve obmejnih bojev, je odgovorila bolgarska vlada, da ne more v tem oziru ničesar odgovoriti, dokler Svet Zveze narodov ni izrekel svoje sodbe. Grška vlada je prisilila Bolgarijo pozvati Zvezo narodov, ker je trikratna bolgarska prošnja za imenovanje mešane komisije ostala brez odgovora. V ostalem odklanja Bolgarija vsaka direktna pogajanja z Grčijo, dokler je le en grški vojak na bolgarskem ozemlju.

Atene, 24. oktobra. e. Atenska brzojavna agentura poroča: Ponoči je prispelo povabilo predsednika Sveta Zveze narodov Brianda, naj grška vlada v zadevi obmejnega incidenta med Grčijo in Bolgarijo odpošlje svojega zastopnika na sestanek Zveze narodov. Vlada je sklenila, da načeloma sprejme povabilo in je pooblastila svojega poslanika v Parizu Karafanosa, naj jo zastopa na seji Sveta Zveze narodov. Grška vlada si je pridržala pravico poslati v Pariz tudi svojega vojaškega zastopnika.

Vlada objavlja, da ni res, da bi grške čete obstrelievale Petrič. Obstreljevale so le železniško postajo, da bi preprečile izkrcavanje čet. Povelje za prodiranje je bilo izdano le zato, da bi prisilili Bolgare, da se umaknejo iz grške stražnice št. 69, ki jo imajo še vedno zasedeno.

London, 24. oktobra. d. Radikalni dnevnik «Star» piše: Vest, da je grška vlada izročila Bolgariji 48-urni ultimatum, je zelo čudna z ozirom na dejstvo, da sta obe državi članici Zveze narodov. Zveza narodov bo dala sedaj Grčiji svečano ukor, ker je zakrivila napram Bolgariji do pičice isto, kar je zakrivila sveječasno Italija napram Grčiji.

Pariz, 24. oktobra. e. Listi naglašajo, da se je izvršila tkzv. mobilizacija Zveze narodov z ozirom na grško - bolgarski konflikt v nekaj urah. Včeraj ob 7. uri zjutraj je glavni tajnik Zveze narodov Sir Drumond v Ženevi dobil brzojavko bolgarskega zunanjega ministra Kalfova, ki prosi, da se čimprej skliče seja Zveze narodov. Ob 10.30 je predsednik Sveta Briand sklenil sklicati člane Sveta za pondeljek 26. t. m. Ob 13. sta bili iz Ženeve odposlani dve brzojavki s podpisom Brianda, in sicer v Sofijo in Atene s povabilom na bolgarsko in grško vlado, naj odpošljeta svoja zastopnika na sejo Zveze narodov. Svet Zveze narodov bo zboroval dva ali tri dni.

Veleposlaniška konferenca se sestane v torek.

Nadaljno prodiranje grških čet

Grki so prešli na desni breg Strume. — Nevzdržen položaj v Petriču. — Vznemirjenje v Bolgariji.

Sofija, 24. oktobra. s. Včeraj ob 17.30 je grško težko topništvo zopet bombardiralo mesto Petrič. Na cesti, ki vodi v Sveti Vrač je približno 6 tisoč beguncev. Vest, da je Bolgarija prosila za dovoljenje, da sme mobilizirati svojo vojsko, je neresnična.

Preteklo noč sta dve grški četi prodirali v smeri proti Petriču. Pri vasi Širbanovo so pehotne enote prešle z levega na desni breg Strume. V vaseh, zasedenih po grških četah je požar uničil več hiš in velik mlin. Ob 9. zvečer so se Grki nekoliko umaknili. Od bolgarske strani ni od početka vpada dosedaj stopil v akcijo še noben top.

Danes dopoldne so grške čete do 10. nadaljevale z obstreljevanjem Petriča. Kljub pozivu naj obe vladi ustavita sovražnosti, je do 10. ure padlo 150 šrapnelov v mesto. Bolgarska vlada je na države in na tajništvo Zveze narodov poslala nov protest.

V poznih popoldanskih urah so grške čete pod varstvom svojih baterij zopet pričele prodirati. Dva bataljona sta prodirala na desnem bregu Strume v smeri proti Petriču, dočim ima tretji bataljon, kakor izgleda za cilj vas Petrovo, 15 km vzhodno od Strume. Položaj v Petriču postaja nevzdržljiv. Dosedaj se držilo bolgarske čete povelja, naj se ne spuščajo v noben boj. Iz verodostojnega vira poročajo, da odhajajo močne grške čete iz Soluna na bolgarsko mejo.

Beograd, 24. oktobra. p. Bolgarska brzojavna agentura poroča uradno:

Zaradi vdora grških čet na bolgarsko ozemlje so priredili bolgarski dijaki zborovanja, na katerih so protestirali proti brutalnosti Grkov in se obrnili do Zveze narodov. Grška vlada demantira vesti, da so bolgarske čete zasedle nekaj točk na grških tleh. Grki so zasedli v širini 12 in dolžini 30 kilometrov nad 400 kvadratnih kilometrov bolgarskega ozemlja z močnimi oddelki pehote in topništva.

Davi je sofijska vlada opozorila Zvezo narodov na bolgarske žrtve, ki znašajo tri mrtve in šest ranjenih vojakov in enega ranjenega častnika, sedem mož pa pogrešajo. Med civilnim prebivalstvom Petriča, ki ga grške čete obstreljujejo, je bilo doslej sedem oseb ranjenih

Zanimanje diplomatskega zbora za dogodke ob bolgarsko-grški meji je še vedno izredno veliko. Ves dan so se zastopniki tujih držav informirali pri pomočniku zunanjega ministra Jovanu Markoviću o novih dogodkih. Popoldne so bili pri njem poslaniki Poljske Okenski, Zedinjenih držav Dodge in Velike Britanije Cunnard. Vlada je prejela tri brzojavke od Zveze narodov, v katerih jo obvešča o poročilih, ki jih je dobila od bolgarske vlade.

Nemčija in kolonije

Značilna Chamberlainova izjava.

London, 24. oktobra. d. Pri včerajšnjem sprejemu novinarjev je odklonil zunanji minister Chamberlain vsako izjavo glede grško - bolgarskega konflikta, pač pa je obširno poročal o locarnskih pogajanjih.

Glede vprašanja nemškega kolonijalnega mandata je izjavil, da v tem oziru niso sklenili zavez, nikakih obveznosti do Nemčije. Vse je odvisno od Nemčije. Ako postane Nemčija brezpogojno članica Zveze narodov, potem bo imela iste pravice kakor vse druge članice, in če se bo oddal kak mandat, ga dobi Nemčija.

Chamberlain je pripomnil, da je bilo v Locarnu naitežje vprašanje vstopa Nemčije v Zvezo narodov, vendar pa se je rešil tudi ta problem. Locarnske pogodbe tvorijo ločilno črto med vojno in mirovno dobo.

Lord Grey o Rusiji

London, 24. oktobra d. Bivši zunanji minister lord Grey je imel važen govor o Locarnu in o sovjetski Rusiji. Po njegovem mnenju smatra sovjetska vlada locarnski sporazum in vstop Nemčije v Zvezo narodov za akcijo naperjeno proti sovjetski oblasti. Ako je res, da obstoja del sovjetske politike v izzivanju nemirov v Evropi, potem je bil v Locarnu brezdvomno storjen velik korak za pobijanje te politike. Okrepitev Zveze narodov more povzročiti spremembo o mišljenju ruske javnosti in sicer v smeri, da bo končno tudi Rusija priznala Zvezo narodov. Končno je lord Grey izrazil svoje mnenje, da bodo locarnski rezultati pripomogli do ameriške pomoči Evropi, in da se bo na ta način odprla pot razorožitvenemu vprašanju.

Krvavi verski nemiri v Indiji

Madras, 24. oktobra. V okolici mesta Bellary je prišlo do ljutega boja med indijskimi muslimani. 17 stražnikov je bilo ranjenih, trije Indijci pa so bili ustreljeni.

Naši odnošaji napram Turčiji

Beograd, 24. oktobra. r. Turški diplomatski zastopnik Jusuf Hikmet bej je izjavil o pogajanjih, ki se vrše v Angori med Jugoslavijo in Turčijo radi zaključitve prijateljske pogodbe, nastopno: Gre za pogodbo, ki se more skleniti tekom par ur in ki bi izpremenila dejanski položaj v pravno razmerje. Doslej so bili odnošaji med obema državama nenaravni, kar se mora sedaj izpremeniti. Med Jugoslavijo in Turčijo ne obstoje nobeni nasprotujoči si interesi in morata obe državi postati prav dobri prijateljici. Kar se tiče finančnih določb lausanske mirovne pogodbe glede razdelitve turških dolgov, more Turčija prevzeti samo na njo odpadajoči del dolgov. Ostanek bi se moral razdeliti med države, ki so se povečale po balkanski vojni.

Teror fašistovskih novinarjev

Rim, 24. oktobra. e. Snoči so se sestali fašistovski novinarji, ki so sklenili resolucijo naslednje vsebine: Sedanji osrednji odbor rimske novinarske zveze je v novinarskih krogih popolnoma izoliran. Ker moralno in materijalno ne zastopa večine novinarjev, ni upravičen sklicevati in voditi zborovanja rimske novinarske zveze. Fašistovski novinarji pozivajo v imenu večine sedanji odbor, naj odstopi. V slučaju, da bi osrednji odbor rimske novinarske zveze ne upošteval tega poziva, si pridržujejo fašistovski novinarji pravico do drugih ukrepov

Prepovedana protiradićevska brošura

Beograd, 24. oktobra. p. Notranje ministrstvo je prepovedalo prihajanje in razširjanje v naši državi brošure «Radićevo izdajstvo», ki jo je spisal baron Sarkotić na Dunaju, ker piše proti interesom naše države in vzbuja plemensko mržnjo.

Darujmo za sokolski Tabor!

Nemogoča trgovinska politika

Gospodarski krogi zahtevajo premestitev načelnika Savića v vojaški resort.

Ko so pred dnevi v pododboru za carinska vprašanja nekateri člani ostro kritizirali carinsko tarifo, kakor tudi našo trgovinsko politiko sploh, je zastopniki ministrstva trgovine in industrije, načelnik gosp. Milivoje Savić, izjavil, da je taka politika potrebna v interesu vojaške pripravljenosti države in je zahteval, da se pozove v pododbor tudi zastopnika generalnega štaba generala Kalafatovića. Ta primer, ki je brezdvomno edini v trgovinski politiki vseh držav in ki nam očito kaže sistem, po katerem se vodi naša industrijska in trgovinska politika, uporablja zagrebški «Trgovinski list» za članek, ki nam v najlepši luči karakterizira načelnika Savića, kateremu je danes izročena na milost in nemilost trgovinska politika cele naše države.

Govoreč o trgovinski politiki g. Savića, ki presoja vse z najožjega militarističnega stališča, pravi člankar, da je to predvsem netaktično, ker vzbuja pre veliko pozornost inozemstva, kajti to, kar javno govori in piše g. Savić v svojih knjigah in časopisih, ni več niti za inozemce kaka tajnost in služi izvanredno neprijateljem naše države, ki na podlagi takih izjav, neprestano dokazujejo, kako je naša država prežeta z militarističnim duhom in kako da misli samo na vojne priprave, ako so celo za delovanje ministrstva trgovine in industrije merodajne v prvi vrsti take ideje. Velika razlika je pač, če zastopa take ideje generalni štab, katerega prva in edina dolžnost je to, ali pa ministrstvo trgovine in industrije ki je poklicano, da pospešuje gospodarstvo. Gospod Savić je najbrže tudi že sam prišel do spoznanja, do katerega je prišlo že zdavno naše gospodarstvo, da bi bilo zanj mnogo pripravnejše mesto v generalnem štabu ali v ministrstvu vojne in mornarice, kot v ministrstvu trgovine in industrije. Toda gotovo bi se mu kot oficijelnemu eksponentu generalnega štaba zgodilo, da bi mu načelnik ministrstva trgovine in industrije, ki bi poznal gospodarske probleme bolje nego on, po pravici odgovoril, da so njegove ideje monstruozne in nevzdržljive. Dokazal bi mu, da je dolžnost ministrstva trgovine in industrije, stremeti z vsemi sredstvi, a predvsem potom carinske politike za tem, da se dvigne domača produkcija po obstoječih predpogojih in da se s tem samo po sebi dvigne tudi vojna pripravljenost. Dokazal bi mu, da ni tudi za vojno pripravljenost preveč koristno, ako vzame gosp. Savić pod svoje okrilje od tolikih industrij samo eno ali drugo, ki je po osebnosti lastnika ali upravnika njegovemu subjektivnemu pojmovanju simpatična, medtem ko moraio druge, brez katerih ne bi mogle obratovati niti te, pri vsakem koraku težko čutiti njegov nebrzdani temperament. Dokazal bi mu, da je taka delitev industrije v simpatično in nesimpatično, v potrebno in mani potrebno, katastrofalna za naš gospodarski razvoj. Vsaka življenja zmožna industrija je važna, ker producira, daje zaslužka ljudem, in plačuje davke, a brez ljudi in davkov ni tudi ne vojne pripravljenosti. Dokazal bi mu tudi to, da je absurdno zahtevati prenos že obstoječih podjetij v druge kraje in osnovanje novih industrij samo v krajih, kjer ni niti zadostnih komunikacij niti drugih predpogojev za industrijo. K nesreči ni tako dokazovanje danes mogoče, ker na mestu, odkoder bi moralo priti tako dokazovanje, sedi danes baš oni, kojemu bi se moralo to dokazovati. Borbeni temperament gosp. Savića, ki ga vodijo popolnoma napačna notranja nazirania, je fatalnega pomena za naše gospodarstvo.

Poleg strategičnih principov in ambicij ima gospod Savić, tako pravi člankar, še eno slabost, to so specijalni produkti kakor kačkavalj, brinjevec, užički prozvodi in slični. Ako naleti g. Milivoje Savić pri razpravljanju o trgovinskih pogodbah na nasprotnika, ki pozna te njegove slabosti, ta mu bo prav lahko prodal rog za svečo. To se je tudi zgodilo nedavno pri sklepanju trgovinske pogodbe z Avstrijo, kjer je s svojim nastopom spravil v težak položaj eksperte, ko je pri razpravah z avstrijskimi delegati že v začetku razkril svoje karte, tako da je moral dovoliti Avstriji velike koncesije, za katere ni dobil protidajatev. Posledica naših političnih in administrativnih razmer je pa, da je vse to znano in priznano in da je neglede na to gosp. Savić mnogo močnejši kot so njegovi predpostavljeni ministri, proti katerim izvaja brezobzirno svojo politiko. Pri teh razmerah bi bilo bolje, da se ta zakasneli Kraljevič Marko premesti tja, kamor ga vleče srce, a to je v vojsko in da se na mesto načelnika trgovine in industrije postavi gospodarski strokovnjak s civilističnimi nazori. To bi bilo velike koristi, tako za našo trgovinsko politiko in dobro tudi za našo vojsko, ki bi dobila navdušenega borca.

Ta nevzdržen položaj, tako konča člankar, se mora radi ugleda naše države in potrebnega ji zaupanja v inozemstvu in v interesu celokupnega našega gospodarstva končati.

Mi se iz vsega srca priključujemo tej želji uvaževanega zagrebškega gospodarskega glasila. Saj trpi baš Slovenija pod brezobzirno, napačno politiko gospoda Savića največ. Dan na dan se kažejo praktični dokazi, da gosp. Savić kot član centralne komisije za državne dobave, nadalje kot šef industrijskega oddelka pri oddeljevanju državnih dobav, kakor tudi pri reševanju koncesijskih prošenj za industrijska podjetja in izdajanja uverenj za carine prosti uvoz, dosledno izvaja svojo, v knjigah priobčeno demontažno politiko, ki mora neizogibno končati za Slovenijo z gospodarsko katastrofo.

Smrt zadnjega guvernerja Krete – Berović paše

V Dubrovniku je umrl te dni v starosti 83 let zadnji mednarodni guverner Krete, Gjorgje Berović paša, eden najodličnejših državnikov srbskega pokoljenja stare Turčije.

Rojen v Skadru, je pripadal Berović paša ugledni srbski rodbini, ki se je pred več stoletji preselila iz Berija pri Podgorici v Črni gori v Skadar. Skadarski Srbi so kmalu spoznali izredno nadarjenost in čvrst karakter mladega Berovića in mu prorokovali sijajno bodočnost. V njegovih mladostnih letih so se vršili v Turčiji veliki pokolji kristjanov in velesile so se zaman trudile, da bi takratnega sultana Abdula Hamida prisilile, da izvede obljubljene reforme, ki naj bi napravile konec neznosnemu trpljenju kristjanov v Turčiji. Šele na njihov energični nastop je Abdul Hamid končno privolil, da vzame v državno službo tudi svoje krščanske državljane, ki naj bi izvedli te reforme. Skadar je takrat poslal mladega Berovića na študij v Carigrad in v inozemstvo. V svoji uradniški karijeri je uporabil pokojni Berović vso svoio energijo, da olajša krščanskemu življu na Turškem položaj. To se mu je tudi posrečilo, ker je izvrstno poznal turške zakone, koran pa celo bolje, kakor mnogi turški državniki muslimanske vere. Prebavlstvo brez razlike veroizpovedi ga je zato silno spoštovalo, a obenem tudi balo radi njegove strogosti in pravičnosti. Zakon mu je bil nadvse in zato si je kmalu pridobil ne samo zaupanje sultana, temveč tudi mnogih poslanikov na turškem dvoru. Talentirani diplomat je prišel tako že v mladih letih do najvišjih položajev v bivšem turškem cesarstvu. Bil je viceguverner Bitolja Drinopolja in Krete, ter je bil l. 1895. imenovan za guvernerja Samosa.

Takrat je dal sultan Abdul Hamid kristjanom na Kreti gotove koncesije. Poznavajoč sposobnost in Berovićevo naklonjenost napram kristjanom, so poslaniki velesil v Carigradu izrazili željo, naj imenuje sultan Berovića za guvernerja Krete. To se je leta 1896. tudi zgodilo in je dobil Berović obenem nalog, naj kot guverner izvede na Kreti obljubljene reforme. Njegova akcija pa je naletela na krvav odpor muslimanske opozicije. Niti navzočnost mednarodne eskadre v krečanskih vodah ni mogla izpremeniti položaja, kajti vsemogočni kalif je skrivoma huiskal muslimane na odpor proti stremljenju kristjanov. Berović se je nahajal tedaj pred dilemo: da sledi vzgledu Abdula Hamida in s pokoljem zaduši vsako muslimansko gibanje, ali pa po svoji vesti demonstrativno resignira na guvernersko mesto in omogoči tako velesilam, ki so podpisale pogodbo glede uvedbe reform, da postavijo otok Kreto brez komplikacij in krvi pod svoj protektorat in nato odstopijo Grški.

In Berović si je izbral drugo pot ter 12. februarja 1897 demisijoniral kot guverner Krete in šel prostovolino v prognanstvo. Že dan nato so velesile okupirale Kreto, nakar je sledila avtonomija in potem aneksija Krete s strani Grške. Čudna usoda, slavni Kuperli Mehmed paša, rodom Srb Sokolović, je potolkel Benečane na Kreti in pridobil otok Turčiji. Čez več stoletij pa je Srb Berović paša, čegar ljubezen napram svoji veri in narodu je bila tako velika, da niti na svojem najvišjem položaju ni zapustil krščanstva, s svojim nastopom povzročil, da je prišel otok Kreta zopet v krščanske roke.

V srbskih vojnah proti Turkom, Bolgarom in Avstro - Ogrski je izvršil pokojni Berović paša svojemu narodu s svojimi izrednimi izkustvi neprecenljive usluge. Po prevratu se je preselil v Dubrovnik, kjer je sklenil, da preživi zadnje dneve svojega življenja.

Politični položaj v Belgiji

Parlamentarne počitnice so bile prav koristne za belgijsko koalicijsko vlado socijalistov in krščanskih demokratov. Ko se začetkom prihodnjega meseca otvori jesensko zasedanje, se bo pojavila pred zbornico močnejša in kompaktnejša kot pred par meseci. Mogla bo pokazati na tri pomembne uspehe tekom počitnic, na sporazum z Zedinjenimi državami glede odplačevanja belgijskega dolga, na locarnski pakt in ugoden zaključek pogajanj za stabilizacijsko posojilo.

Pričakovati je pač nekaterih izprememb v sestavi kabineta. Tako odstopi iz zdravstvenih razlogov minister pravde, valonski krščanski demokrat Tschoffen. Verjetno je tudi, da bo moral demisijonirati liberalno orijentirani notranji minister, ki sploh ni član parlamenta in ne pripada nobeni izmed koaliranih strank. Rolin-Jacquemins se je namreč zameril tako socijalistom kot flamskim nacijonalistom, ker preveč energično brani enotnost dežele. Njegov zakonski načrt za spoštovanje državne zastave in državne himne se prvim zdi prereakcijonaren, drugim pa kot naperjen naravnost proti flamskemu separatističnemu gibanju.

O splošni krizi vlade in koalicije pa se danes mnogo mani govori kot koncem poletnega zasedanja parlamenta.

Izgotovljene obleke
O. Bernatović
Ljubljana
— — — Mestni trg

Tudi ni izgleda, da bi razvnete strankarske strasti ob priliki volitev v pokrajinske svete, ki se vrše 8. novembra, mogle občutno omajati položaj vlade. Te volitve so pomembne v prvi vrsti zato, ker iz provincijskih svetov izhaja del senata. Danes vladajo v provincah Hainaut in Liege socijalisti, v Anversu koalicija socijalistov in krščanskih demokratov, v Brabantu zveza liberalcev, katolikov in socijalistov, dočim se nahajajo vzhodna in zahodna Flandrija, Limburg, Luxemburg in Namur v klerikalnih rokah. Splošno se pričakuje znatno napredovanje socijalistov, s čimer bi se okrepil njihov položaj tudi v senatu.

Današnja Belgija ima reševati dva važna problema. Plemenski boj sicer ne zavzema tistih ostrih oblik kot v nekaterih drugih držav, iz česar pa nikakor ne sledi, da bi se mogel današnji ustroj stalno držati. Flamci zahtevajo vedno odločnejše popolno avtonomijo. Celo armado hočejo deliti v dva dela: valonski in flamski. Doslej so se romanski Valonci najodločnejše upirali flamskemu separatističnemu gibanju. V zadniem času pa je ta odpor precej ponehal. Dejstvo, da se germanski Flamanci zelo hitro množe, dočim število francosko govorečih Valoncev nič ne napreduje, vzbuja bojazen, da bi se v doglednem času flamsko separatistično gibanje utegnilo izpremeniti v pristen flamski imperijalizem. Ta strah bo polagoma privedel do prostovoljnega sporazuma obeh belgijskih ras. Današnja vlada, ki ima v svojem okrilju več odločnih flamskih nacijonalistov, ima nalog pripraviti pot takemu sporazumu.

Aktuelnejše in nujnejše kot rasni problem pa je finančno vprašanje. Finančni minister Janssen je podvzel široko zasnovano akcijo za sanacijo državnega gospodarstva. Po ureditvi ameriškega dolga hoče sedaj v prvi vrsti stabilizirati belgijski frank. V to svrho se poteguje za najetje stabilizacijskega posojila 100 do 150 milijonov dolarjev. Po najnovejših vesteh so tozadevna pogajanja uspela. Polovico vsote bo dala bančna hiša Morgan & Co. in Guaranty Trust Company, drugo polovico pa angleška banka. To posojilo bo služilo za odplačilo dolga narodni banki. Janssen hoče znižati obtok belgijskih bankovcev za cele 4 milijarde, t. j. skoro za 60 odst. Seveda ne bo mogel izvesti tega načrta brez velikih bolečin za belgijsko gospodarstvo.

Druga briga finančnega ministra je deficit v državnem proračunu. To bolezen namerava lečiti z štedenjem in z novimi davki, katerih bo kar za 500 milijonov frankov. Štedilo se bo največ pri armadi. Znižal se bo kavalerijski kader, odpuščenih bo kakih 1000 oficirjev, skrajšal se bo rok služenja v vojski.

Današnja vlada smatra, da ji novi položaj, ki je nastal po locarnski konferenci, dovoljuje znatno oslabitev belgijske oborožene sile.

Politične beležke

+ **«Slovenec» o sporazumu.** Včerajšnji «Slovenec» je napisal o sporazumu RR daljši uvodnik, v katerem po svoje dokazuje, zakai ni ta sporazum «pravi sporazum». Članek bi si lahko prihranil, ako bi napisal, da bi bil sporazum RR v njegovih predalih poln slave in hvale, ako bi bil pri niem udeležen tudi gosp dr. Korošec. «Slovenec» meni, da so že vsi ljudje pozabili, da se je pred dobrim tednom še silno pehal za vstop v vlado RR. Takrat je drugače pisal kot danes, ko nima nobene nade več za vstop v vlado. «Slovenec» piše sedaj da se je Korošec sporazumu «previdno izognil» in zahteva, da se naj natančno pove, kakšen naj bo ta sporazum. Ko je bila na krmilu Davidovićeva vlada «sporazuma», smo klerikalce neprestano vpraševali, kako si oni zamišljajo sporazum, pa nismo dobili nobenega odgovora . . .

+ **Sporazum in Slovenci.** Pod tem naslovom prinaša narodno-socijalistična «Nova Pravda» uvodnik, ki se izjavlja za sodelovanje Slovencev pri sedanji politiki sporazuma, in sicer potom koncentracije naprednih elementov. Opažati je, pravi glasilo NSS, da se vse slovenske stranke razen SLS zavedajo resnosti današnjega položaja in iščejo pota kako izpolniti sporazum Srbov in Hrvatov tudi z udeležbo Slovencev pri sporazumu. Ne samo stranke, ki so direktno udeležene pri današnji vladni kombinaciji, tudi vse one stranke, ki ne spadajo v krog vladnih strank, priznavajo važnost doseženega sporazuma in ne odrekajo pripravljenosti sodelovanja. Volja je dobra, samo konkretne oblike mora še dobiti. Te pa bo dobila enotna volja šele takrat, če bo dana možnost skupnega nastopa slovenskih naprednih strank. Nobena izmed obstoječih naprednih strank si ne sme domišljati, da je sama zmožna prevzeti vodstvo vladne politike v Sloveniji. Proti sebi bi ne imela le močne SLS, ampak tudi vse ostale napredne stranki bi ji ne nudile absolutno potrebne zaslombe. Če ni mogoča slovenska fronta z SLS, ki bi bila klerikalna fronta, je mogoča slovenska napredna fronta, ki bi se v imenu Slovencev nato priključila sporazumu med Srbi in Hrvati.

+ **Zakaj se ne objavi sporazum RR?** Večkrat je bila že napovedana objava pogodbe ali tako zvanega sporazuma med radikali in radićevci, a do danes je ostala ta pogodba tajna, za katero vedo le nekateri voditelji obeh strank. Sedaj se je k tej interesantni stvari oglasil Ljuba Davidović, ki je prošli četrtek na neki konferenci svoje stranke dejal: Zakaj ne objavijo sporazuma, ako je dober? Razgovarjal sem se z uglednim radikalskim prvakom in ko sem ga vprašal, zakai ne objavijo sporazuma, mi je odgovoril: «zbog nečeg rdjavog za radićevce.» Dejansko imajo oni samo neke protokole iz sej, na katerih so se pogajali. V teh protokolih smatrajo oni, da je sporazum. Toda v protokolih bi imel biti predviden tudi program dela. Izgleda pa, da tega programa sploh ni.»

+ **«Usoda bivšega vodstva.»** Pod tem naslovom objavlja beograjski «Politični glasnik», o katerem se zatrjuje, da je glasilo zelo vplivnih dvorskih krogov, sledečo interesantno informacijo o notranjih odnošajih v radićevski stranki: «Nekaj mesecev oblasti zadostuje, da so se v HSS razburkale osebne nestrpnosti, katerih stranka, dokler je bila v opoziciji, ni poznala. Bivše stranko vodstvo, osobito dr. Maček in Predavec, ki sta po naključju prišla izven vlade, nista zadovolina. Onadva celo vodita zahrbtno borbo proti svojim tovarišem v vladi, ki zdaj nosijo odgovornost za novo politiko svoje stranke. Osebne nestrpnosti in intrige so zadnji čas tako narastle, da je Stjepan Radić moral nastopiti pred javnostjo z izjavo, v kateri je navedel, da bo poskrbel za svoje bivše tovariše iz zapora in se potrudil ustreči njihovim osebnim zahtevam. Ta izjava ni napravila najugodnejšega vtisa v radikalskih krogih. Radikali smatrajo, da je bivše radićevsko vodstvo nosilo glavni del odgovornosti za pogreške, ki jih je St. Radić storil za časa Davidovićeve vlade. To vodstvo se je tudi svoj čas resno zamerilo radikalom, tako da bi eventualno sodelovanje s temi gospodi v skupščini ali vladi škodovalo odnošajem, ki sedaj vladajo med radikalnimi in radićevskimi prvaki. Zato se je v radikalskih krogih omenjena izjava šefa HSS tolmačila bolj kot sredstvo za pomirjevanje duhov v stranki, nego kot namera, ki naj bi se v doglednem času udejstvila.

+ **Osiječki radikali** so si zopet hudo v laseh. Zdaj je Lazar Brkić, upokojeni inspektor ministrstva prosvete in kandidat pri bivših volitvah, začel izdajati «Radikalski glasnik», ki ga sam ureja in večinoma tudi sam piše. V uvodniku podrobno razpravlja o razmerah med osiječkimi radikali in pravi: «Rakrana na drugače zdravem organizmu radikalne stranke v Osijeku in osiječkem okrožju je koterijaštvo, ki je dobilo moč ter spravilo stranko v takšno vlogo, da služi poželjenjem neomejenih sebičnežev, ki svoje osebne in često prav umazane posle rešujejo na račun in v imenu stranke. Prišlo je tako daleč, da vsakojaki nacijonalno nekorektni tipi, razni gojenci kazenskih zavodov, razni ucenievalci in problematične figure vodijo glavno besedo v stranki. Uničiti to koterijaštvo znači rešiti stranko vseh neprilik, ji dati polet ter vse njene moči, opešane radi koterijaštva, razviti v korist naroda in države, zbrati vse nacionalne elemente in jih staviti v službo za obči blagor.» Ost «Radikalskega glasnika» je predvsem naperjena proti dr. Ivkoviću in dr. Božiču, o katerih obeta v prihodnjih številkah posebna razkritja.

Izseljevanje naših delavcev v Francijo

Francoska družba za emigracijo v Parizu se je obrnila na naše ministrstvo za socijalno politiko v Beogradu z vlogo, v kateri prosi za koncesijo za izseljevanje naših industrijskih delavcev v Francijo. Ministrstvo za socijalno politiko ima v pogledu izseljevanja že dovoli bridkih skušenj; radi tega ni hotelo na lastno pest odločati o tem vprašanju, temveč je vprašalo za svet Delavske zbornice ter Inspekcije dela. Kolikor se dá presoditi, so dale imenovane inštitucije povoljne odgovore, in družba bo na podlagi izrečenih mnenj najbrže dobila zaprošeno dovoljenje.

Ministrstvo bo stavilo družbi dva pogoja, ki se tičeta vitalnih interesov naših delavcev, ki služijo v inozemstvu. Zahtevalo bo, da morajo imeti naši delavci enake mezdne pogoje kakor domači delavci in da morajo poleg tega uživati še posebno nadzorstvo, ki bo ščitilo njihove koristi. Na ta način bo naš delavski živelj v Franciji gmotno zavarovan.

Pojavila pa so se tudi mnenja, da bi bilo v prvi vrsti priporočljivo izseljevanje nekvalificiranih delavcev na Francosko. Posebna emigracija že itak redkih profesijonistovskih specijalistov bi namreč še bolj zredčila vrste teh nastavljencev v domači industriji, ki bi se radi pomanjkanja domačinov morala zateči k tujcem ter pospešiti njihov dotok v naše kraje. Zgodili so se že konkretni slučaji, da so šli od nas v Francijo kvalificirani delavci, ki so se na Francoskem oprijeli dela v nekvalificiranih strokah samo zavoljo tega, ker so delavci na Francoskem bolje plačani kakor pri nas. Kraniska industrijska družba na Jesenicah je občutila to dejstvo na lastni koži in bilo bi za naše razmere škodljivo, če bi se to nadaljevalo v započetem pravcu.

Zveza jugoslovenske demokratske mladine v Ljubljani

priredi danes, 25. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma ob 9. uri dopoldne

Glavno ustanovno zborovanje

s sledečim dnevnim redom:

1.) Pozdrav predsedstva.
2.) Pozdrav vodstva SDS.
3.) Pozdravi zunanjih organizacij.
4.) Poročilo odbora in osrednjega sportnega odbora.
5.) Poročila delegatov.
6.) Čitanje pravil.
7.) Volitev predsedstva in odbora ter nadzorstva.
8.) Določitev prvega kongresa.
9.) Slučajnosti.

Popoldne nogometna tekma SK. Edinost Ljubljana : SK. Edinost Kranj. Igrišče ASK Primorje ob 12.30.

Zvečer se vrši pod pokroviteljstvom g. ministra n. r. dr. Gregorja Žerjava in gospe Milene Žerjavove

akademija

v veliki dvorani Narodnega doma ob 8. uri zvečer s sledečim sporedom:

1.) Uvod: «Himna», igra salonski orkester godbe narodnega glasbenega društva «Sloga».
2.) Pozdrav in nagovor.
3.) T. Körner «Osveta». Žaloigra v enem dejanju; poslovenil V. Smolej. Igra «Edinost» iz Ljubljane.
4.) «Bogomilovo slovo». Izvleček iz operete «Jamska», igra tamburaški zbor «Edinost», Kranj.
5.) Deklamacija: deklamira član «Edinosti», Litija.
6.) V. Mirk: «Na trgu», «Katrica». F. Marolt: «Oj ta soldaški boben». Poje kvartet «Ljubljanskega Zvona».
7.) Deklamacija: deklamira član «Edinosti», Tržič.
8.) Barcarola: Izvleček iz opere «Hoffmannove pripovedke», igra tamburaški zbor «Edinosti», Jesenice.
9.) V. Parma: «Mladi junaki» koračnica. Igrajo tamburaški zbori «Edinosti» Kranj, Jesenice in Ljubljana.

Po akademiji

plesni venček

ki se otvori z narodnim kolom. — Prosta zabava, jestvine, vino, bufet in cvetlice.

Po svetu

— *Francoske žrtve v Maroku.* Iz Pariza poročajo: Ministrski predsednik Painlevé je pred parlamentarno finančno komisijo podal zanimive podatke o operacijah v Maroku. Francoske izgube so znašale do 1. avgusta 1285 mrtvih in 5306 ranjencev. Med temi je bilo 1300 ranjenih in 300 mrtvih Francozov. Od avgusta do 15. oktobra so znašale izgube 891 mrtvih in 2991 ranjencev. Finančni stroški so znašali 950 milijonov frankov. Za Sirijo je izdala Francija v letih 1920 — 1924 skupno 2162 milijonov frankov. Ministrski predsednik je izjavil, da stremi vlada po kar najhitrejšem zaključku miru v Maroku. V Siriji pa hoče Francija samo vzpostaviti mir, kar se bo zgodilo v kratkem času. — «Temps» ugotavlja, da so Francozi osvojili skoraj celo ozemlje južno Ouerga in da so prisilili k predaji okrog 100.000 upornih Rifovcev. List dostavlja, da se kljub temu ne smemo podcenjevati Abd el Krimova moč, ki razpolaga s kakimi 60.000 vojniki, ki dosedaj še niso izgubili upanja v zmago.

— *Briand kandidat za Noblovo mirovno nagrado.* Pariški «Figaro» zahteva priznanje letošnje Noblove nagrade Briandu, ki se že pet let trudi za svetovni mir in je svoja stremljenja podprl tudi z dejanji.

— *Sovjetski minister za narodno zdravje v Parizu.* V Pariz je dospel sovjetski ljudski komisar za narodno zdravje, profesor na moskovski medicinski fakulteti Tomaško, ki namerava stopiti v stike z mednarodnimi higijenskimi organizacijami.

Morilka Carniciu izpuščena

V petek 23. t. m. se je vršila odločilna seja dunajskega višjega deželnega sodišča, ki je sklepalo o pritožbi zagovornikov morilke Mencije Karniciujeve proti sklepu dunajskega senata, ki je odbil prošnjo za izpustitev smrtno bolne morilke.

Kakor znano, je višje deželno sodišče na Dunaju odredilo zdravniško preiskavo atentatorice, ki trpi na neozdravljivi bolezni. Preiskava naj bi dognala, ako je sploh izključeno, da bi morilka mogla kdaj nastopiti svojo kazen. Karniciujevo je ponovno preiskal dvorni svetnik Jagić, ki je izjavil, da njeno zdravstveno stanje ne bo nikdar dopuščalo nastopa kazni.

Na podlagi te zdravniške ugotovitve je višje deželno sodišče sklenilo, da se mora Karniciujeva pustiti na svobodo in da se jo mora izgnati iz Avstrije. Morilka naj bi bila predana policiji, ki bi jo nato spremila do državne meje. Ker pa je njeno zdravstveno stanje tako slabo, da je vsak transport izključen, jo bodo morali prenesti v kak sanatorij, kjer bo ostala do smrti.

Na sklep višjega deželnega sodišča je odločilno vplivala zdravniška ugotovitev, da bi mogel ugodno vplivati na morilkino zdravje samo planinski zrak. Ker pa ni na razpolago za to potrebnih denarnih sredstev, se je sodišče odločilo za nemožnost izvršitve kazni.

•

Dunaj, 24 aktobra. s. Mencija Karniciu je danes zapustila deželno sodišče. V avtomobilu se je odpeljala na vzhodni kolodvor ter odpotovala v spremstvu prijatelja na Madžarsko, odkoder se vrne v Bolgarijo.

Še danes in ponedeljek 26. t. m.
Senzacija nad senzacijo!
Fijaker Bratfisch | „Skrivnosti dunajskega dvora“

Kino «LJUBLJANSKI DVOR».
Telefon 730
Predstave ob nedeljah ob pol 11 dop. in ob 3., ½5., 6., ½8. in 9 uri zvečer, ob delavnikih ob 4., ½6., ½8. in 9.

Naši kraji in ljudje

Ministra Beneš in Ninčić po povratku z Bleda na ljubljanskem kolodvoru.

Od leve na desno stoje v prvi vrsti: minister dr. Beneš, gospa Ninčićeva, gospa Beneševa, minister Ninčić, ministrski tajnik Skalicky, beograjski češkoslovaški poslanik Šeba, načelnik glavnega kolodvora Ludvik.

K zboru jugoslovenske demokratske mladine

Danes se vrši ustanovni občni zbor «Zveze jugoslovenske demokratske mladine v Ljubljani». Na zbor prihite tudi mladi delegati z dežele. Čudno! V času, ko politični nasprotniki dan za dnem pokopavajo demokratsko stranko in so za vsako ceno pripravljeni zadušiti demokratsko idejo, v tem času hiti jugosl. demokratska mladina na ustanovni zbor zveze v Ljubljano.

Ko smo ustanavljali mladinske organizacije po deželi, smo marsikje naleteli na odpor, češ, da je mladinska organizacija po naših trgih in vaseh, poleg drugih organizacij nepotrebna. Če si pa stvar ogledamo od bližje, vidimo, da je poleg mest v vsakem trgu in vasi mladinska organizacija potrebna.

Bratska češkoslovaška republika nam je živa slika mladinskega gibanja. Češka mladina prednjači vsem na uspehih modernega mladinskega razvoja, iz njih mladinskih organizacij vstajajo možje, bodoči voditelji in učitelji naroda.

Naša mladinska organizacija je pot v vse ostale prosvetne in kulturne organizacije. Hočemo ustvariti iz naših organizacij poleg fizičnih tudi najboljše prosvetne in duševne delavce. V zdravem telesu zdrava duša, v zdravi duši tudi zdravo seme demokratske ideje — prosvitljene polne ljubezni do dela naroda in države, ki nas vodi na pot v bodoče.

Zato pritegnimo ukaželjno mladino k delu. Naj izidejo iz naših vrst najboljši gospodarji z najboljše gospodinje, organizatorji, oznanjevalci — demokratske ideje.

Dvignimo prapor «Enakosti, Bratstva, Svobode» — in sejmo seme «Edinosti» v srca mladine. Franjo...

Zgradba druge telefonske linije z Zagrebom

Med Ljubljano in Zagrebom je obstojal dosedaj za telefonski promet samo en bronasti vod, dočim je bil drugi vod, na katerem so bile vključene razne vmesne postaje, iz železne žice, tako da za direktni promet ni prišel vsled slabe prevodnosti v poštev. Edini direktni bronasti vod pa že davno ni zmogel vedno bolj intenzivnega prometa med Ljubljano in Zagrebom, ki je vsled vedno živahnejšega prometa denarnih zavodov in borz, kakor tudi trgovskih in industrijskih podjetij od dne do dne naraščal.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zato že lansko leto ponovno intervenirala pri ministrstvu pošt in telegrafov, da se nujno zgradi druga direktna telefonska zveza z Zagrebom in njeno prizadevanje je imelo popoln uspeh. Ministrstvo je odobrilo načrte in ko je bila letos dobavljena iz inozemstva bakrena žica, se je takoj pričelo z zgradbo.

Na hrvatski strani je vod od Zagreba do Dobove že dograjen, dočim je na naši strani vod že spetjan preko Novega mesta do Rajhenburga, tako da bo nova zveza v kratkem vzpostavljena. Pričakuje se, da bo v 14 dneh že mogoče otvoriti promet na novi zvezi. Dosedaj je vladala v telefonskem prometu z Zagrebom velika mizerija in je moralo enkatere dni izostati v najvažnejših poslovnih urah do sto pogovorov, kar je pomenilo ne samo veliko škodo za trgovino in industrijo, marveč tudi za državno blagajno samo. Z zgradbo drugega voda bo promet med obema mestoma znatno olajšan.

Finančni ravnatelj Karel Lubec — 80letnik

Dvorni svetnik in finančni ravnatelj v pokoju Karel Lubec, je praznoval dne 19. t. m. v krogu svojih otrok in ožjega sorodstva v Ptuju, čvrst in čil, 80letnico svojega rojstva.

Rojen v Bišu, sosedna hiša notarja dr. Firbasa, ki je tudi te dni obhajal svojo 80letnico, je po dovršeni gimnaziji v Mariboru vstopil v mariborsko bogoslovje, čez mesec dni pa odšel v Gradec na filozofsko fakulteto. Ker po dovršenem filozofskem študiju ni bilo izgleda, da dobi kmalu profesorsko mesto, je leta 1870. vstopil pri računskem oddelku finančnega ravnateljstva v Gradcu, obenem pa je doštudiral pravo. Leta 1877. je bil imenovan za davčnega nadzornika na Dunaju, odkoder je prišel l. 1879. k okrajnemu glavarstvu v Radgono, kjer je takrat služboval poznejši kranjski deželni predsednik baron Hein, ki ga je Lubec učil slovenščine. L. 1886. je bil premeščen kot edini slovenski finančni nadzornik v Brežice, od tam pa leta 1889. v Maribor, kjer mu je bil zopet za šefa baron Hein. Leta 1889. je bil imenovan finančnim tajnikom pri finančnem ravnateljstvu v Gradcu, kjer je služil do leta 1897., nazadnje kot finančni nadsvetnik. Nekaj let je bil tudi na graškem vseuči lišču docent za državno računovodstvo.

Po odhodu finančnega ravnatelja v Ljubljani Plachkija je postalo vprašanje njegovega naslednika izredno kritično, ker so takratni slovenski državni poslanci napeli vse sile, da spravijo na to izredno važno mesto Slovenca. Kljub nemškemu odporu je takratni finančni minister Kaizl imenoval gosp. Lubeca, ki je tako postal s 1. septembrom 1898 prvi slovenski finančni ravnatelj v Ljubljani, kjer je bil medtem njegov «učenec» iz Radgone baron Hein postal deželni predsednik. Leta 1899. je bil imenovan gosp. Lubec dvornim svetnikom, leta 1907. pa je zaprosil za svojo vpokojitev, pri kateri priliki je bil odlikovan z viteškim križem Leopoldovega reda.

Lubec je bil in ostal vedno zvest narodnjak. V Gradcu je bil izvoljen predsednikom takratne slovenske «Besede» in podpredsednikom podpornega društva za slovenske visokošolce. Pozneje, že v pokoju, je bil izvoljen predsednikom Čitalnice v Gradcu, ki ga je leta 1912. izvolila v priznanje njegovih zaslug svojim častnim članom. V Gradcu je bil tudi večletni in zadnji predsednik tamošnje izvenakademske podružnice CMD. Za svoje odločno narodno udejstvovanje je prejel od strani Nemcev kmalu po preobratu — plačilo. Od 29. januarja do 19. februarja 1919 je bil v Gradcu kot 74letni starček konfiniran, tako da ni smel zapustiti niti svoje sobe. Končno so ga merodajni faktorji v Gradcu spravili ob stanovanje. Da se izogne nadalnim persekuciiam, se je preselil v Ptuj, kjer mu živi hčerka, poročena z odvetnikom dr. Senčarjem, sedanjim ptujskim županom.

Odličnemu jubilantu kličemo: Še na mnoga zdrava in vesela leta!

Nov oddelek v ministrstvu prosvete

Že takoj po preobratu se je v ministrstvu prosvete pokazala potreba, da se ustanovi poseben oddelek, ki bi se bavil izključno z organizacijo, izvedbo in eventualno reformo šolskega pouka. Ta oddelek je imel biti po zasnovanem načrtu popolnoma neodvisen od ostalih oddelkov ministrstva prosvete in bi posvečal vso svojo pozornost izpopolnitvi pouka na osnovnih, srednjih in višjih šolah. Bavil bi se samo z reševanjem raznih perečih in kompliciranih naučnih vprašanj v zvezi s številnimi nerešenimi kulturnimi problemi. Nov naučni oddelek bi imel značaj vrhovnega naučnega in šolskega foruma in arbitra v raznih sporih, ki bi se pojavljali ob priliki izvajanja novih učnih načrtov itd.

Pristojni činitelji v ministrstvu prosvete so v principu ta načrt sprejeli in so v novi budžet za formiranje tega oddelka že vnešeni potrebni krediti. Minister prosvete Velja Vukičević je pravilnik o ustroju novega oddelka že podpisal in poveril formiranje oddelka inšpektorju Jovanu Kangrgi.

V smislu pravilnika je naloga naučnega oddelka, da skrbi za izvajanje in napredovanje pouka v vseh šolah, ki spadajo pod ministrstvo prosvete. Med njegove posle spadajo: izdelava predlogov o ustanavljanju, ukinjenju in reformi šol; izdelava naučnih načrtov in programov, naredb in navodil za napredovanje pouka, izdelava pravil in programov za izpite, skrb za učne pripomočke in naraščaj kandidatov, skrb za izenačenje šolske terminologije in nomenklature za vse predmete, zbiranje in urejevanje podatkov o šolskem stanju pri nas in v drugih državah. Iz tega je razvidno, kako obširno je polje novega oddelka ministrstva prosvete. Ako bo ta oddelek svoje posle tudi točno in hitro izvrševal, moremo z mirno vestjo reči, da postane steber vse naučne politike in središče najvažnejšega dela v ministrstvu prosvete.

Na čelu tega oddelka stoji po pravilniku šef, za katerega je imenovan inspektor Jovan Kangrga, ki je tudi že organiziral nov oddelek. Njemu so podrejeni učni inspektorji, referenti in razni administrativni uradniki. Naučni oddelek bo razdeljen na več odsekov, ki jim bodo načelovali inspektorji, oziroma referenti. Oddelek bo imel tudi svojo biblijoteko, ki je sestavni del splošne biblijoteke ministrstva. Delo v naučnem oddelku je že pričelo in se razvija normalno.

BRZOJAVKA

Beograd, 23. 10. 1925 ob 12.40.

«KINO IDEAL», Ljubljana.

Bagdadski lopov v Beogradu Bioskop Kolarac predvajal 12 dana sa ogromnim navalom Stop. Vlasnik kino moral potražiti policijsku pomoč da zadržava red. AVALAFILM.

Vsebina te brzojavke, katero je podjetje prejelo včeraj popoldne jamči za najboljšo kvaliteto filma

„Bagdadski lopov“

V glavni vlogi Douglas Fairbanks. Predvaja se danes, v pondeljek in torek v kinu «IDEAL».

Predstave v nedeljo: ob pol 11 dopoldne, popoldne ob 3., pol 5., 6., pol 8 in 9 uri. Predstave v delavnikih: popoldne ob 3., ½5., 6., ½8 in 9 uri.

Dr. Jovan Danić

Danes je poteklo leto dni, odkar je umrl v Beogradu dolgoletni aktivni vodja treznostnega gibanja, častni predsednik »Jugoslovenskega Saveza Trezvenosti«, predsednik glavnega sanitetnega sveta, zdravniške zbornice itd., dr. Jovan Danić.

Življenje dr. Danića je živ primer energije južno-slovenskega rodu, energije, ki se je stalno udejstvovala na mnogih poljih, v katera povprečno ljudje ne vlagajo radi svojih sil. Pokojnik je bil inicijator in vodja velikega in važnega socialnega pokreta, abstinentskega gibanja v Srbiji. Rodom iz ugledne beograjske patricijske rodbine je po dovršeni gimnaziji študiral medicino v Curihu in Würtzburgu in promoviral leta 1874. Po zdravniški praksi v Parizu se je vrnil l. 1876. v svojo domovino kot sanitetni kapetan.

Bil je prvi srbski specijalist psihijater in je predvsem njegova zasluga, da ima Beograd popolnoma moderno bolnico za duševne bolezni. Nepregledno je njegovo število strokovno-literarnih del in člankov. L. 1883. je postal član glavnega sanitetnega sveta, a l. 1896 njegov predsednik do smrti. Kot tak je sodeloval v vseh važnih sodno medicinskih vprašanjih, v številnih zdravniških komisijah in pri sestavi naših sanitetnih zakonov. Našo državo je zastopal na vseh mednarodnih medicinskih kongresih, bil 10 let predsednik srb. zdravniškega društva ter prvi predsednik zdravniške zbornice za Srbijo, Vojvodino in Srem. L. 1885. je bil izvoljen tudi za častnega člana medicinske akademije v Rimu, in je dolgih 29 let, do svoje smrti, urejeval strokovni list »Arhiv celokupne medicine«. Po trdem delu za svoj narod je umrl 70letni starček kot siromak, živeč od bore penzije.

Namen našega članka je, da opišemo v prvi vrsti velike zasluge tega odličnega srbskega kulturnega delavca za protialkoholno gibanje. Konsekventna njegova narava je zahtevala, da je dr. Danić postal abstinent. On, ki je imel toliko posla z žrtvami alkohola, je vedel, da mora na preobrazbo društva vplivati edino osebni vzgled. Tako je bil že l. 1889 znan kot edini abstinent v vsej Srbiji. Stal je na čelu začetne protialkoholne akcije v Srbiji in razširil kasneje svoje delovanje po zaslugi prof. dr. Štamparja tudi na Hrvatsko. Njegova akcija je vzbujala spočetka samo — smeh. Alkoholike so smatrali namreč za bolnike, ki jim je pitje prepovedano ter so svojo »porcijo« že spravili pod streho. Početne težkoče protialkoholnega gibanja so bile naravnost velikanske. L. 1901 se je osnovalo prvo protialkoholno društvo, v katerem pa se je kmalu razvil hud boj med zmerniki in abstinenti. Prve je vodil dr. Jovanović-Batut, druge dr. Danić. Končno je zmagal princip popolne abstinence in ostal osnovna linija našega protialkoholnega gibanja. List društva je postal »Trezvenost«, ki je pričel izhajati l. 1903 in izhaja še danes. Dr. Danić je poskušal uvesti tudi v zdravniške kroge več razumevanja za problem alkoholizma in osnoval za zdravnike »Društvo lekara abstinenata«. Kmalu je postal ugleden mož v vseh internacionalnih organizacijah good-templerjev. Tako je bil na 13. protialkoholnem kongresu leta 1911 v Haagu izvoljen za II. podpredsednika mednarodne svetovne lože in bil tudi v odboru za politiko reda in propagande. Na 14. internacijonalnem protialkoholnem kongresu je predaval o zdravljenju pijancev in zastopal takojšnjo abstinenco pri lečenju pijancev in proti počasnemu odvajanju pitja. Istočasno je nastopil tudi proti medikamentalni terapiji kroničnega alkoholizma in priporočal prirodno pot. Zahteval je jačenje pijančevega življenja, menjanje okolice in psihoterapijo. Bolnik mora biti po njegovem mnenju prepričan o potrebi abstinence!

Po prevratu je dr. Danić energično sodeloval pri obnovi protialkoholnega gibanja v Jugoslaviji in je zlasti stremel za tem, da doseže ujedinjenje vseh jugoslovenskih protialkoholnih organizacij. Z njegovo smrtjo je izgubil ta važen socijalni pokret svojega začetnika, najsposobnejšega in najbolj vnetega propagatorja v naši državi. Njegovo vsestransko delovanje in udejstvovanje je vplivalo poživljajoče na protialkoholno gibanje, in upamo, da njegovo delo ne ostane brez sadu. Slava njegovemu spominu!

Priznanje komur priznanje!

Tako hvalijo vsi izborne «Pekatete», ki so jih pokusili. Dobe se razen makaronov, špagetov in rezancev v mnogih vrstah za juho in prikuho

Šolstvo ob naši severni meji

Maribor, 24. oktobra.

Še vedno smo vse premalo pozorni na naše narodne in državne interese ob meji. St. germainska mirovna pogodba je v mnogih slučajih neusmiljeno razkosala naše politične, cerkvene in šolske občine, vendar še do danes nismo uredili obmejnih prilik tako, da bi bilo v polni meri zadoščeno kulturnim potrebam obmejnega prebivalstva.

Za danes se dotaknemo samo šolstva. Nova državna meja od Košenjaka (1522 m) tja vzdolž po grebenu Kozjaka in zapadnega dela Slovenskih goric do Špilja in Mure, je razdelila nekatere hribovske šolske občine tako, da je pripadla šola, oziroma šolsko poslopje Avstriji (Sv. Lovrenc nad Ivnikom, Sv. Duh na Ostrem vrhu in dr.). Naše obmejno prebivalstvo je ostalo na tak način brez šole, ker so mu bile one v Dravski dolini predaleč. Preostalo mu ni torej nič drugega, kakor da je začelo iz nekaterih občin ob državni meji v sodnem okraju marenberškem pošiljati otroke v avstrijske obmejne šole, kar gledajo naša šolska oblastva z mirnim očesom še dandanes. To se dogaja n. pr. v Gornji Vižingi in tudi drugod (Kaplja) pošiljajo narodno nezanesljivi elementi svoje otroke na skrivnem čez mejo v avstrijske šole. Najbolj so v tem oziru prizadete Gornja Vižinga in Sv. Primož nad Muto, kjer se mora absolutno zgraditi nova šola. Sicer so tozadevna dela že v teku celih pet let, toda merodajni činitelji nimajo za obmejno šolo v tem kraju pravega smisla, ker se še vedno niso zedinili glede prostora za šolo.

Skrajni čas je že, da se te skrajno nepovoljne šolske razmere ob meji čim prej odpravijo in nudi naši mladini ob nemško-slovenski meji takšna izobrazba, kakor jo zahtevajo naši državni interesi.

Neprekliceno samo še danes!

Senzacijonalni HARRY PIEL film ZIGANO

Izvanredno zanimiva pustolovščina ljubljenca vseh kino obiskovalcev, ki presega vse dosedanje Harry Piel filme. Napeto zanimiva vsebina, sijajno uspela režija, idealno lepa partnerica DARY HOLM. — Predstave danes: 3, ½5, 6, ½8., 9. — Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah. — Jutri kolosalna burka „Z-Z-ZIGOTO V ZADREGAH“. Oglejte si lepak na Aleksandrovi cesti!

ELITNI KINO MATICA (Telefon 124)

NI MOGOČE

da še niste slišali, da je novi

QUO VADIS...?

največje filmsko delo, kar jih je dosedaj izdelala filmska tehnika...

Objava.

Ker so postali naši dosedanji prostori **vsled velikega prometa** premajhni,

smo preselili svojo prodajalno „Voika“ čevljev in nogavic

v pritličje iste hiše na Krekovem trgu štev. 10

v razširjene in renovirane ulične prodajne prostore (bivše pisarne veletrgovine Lampret).

Oglejte si naše izložbe in našo zalogo.

Zunanji odjemalci dobijo na željo brezplačno naš ilustrovani cenik.

„VOIKA“ čevlji in nogavice
Ljubljana, Krekov trg 10.

William Shakespeare „Sen kresne noči“ pride te dni v kino „Dvor“

Podpora oškodovanih vsled elementarnih nezgod

Ministrski svet je sklenil, da se iz proračunskih dvanajstin avgust-november razdeli 2,900.000 Din med prebivalstvo, ki je utrpelo škodo vsled raznih elementarnih nezgod. Za posamezne oblasti so določene sledeče vsote: za ljubljansko 150.000, mariborsko 260.000, podrinjsko 40.000, kruševsko 40.000, požarevsko 100.000, valjevsko 40.000, vranjsko 50.000, podonavsko 90.000, šumadijsko 170.000, skopljansko 130.000, užiško 50.000, timoško 40.000, vrbaško 170.000, mostarsko 70.000, bihaško 20 tisoč, niško 100.000, moravsko 200 tisoč osiješko 150.000, bačko 280 tisoč, primorsko-krajiško 50.000, sarajevsko 20 tisoč, raško 20.000, tuzlansko 30.000, travniško 60 tisoč, zetsko 50 tisoč, sremsko 70 tisoč, zagrebško 50 tisoč, dubrovniško 100 tisoč in splitsko 280 tisoč dinarjev.

Podporo bodo razdeljevali veliki župani sporazumno s sreskimi poglavarji in oblastnimi kmetijskimi referenti potom posebnih komisij, obstoječih iz srezkega poglavarja, ekonoma in dveh članov srezkega odbora, kjer pa ni srezkega odbora, iz dveh uglednejših gospodarjev tega sreza. Podporo dobe v prvi vrsti siromašni kmetovalci.

Krona vseh dosedaj izdelanih filmov grandijozni
«QUO VADIS...?»
pride še ta mesec v
ELITNI KINO MATICA.

Reminiscence

Maribor, 24. oktobra.

Pred nekaj tedni je dobil gosp. dr. Pivko od praške policije nazaj vso korespondenco, ki mu jo je med vojno zaplenila avstrijska policija. Med drugimi spisi se je nahajala tudi brzojavka, ki jo je poslal ob priliki praznovanja 500-letnice vstoličenja koroških vojvod mariborskim Slovencem na naslov dr. Turnerja takrat predsednik Slovenske Matice dr. Ilešič. Brzojavka, odposlana 19. aprila 1914, se glasi: **«Nenadno zaprečen, da bi sam prišel med Vas, pozdravljam v imenu Matice Slovenske in Matice Hrvatske Slovence, zbrane v znaku Gospe Svete. Mrtva je učenjaška razlika lobanj naših jugoslovenskih prednikov, a živ je zgodovinski ponos; to čuti danes Slovenec, ko s Hrvatom gleda stare slave dedovine. — Ilešič.»**

Dr. Pivko se na to brzojavko ne more več spomniti in se čudi, kako je mogla priti k njegovim spisom. Zgodilo se je to gotovo pri policiji.

Ker pa je znano, da je bil dr. Ilešič v preiskavi ravno radi nekih pisem, sem se obrnil na njega v Zagreb s prošnjo, da mi po možnosti sporoči kaj več o tej brzojavki in zlasti še, če je bila tudi ona zanj corpus delicti. Ker je Ilešičev odgovor v marsičem zanimiv za našo javnost in pojasnuje razmere tik pred vojno in nekaj dogodkov po izbruhu vojne, ga z njegovim dovoljenjem objavljam. Glasi se:

«Lepo Vas zahvaljujem za poročilo o moji brzojavki iz leta 1914. Ne spominjal bi se je več, tudi ne vem, če je v mojih preiskavah one dobe igrala ulogo. Zdi se mi, da ne. Pivkova preiskava je bila menda leta 1917., a moja od 1914. do 1916. Kolikor se spominjam, je v sodnijskih preiskavah proti meni Maribor igral ulogo po pismu, ki mi ga je kot odgovor na moje pismo pisal pokojni dr. Rosina. On i jaz se nisva prav ujemala: v Ljubljani sva v hiši g. Dragotina Hribarja nekoč napol šaljivo napol resno debatirala o jugoslovenstvu, ki ga je on pri meni imenoval «ilirizem». Nato sem mu jaz poslal dijaški revolucijonarni list «Preporod» in mu obenem pisal. Njegov odgovor je policija pri meni konfiscirala. Govoril je v listu dr. Rosina o «topovih», ki bodo govorili. List je bil v preiskavi siten za mene in za dr. Rosino.

Moja brzojavka na adreso Turnerjevo mi prav zares ugaja. Čudim se, kako da sem se čutil poklicanega ali od koga sem bil pooblaščen tako brzojaviti tudi v imenu Matice Hrvatske. Spominjam se, da je nekoč neki odbornik na odborovi seji Matice Slovenske omenil, češ, da predsednik na Matičinem papirju piše taka in taka pisma na Štajersko, a žandarmerija da vse to vé.

Izraz «razlika lobanj» se nanaša najbrž na ondotno pisarenje dr. M. Rostoharja, ki je vedno govoril o rasni razliki med Slovenci in Hrvati. Rostohar je nekoč predaval v Mariboru v svojem duhu in sem slišal, da je imel uspeh. Najavil sem se jaz s protipredavanjem in res predaval v Narodnem domu, polemizirajoč izrecno z njim. Moje predavanje je spravilo pokonci mariborsko policijo in hodila je pozvedovat, kaj sem pravzaprav govoril. Iz Maribora sem se odpeljal naravnost na predavanje v Puli o Matiji Gubcu.»

H koncu še omeniam, da je praška policija vrnila dr. Pivku še 17 pisem dr. Josipa Vošnjaka dr. Janku Sernecu iz 60tih let. Pisma so iz Sernečeve ostaline in so bila namenjena leta 1913. prof. dr. Lončarju, ki je objavil vso drugo Sernečevo korespondenco v «Vedi» leta 1914. Le Vošnjakovih pisem ni prejel in so tako izostala. Izidejo sedaj v mariborskem «Časopisu za zgodovino in narodopisje».

Dr. P. Strmšek.

Železniška zveza Slovenije z morjem

O tem predmetu se je v zadnjem času zopet razvnela malo stvarna diskusija ali je boljši Musilov ali Klodič-Hrovatov projekt. Mi prepuščamo to diskusijo strokovnjakom in neposrednim interesentom ter se je v našem listu ne želimo udeleževati. Na prošnjo g. inž. Klodiča priobčujemo danes nekatere ugotovitve, s katerim želi avtor popraviti nekatere v javnosti iznešene trditve, tikajoče se njegovega projekta. G. inž. Klodič piše:

Nasprotniki Klodič-Hrovatove proge dosedaj niso doprinesli stvarnih ugovorov v obliki realnih številk. Gospode nasprotnike bi prav lepo prosil, da se drže v polemiki vsaj resnice v realnostih, drugače je vsako mirno in stvarno razpravljanje v dobri stvari nemogoče, temveč nastopa nehote boj z cepci, ki mi toliko preseda. Gospod Erjavec piše na primer v «Ilustrovanem Slovencu», tako, kakor da ne pozna literature, ki je v stvari v zadnjih letih nastala, niti dela, ki je že storjeno. Razen tega neresnico, da meri daljava Ljubljana-Sušak po Musilovi progi 197 kilometrov, po Klodič-Hrovatovi pa 262 km!! Odščipnil je tedaj pri Musilovi 6 km, pri meni pa dodal 52 km. Malenkost! Naj mi gospod Erjavec ne zameri, če ga vprašam: čemu to! Pa ja ne iz stališča: Semper aliquid haeret? Nočem verjeti! V resnici stoji stvar takole:

(Prve številke pomenijo v km Musilovo, druge Klodič-Hrovatovo progo).

Ljubljana-Kočevje	71	71
Kočevje-Brod Moravice	50	—
Brod Moravice-Sušak	82	—
Kočevje — priključek pri km 3 severno Vrbovskega	—	44
Omenjeni priključek Sušak	—	95
Skupaj	203	210

Pripomniti je še, da gre za gradbene km, dočim so v voznih redih v Sloveniji navedeni stari avstrijski tarifni km. Prvotna Musilova proga je merila nekaj čez 46 km, o čemer se lahko vsakdo prepriča pri upravnem svetu dolenjskih železnic v Kranjski hranilnici, kjer leži Musilov projekt. Direkcija za zgradbo novih železnic v Beogradu pa je (popolnoma po pravici) eliminirala preveliki uspon te proge progi morju, kar podaljša Musilovo progo na 50 km. Da je pa Klodič — Hrovatova proga po novejši varijanti dolga 44 km, potrdi lahko vsakomur uradno gospod inž. R. Kavčič, ki je to progo uradno trasiral, razen tega pa še tudi lahko imenovana direkcija. Toliko resnici na ljubo.

Inž. M. Klodič

Obupen klic invalidov

Spomenica Udruženja vojnih invalidov in Zveze bivših slovenskih vojakov v Ljubljani.

Pred odločilnim trenotkom, ko se misli določiti trajna usoda jugoslovenskih vojnih žrtev, polagajo vojne žrtve Slovenije po svojem zastopniku Izvršnem odboru Udruženja vojnih invalidov kraljevine SHS v Ljubljani, podprte in ojačene s tovariši sobojevniki, združenimi v Zvezi bivših slovenskih vojakov ob dvanajsti uri pred forum odločilnih faktorjev in javnosti, sledeče svoje upravičene in nepopustljive zahteve:

Načrt invalidskega zakona je pred skupščino. Ta načrt ne vsebuje naših najpoglavitnejših zahtev, za katere se borimo že dolgih sedem let pred našo nacijo in pred vsem svetom. Apeliramo na naše državnike, narodne poslance in na vso javnost, da se v odločilnem trenotku postavijo na našo stran v dokaz priznanja za naše žrtvovanje in spodbudo bodočih pokolenj.

Zahtevamo in rotimo Vas: 1.) Da nam daste priznanje in ne milost, in sicer enakopravno za vse državljane. 2.) Da popravite vse krivične redukcije, učinjene potom špecijalnih invalidskih komisij. Postavite status quo. 3.) Ustvarite «Narodni fond za invalide» s sodelovanjem istih in najširših plasti narodov, v obliki avtonomne institucije. V njega naj se steka ves invalidski davek, ki ga narod v ta namen plačuje. 4.) priznajte Udruženje vojnih invalidov, katero že sedem let vodi in tolaži obupane vojne žrtve, dajte mu poverenje in možnosti, da razvije svoje občekoristno delo za vojne žrtve in prepustite mu pravico tudi v bodoče do najširšega odločevanja v vprašanju invalidov, vdov in sirot. 5.) Zasigurajte, da bodo invalidi pa tudi vojne sirote postali potom uspešne reedukacije zares zmožni za pridobitni stan, razširite jim dobo učenja, napravite jim dostopne vse poklice in podprite jih v njihovih obrtih, da se bodo mogli uspešno razviti. 6.) Rešite usmiljenja vredne bolnike prezgodne smrti s tem, da jim daste možnost uspešnega, modernega in brezplačnega zdravljenja. Razširite in povzdignite invalidske zavode. Usmilite se propadajoče dece. 7.) Nadomestite izgubo pridobitne sposobnosti in oplakujočim vdovam in sirotam njihove prebridke izgube z izdatnimi odškodninami v obliki pokojnin, neglede na premoženisko stanje. 8.) Odpravite invalidski davek in davek na ročno delo vojnim žrtvam, ki so ga itak zadosti s krvjo odkupile. 9.) Priznajte vsem invalidom, vdovam in sirotam vozne olajšave, ker so jih najbolj zaslužili. Poglejte v tem oziru v druge države. 10.) Prisodite vojnim žrtvam in njihovim organizacijam prvenstveno pravico in ekspbatacijo vseh koncesij, ki niso osebno pridobitnega značaja. Prvenstvo naj se razteza predvsem na zakupe pri državnih imovinah. 11.) Podajte možnost procvita in razširjanja invalidskih pridobitnih in produktivnih zadrug. Zasigurajte jim državne nabave in dobave brez konkurenčnih pogojev. 12.) Omogočite invalidom vstop v državne službe, zasigurajte jim izključna mesta, priznajte jim olajšave za vstop in dosego pokojnine potom skrajšane službene dobe. Državnim uslužbencem določite na ime invalidnine enake dajatve kot drugim invalidom. 13.) Preskrbite denar na sredstva v svrho izplačila vseh pokojnin, ki so v zastanku. 14.) Nudite zaščite vsem, ki so postali žrtve vojne, tudi onim, ki so se borili v neprijateljski vojski. Invalidsko vprašanje je internacijonalno pravo in samaritansko delo, po katerem bi morali imeti vsaj pravico zdravljenja in do protez vsi brez razlike.

Te najglavnejše zahteve podajajo tisoči vojnih žrtev in bojevnikov kot memento, predno bo zapečatena njihova usoda.

Za Izvršni odbor:
Tajnik: **Benedik.** Predsednik: **Štefe.**
Za Zvezo bivših slovenskih vojakov:
Tajnik: **Bonač.** Predsednik: **Colarič.**

Sport

Hazena Zagreb : Ljubljana

Danes popoldne ob 14.30 se vrši na igrišču Ilirije tretja reprezentančna medmestna tekma Zagreb : Ljubljana. Prvi dve tekmi je Zagreb s sigurno zmago odločil v svojo korist, zadnjo v pomladanski sezoni, ki se je odigrala v Zagrebu, celo z velikansko diferenco 19 : 1. Ljubljana se bo morala z današnjo tekmo za ta katastrofalni poraz oddolžiti ter dokazati, da v hazeni nikakor ne stoji tako daleč za Zagrebom, kakor bi se moglo domnevati po tem rezultatu.

Sestava ljubljanske reprezentance nam daje jamstvo, da bo morala zagrebška družina napeti vse sile, in porabiti vse svoje tehnično znanje, ako bo hotela odnesti tudi v tretjič zmago. Ljubljana ji bo nudila trd odpor in ji bo v tej postavi enakovreden nasprotnik. Naša družina bo sicer zaostajala tehnično za svojim nasprotnikom, znala pa bo to, zavedajoč se velike važnosti te tekme, nadomestiti s požrtvovalnostjo.

Tekma bo nudila obilo sportnega užitka, stala bo osobito v tehničnem pogledu na višku, ter bo ena najbolj napetih in najzanimivejših iger, ki so se odigrale letos v Ljubljani. Upamo, da bo Ljubljana znala ceniti pomen te tekme, ter se bo odzvala v velikem številu, da prisostvuje plemenitemu sportnemu boju, ki ga bodo bile naše Ljubljančanke proti svojim sestram Zagrebčankam. V intersu razvoja in napredka naše hazene je, da poseti to tekmo predvsem in v velikem številu naša ženska mladina. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

Sestava ljubljanske hazenske reprezentance.

Ljubljanska reprezentanca, ki zastopa danes barve Ljubljane proti Zagrebu je sestavljena sledeče.

Cimperman (A)
Vider (Il.)
Oman (Il.) Petan (Il.)
Erbežnik (A) Petrič II. (A) Zupančič (A)
Rezerve: Jermol (Ilirija), Zanner (Atena).

Družina je sestavljena iz naših momentano najboljših hazenašic, ki so vse v dobri formi, kar so pokazale poslednje tekme. Najjačji del je vsekakor vratarica z obrambo, ki bo dala Zagrebčankam obilo posla. Jako se bo pogrešalo Bernikovo v napadu, ki je sigurno naša najambicijoznejša igralka, ki pa vsled blesure na roki ne more nastopiti.

O delovanju JZSS.

Na kratko smo že poročali, da se je v nedeljo vršila III. redna glavna skupščina Jugoslovenskega Zimskosportnega Saveza, ki ima, kakor znano svoj sedež v Ljubljani. Iz poročil funkcijonarjev Saveza o delovanju JZSS v pretekli sezoni posnemamo nastopne podatke:

Neugodne vremenske razmere prošle zime so povzročile, da se ni mogla izvesti razven v drsanju nobena druga savezna tekma, razven drsalnih. Pač pa so se naši tekmovalci udeležili velikih mednarodnih smuških tekem v Janskih Laznih na Češkem. Uspeha letos še niso dosegli nobenega. Našim tekmovalcem je predvsem manjkal trening.

Največje delo, ki ga je naš Savez izvršil v prošlem letu, je bila organizacija vojaških smuških tečajev v Kranjski gori. Savez in vsi udeleženci, zlasti nesebični nastavniki, so se pri tem tečaju pokazali kot pravi sportniki, ki so se neglede na izgubo časa in materijalne izdatke stavili v službo domovine. O teh tečajih je poročal dr. Žižek ter razvijal program organizacije teh tečajev. Vojaška oblast, ki je v prvi vrsti interesirana v tej zadevi, naj bi ji posvečala še večjo pažnjo kakor dosedaj.

Kakor pri vsakem sportu je bilo treba za zimski sport med našim ljudstvom mnogo propagande. Savez se je z veliko vnemo lotil te težke naloge. V tem oziru je imel s pomočjo Srpskga planinarskega društva glede smučanja lepe uspehe v Beogradu, izjalovile so se pa vse nade, ki so se stavile v smučarski sport v Bosni. Na Hrvatskem je Hrvatsko planinarsko društvo vzelo v svoj program propagando za zimski sport, ki se je v pretekli sezoni zelo ojačil. Da omogoči tudi manj imovitim slojem izvrševanje zimskih sportov, je Savez stremel za tem, da preskrbi svojim članom ceneno opremo. Nedaleč od Ljubljane, pet minut od hotela Bellevue je Savez zgradil moderno skakalnico, ki pa vsled slabega vremena dosedaj še ni bila izročena svojemu namenu. Kako potrebna je taka skakalnica za razvoj smuško-skakaškega sporta, se razvidi iz tega, kako neverjetno daleč smo v tej panogi še od srednjih rezultatov v drugih državah.

Lepe uspehe zaznamuje zlasti v Sloveniji drsalni sport. S. K. Ilirija si je vzgojila že precejšnje število kvalitativno zelo dobrih drsalcev, ki prednjačijo danes pred vsemi drugimi.

Veliko pažnjo je polagal naš Savez na to, da je navezal stike z zimsko-sportnimi savezi Evrope. V ozkih odnošajih je bil zlasti s Češkim Svazom ližaru. V svrho propagande v inozemstvu je dal objaviti v knjigi «Jarbuch des Wintersportes», ki obsega podatke o zimskem sportu vseh evropskim držav, tudi podatke o razvoju tega sporta v naši državi.

Omeniti bi bilo še one organizacije, ki so Savezu pomagale v njegovem delovanju. Tu je predvsem Slovensko planinsko društvo, ki je v vprašanju vporabe svojih koč po sportnikih šlo Savezu v vsakem oziru na roko. Nadalje so se stekli velike zasluge za zimski sport ministrstvo vojne in mornarice, Zveza za tujski promet v Sloveniji, Hrvatsko in Srpsko planinsko društvo ter družba «Putnik» v Beogradu.

V Savez je vstopilo v preteklem letu devet klubov, dva pa sta vsled fuzije izpadla. Savez šteje sedaj 20 klubov z 201 verificiranimi tekmovalci. Ako omenimo še to, da je Savez izvedel novo verifikacijo svojega članstva in da je predelal tekmovalni pravilnik, ki odgovarja sedaj mednarodnemu pravilniku, smo v glavnih obrisih podali bilanco delovanja Saveza v pretekli sezoni, ki je kljub neugodnim razmeram vsekakor aktivna, in sicer v prvi vrsti iz tega razloga, ker vsi člani odbora in celokupno članstvo deluje po točno začrtanih smernicah, z veliko ljubeznijo do sporta in z velikim zaupanjem v svoje tovariše-delavce.

Peugeot
avtomobili - motocikli - bicikli
Najnovejši modeli 1926 dospeli
:—: Nove nizke cene :—:
Glavno zastopstvo:
O. Žužek, Ljubljana,
Tavčarjeva ulica št. 11.

Edinost Ljubljana : Edinost Kranj

Danes popoldne točno ob pol 13. se vrši na igrišču Primorja nogometna tekma med SK. Edinostjo-Ljubljana : SK. Edinostjo-Kranj. S. K. Edinost-Ljubljana spada med najbolj sposobna mladinska moštva v Ljubljani, ki pa se je doslej omejevalo na nejavne treninge in medmladinska tekmovanja. Danes nastopi prvič javno, da meri svo je sile z bratsko četo Edinosti iz Kranja. Moštvo iz Kranja sestavljajo večinoma igralci bivšega Triglava in Korotana, torej nogometaši, ki imajo za seboj prav lep razvoj in ki so dosegli zadovoljive uspehe deloma v prvenstvenih tekmovanjih z ljubljanskimi klubi, deloma celo na prijateljskih gostovanjih izven Slovenije. Tekma bo radi tega za ljubljansko Edinost prav trd oreh. Z veseljem pozdravljamo ta prvi javni nastop sportnih sekcij Edinosti!

IV. kolo prvenstvenih nogometnih tekem

Danes se odigra v Ljubljani IV. kolo prvenstvenih tekem, ki obetajo z ozirom na štiri močne protivnike zanimiv boj.

Predvsem je treba omeniti žilavega Slovana, ki je v zadnji nedeljski tekmi premagal čeprav z malo diferenco favorita Hermesa. Danes bo njegova naloga veliko težja ko bo moral nastopiti proti Iliriji. Interesantno je dejstvo, da po dolgem razdobju nastopita v prven. tekmi naša najstarejša kluba.

Tudi tekma med Hermesom in Primorjem obeta zanimiv boj. Res je, da so Šiškarji pri zadnji tekmi odpovedali, toda v nastopih proti Primorju so se vedno borili žilavo.

Nadalje nastopita tudi oba naša najbolj šibka kluba, Svoboda in Slavija, ki se bosta borila za predzadnje mesto.

Tekme se vrše v sledečem redu: Predpoldne ob 9. na igrišču Ilirije: Slovan rez. : Ilirija rez., ob 10.30 uri pa Svoboda : Slavija. Popoldne na igrišču Primorja ob 14. Slovan I : Ilirija I, ob 15.30 Primorje : Hermes. Dopoldne ob 10.30 odigrata prv. tekmo še rez. Primorje : rez. Hermes.

Službene objave LNP.

(Seja u. o. z dne 23. X. 1925.)

V zadevi pogodb z obema Upravama igrišč se uredi pismenim potom.

Vzame se na znanje dopis ŽSK. Hermes v zadevi izključenja igralca Hinko Kosa, kar se dostavi JNS.

Zavrne se protest ASK. Primorje z dne 17. t. m. v zadevi anulacije prv. tekme Jadran : Primorje. P. o. izvrši pravilno verifikacijo igr. Perko.

Kooptira se v p. o. namesto g. Sbrizaja g. Kunaver, a v k. o. namesto gg. Sever, dr. Majcen in Matjašič gg. ing. Obereigner, Cimperman in Kestl I.

Sklene se tekom zime prirediti predavanja, o čemer se bodo klubi pravočasno obvestili.

Sporoča se vsem klubom, da ne smejo prirejati na dneve, ko se odigravajo prv. tekme, drugih večjih tekem, ker bi bili s tem oškodovani vsi klubi z ozirom na enak delež pri prv. tekmah. Oba MO. se pozivljeta, da v tem smislu postopata pri klubih svojega okrožja.

Pozivljajo se vsi klubi, da takoj javijo svoje pravilne naslove.

Opozarjajo se vsi klubi, da pošiljajo vso korespondenco na naslov I. tajnika LNP., (Ljubljana VII., Žibertova ulica 269), torej tudi verifikacije igralcev.

Tajnik I.

Prihod zagrebške hazenske reprezentance. Zagrebška reprezentanca pride danes dopoldne z brzovlakom okrog 11. ure. Pozivam vse ljubljanske hazenašice, da se sigurno udeleže sprejema. Tehnični referent.

Češkoslovaško reprezentanco, ki igra 28. oktobra proti naši reprezentanci, je savezni kapetan Henčl v petek sestavil nastopno: Hochmann-Hojer, Perner-Kolenaty, Káda, Červeny (vsi Sparta)-Wimmer, Knížek (oba Vršovice), Silny (Slavija), Dvořáček (Sparta), Jelinek (Viktorija). Rezerve: Přihoda (ČAFK), Šoltys (Slavija), Steffel (DFC.), Steiner (Sparta). Tekmo bo sodil italijanski sodnik Mauro.

Nemci : Čehi. 28. oktobra se vrši v Mostu na Češkoslovaškem tekma med reprezentanco nemškega nogometnega saveza Čs. A. F. in Češkoslovenskega Svaza Footballoveho Čs. A F. Moštvi sta sestavljeni nastopno: Nemci: Schubert (Teplitzer FK)-Weigelhofer, Jimmy-Schillinger, Neugebauer, Krompholz-Bobor, Patek, Sedlaček Kannhäuser, Less (vsi DFC.). — Čehi: Planička (Slavija)-Krčma (Pardubice), Seifert (Slavija)-König (Viktorija), Svoboda (Pardubice), Čipera (ČAFK)- Podražil (Slavija), Poláček (Sparta), Šubrt (Rapid), Puč, Kratochwil (oba Slavija).

Avstrija : Švica. Nogometna tekma med reprezentancama imenovanih držav se vrši 8. novembra. Najprej je bilo določeno, da se tekma vrši v Curihu, sedaj pa je švicarski nogometni savez predlagal avstrijskemu naj se tekma vrši v Bernu. Kot vzrok za to se navaja, da bo interes za tekmo v Bernu večji kakor v Curihu, ker je v švicarski reprezentanci nič manj kot šest bernskih igralcev, dočim Curih v timu sploh ni zastopan. Poleg tega se nahaja v Bernu nov stadion, ki je najmodernejši cele Švice in ki se bo s to tekmo oficijelno otvoril.

Sobotni prvenstveni tekmi na Dunaju. Včerajšnja prvenstvena tekma med Amateurji in Floridsdorfer A. C., ki je precej na koncu prvenstvene tabele, je bila precejšnje iznenadenje. Amateurji, ki so dosedaj na prvem mestu, so bili poraženi s 3 : 4 (3 : 3). V drugi neamaterski ligi je Sturm 14 porazil WAF. s 6 : 2.

Poljski maratonski tek se je vršil prošlo nedeljo na progi, ki je bila dolga 42 km 195 m. Zmagal je Kaczmarczyk (Diana, Katovice) v 3:15.45. Sledil mu je Boski (Akad. S. K. Lvov) v 3:18.

Ukinjenje bojkota proti nemškim tenis-igračem. Tajnik Lawn-Tennis Assotiation je izjavil novinarjem, da se bo bojkot proti Nemcem za mednarodne turnirje v Wimbledonu, odnosno prepoved za angleške igrače igrati pri oficijelnih tekmovanjih na nemških igriščih, v kratkem ukinila. Tenis-savez Zedinjenih držav je že ukinil to določbe za igre, ki se ne vršijo pod avspicijami mednarodnega tenis-saveza.

Ali je Ivković res bolan? Včeraj smo objavili po zagrebških «Novostih», da je Ivković, ki je bil že definitivno določen kot branilec v našo reprezentanco proti Češkoslovaški in Italiji, obolel. V sobotnem «Sport-Tagblattu» pa čitamo, da bo Ivković, ki studira na Dunaju ter igra pri Slovanu, ojačil Slovanovo moštvo pri sobotni tekmi proti Cricketerjem.

Hazensko prvenstvo LHP. (Službeno.) S tekmo Ilirija : Primorje je bilo končano tekmovanje za prvenstvo LHP. Stanje je sledeče: I. SK. Ilirija (število odigranih tekem 4, število dobljenih iger 3, število izgubljenih iger 1, število danih golov 46, število prejetih golov 7, število doseženih točk 6). II. TKD. Atena (4, 3, 1, 39, 12, 6). III. ASK. Primorje (4, 0, 4, 2, 68, 0). Naslov «Prvak Slovenije» odnosno LHP. si je torej priboril SK. Ilirija, ki ima enako število točk kot TKD. Atena, vendar pa boljšo diferenco golov.

Glavna skupščina LPP. (Služb.). Upravni odbor LPP. sklicuje za 22. novembra t. l. ob 10. uri dop. v damskem salonu kavarne «Emona» redno glavno skupščino. V slučaju nesklepčnosti se vrši uro kasneje nova skupščina ob vsaki udeležbi. Dnevni red: 1. Poročilo funkcijonarjev (predsednika, tajnika, blagajnika, tehn. referenta); 2. Volitev novega odbora; 3. Predlogi; 4. Slučajnosti. Predlogi za glavno skupščino naj se vsaj 14 dni prej pismeno javijo upravnemu odboru. Skupščini smesta prisostvovati po dva delegata vsakega kluba. Na poverilnici, ki se ima predati tajniku podsaveza, naj bo izrecno navedeno, kdo izmed delegatov ima pravico glasovanja.

Službeno iz LHP. Klubi Primorje, Ilirija, Hermes se ponovno opozarjajo, da postavijo popoldne za hazena tekmo po tri reditelje, ki se imajo javiti ob 14. uri z rediteljskimi znaki službujočemu odborniku g. geom. Černetu. V nasprotnem slučaju se kaznujejo z globo 100 Din. Običajne proste vstopnice, ki jih izdajajo klubi svojemu članstvu, za to tekmo ne veljajo. Vstop na igrišče je brez vstopnice najstrožje zabranjen, tozadevna kontrola se bo kar najstrožje izvajala. Hazenašice, ki igrajo, kakor tudi rezerve imajo biti najkasneje ob 14. uri v garderobi.

Domače vesti

* **Odlikovanje jugoslovenskih mest s češkoslovaškim vojnim križcem.** Povodom češkoslovaškega državnega praznika dne 28. oktobra bo podeljen Beogradu in Kragujevcu v priznanje važne vloge, ki sta jo igrala v svetovni vojni, češkoslovaški vojni križec.

* **Osebna vest.** Nedavno smo poročali, da je bil načelnik oddelka za državne rudnike v ministrstvu za šume in rude inž. Vladimir Lipold penzijoniran. Kakor nam sedaj poročajo iz Beograda, je bila upokojitev inž. Lipolda res že odrejena, ampak v poslednjem hipu preklicana.

* **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v včerajšnji številki učni program za stalno poštno-telegrafsko šolo; nadalje pravila o bolniških lekarnah in državnih lekarnarjih na ozemlju Srbije in Črne gore ter izpremembe v pravilniku za založišča soli.

* **Himen.** V Kozjem sta se včeraj poročila g. Dragotin Zupančič iz znane narodne rodbine Dragotina in Marije Zupančič v Ptuju z gdč. Miciko Vončina iz ugledne obitelji v Kozjem. Starešina za ženina je bil g. Milko Senčar, trgovec v Ptuju, za nevesto pa dr. Josip Barle, notar v Mariboru. Bilo srečno!

* **Smrtna kosa.** V Žireh je umrl nagloma ondotni najstarejši krojaški mojster Matevž Kopač, oče profesorja in akad. slikarja Fr. Kopača. Pokojnik je bil daleč na okoli znan krojač, ki je izvrševal svoj obrt 44 let in izučil 23 krojačev. Par dni pred smrtjo je kosil, se prehladil in umrl za vnetjem pljuč. Blagemu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Umrl je te dni g. Benedikt Hertl** graščak na Golču pri Konjicah, v visoki starosti 80 let. Njegova tvornica konjaka je bila dobro znana preko mej naše države. Pokojnik, rodom Čeh, je tudi za časa Avstrije stal neomajno v slovenskih vrstah.

* **Rapalski dan.** Jugoslovenska Matica je sklenila, da priredi dne 15 novembra »Rapalski dan«. Omenjenega dne se bodo vršile manifestacije v vseh večjih krajih na severozapadu naše kraljevine. Pri tej priliki se prirede tudi prigodna predavanja.

* **Razpisana službena mesta.** Oddajo se naslednja službena mesta: mesto pisarniške ga oficijanta ali pomočnika pri okrajnem sodišču v Kranju; mesto pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrajnem sodišču na Vranskem; mesto sodnega sluge pri okrajnemu sodišču v Ormožu ter v moški kaznilnici v Mariboru eno ali več mest paznikov-zvaničnikov. Interesente opozarjamo na razpise v včerajšnji številki »Uradnega lista«.

* **Dve spomenici nadškofa dr. Bauerja.** Zagrebški nadškof dr. Bauer je poslal v petek pred svojim odpotovanjem v Rim beograjski vladi dve spomenici. Eno ministrstvu ver, v kateri zahtevajo škofi ureditev svečeniških plač in draginjskih doklad, drugo predsedništvu vlade, v kateri protestirajo proti dosedanji šolski politiki in zahtevajo, da se prosvetna vprašanja, v kolikor se tičejo cerkve, rešijo sporazumno s škofijskimi ordinarijati.

* **Hrvatski škofi na potu v Rim.** Dočim sta zagrebški nadškof dr. Bauer in djakovski škof dr. Akšamović odpotovala že v petek v Rim, se jima je včeraj pridružil na Reki še splitski škof dr. Bonefačić. Škofi potujejo v Rim v svrho ureditve zavoda Sv. Jeronima. Verjetno pa je, da se bo pri tej priliki razpravljalo tudi o vprašanju razširjenja glagolice na vse ozemlje kraljevine Jugoslavije. Hrvatski škofi stoje toztdevno na stališču, da se mora vprašanje razširjenja glagolice rešiti izven konkordata, ker je čisto liturgičnega značaja in po njihovem mnenju ne spada v politično pogodbo, kakor je konkordat.

* **Nove poštne znamke.** Iz Beograda poročajo, da se nove poštne znamke že tiskajo v državni tiskarni. Znamke po 25 in 50 par ter po 1 Din bodo v kratkem gotove in pridejo početkom decembra v promet.

* **Afera, ki je potrebna razčiščenja.** Pod tem naslovom smo včeraj zabeležili, da je trgovec Stevović obdolžil podpredsednika Jugoslov. Novinarskega udruženja M. Sokića, da mu je za 2500 Din prodal legitimacijo Udruženja in brezplačno novinarsko železniško karto. G. Sokić odgovarja sedaj, da so Stevovićeve obdolžitve proste klevete in da je ordinarna laž, da je Stevoviću prodal brezplačno novinarsko karto. G. Sokić je vložil tožbo proti trgovcu Stevoviću.

* **Kovan dinarski drobiž.** V bližnjih dneh prispe v Beograd šest vagonov kovanih novcev po 1 Din. Prva pošiljka v skupnem znesku dvanajst milijonov dinarjev pride takoj v promet.

* **Povečanje premogovnika Peklenica.** Tvrdka Karlo Vargazon začne v kratkem z odkrivanjem novih plasti v premogovniku Peklenica pri Murskem Središču. S tem se bo izdatnost tega premogovnika znatno zvišala.

* **Dragocena knjiga.** V Št. Pavlu v Labudski dolini se nahaja dragocena knjiga, ki je sedaj na prodaj: Gutenbergova biblija, tiskana na pergament. Knjiga je bila svojedobno last benediktinskega samostana sv. Blaža v Nemčiji. Ko so leta 1809. pregnali Benediktince iz Nemčije, je prišla v posest samostana v Št. Pavlu. Ker je samostan v denarnih stiskah je sedaj Gutenbergova biblija na prodaj. Cena milijon zlatih mark. Zglasil se je le en kupec — neki Angležž, ki nudi polovico zahtevane cene. Vrše se pogajanja. Razen Št. Pavelske biblije eksistira baje še en eksemplar Gutenbergove knjige, ki je v posesti državne knjižnice na Dunaju.

* **Slovenski fantje v francoski tujski legiji v Tunisu.** Kakor se nam poroča, je v francoski tujski legiji, ki operira skupno s francoskimi četami v Tunisu, tudi nekaj naših ljudi. Značilno je, kako so prišli slovenski fantje v to legijo. Pred kratkim se je namreč posrečilo dobiti pismo iz prvih dni meseca oktobra tek. leta od enega naših tamkajšnjih ljudi, s katerim se obrača na svojo domovinsko občino v celjski okolici in jo prosi, da

V lepem damskem plašču
najmodernejših modelov tičati je prijetno in lepo, to-da jih dobiti po-ceni in fino izvršene, bi bilo težko, ako se nebi vedelo, da jih
je dobiti le pri tvrdki **FRAN LUKIČ, Pred škofijo 19**
Zanesljivim se plačilo olajša.

bi mu posodila 600 frankov, za katere je bil meseca januarja prodan v tujsko legijo, češ da ga drugače ne izpustijo in so vse prošnje zastonj. Sam si ne more pomagati, ker se nahaja v prehudih bojih in ofenzivah v Afriki. Pisec omenja, da je bil v Afriko »prodan« toda na kak način, tega ne more pojasniti, ker gledajo pisma vsakovrstni konzulati in komande.

* **Zdravniška zbornica za Slovenijo.** S sklepom zdravniške zbornice za Slovenijo so bili izbrisani iz imenika njenih članov naslednji zdravniki, ki niso naši državljani: dr. Vinko Drasch, zdravnik v Mariboru; dr. Iv. Mittermayer, zdravnik v Celju; dr. Anton Wienerroither, zdravnik v Sevnici ob Savi; dr. Ljudevit Grünwald, zdravnik v Križevcih v Prekmurju in dr. Hugon Baumgartner, zdravnik v Trbovljah. — Vpisali pa so se naslednji člani: dr. Werner Höhn, kopališki zdravnik v Slatini Radencih; dr. Bruno Sadnik, zobni zdravnik v Celju; dr. Jakob Turk, zasebni zdravnik v Sevnici ob Savi; dr. Ciril Komotar, zasebni zdravnik v Petrovcih-Križevcih v Prekmurju, dr. Valerija Valjavec, zasebna zdravnica v Mariboru.

* **Slovenski biografski leksikon** izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali 9 Din za posamezni zvezek. Naročila sprejema in oddaja že prvi zvezek založnica **Zadružna gospodarska banka v Ljubljani in njene podružnice.**

* **Zaprisega vojaških obvezancev.** Po naredbi ministrstva vojske in mornarice morajo vojaški obvezanci na teritoriju četrte armijske oblasti priseči zvestobo kralju in domovini najpozneje do 1. decembra tekočega leta. Kdor bi v določenem roku ne zadostil tej dolžnosti, bo kaznovan po predpisih vojnega zakona.

* **Anton Kristan operiran.** Minister n. r. g. Anton Kristan je v Beogradu obolel na vnetju slepiča. Moral se je v sanatoriju dr. Živkovića podvreči operaciji. Nahaja se na potu rekoncalescence.

* **Državna borza dela v Mariboru.** Veliki župan mariborske oblasti razpisuje natečaj za mesto šefa državne borze dela v Mariboru. Prosilci morajo imeti pogoje za 2. ali 3. skupino I. uradniške kategorije s polnim znanjem slovenskega in eventualno tudi nemškega jezika. Prošnje naj se do 3. novembra vložé pri velikem županu mariborske oblasti.

* **Sekanje prekmurskih gozdov.** Pri Dolnji Lendavi je dobila tvrdka brača Janeković iz Zagreba v zakup del obsežnih gozdov, ki jim je bil preje lastnik grof Esterhazy. Zgrajena bo 12 km dolga ozkotirna železnica za prevoz debel na železniško postajo Dol. Lendava. Podiranje se bo začelo že to zimo. Gozdovi imajo hrastov in jesenov les in je proračunano, da bo sekira pela svojo neusmiljeno pesem dve leti. Ugotovljeno pa je, da so ti gozdovi dorasli in da se bo dalo potem zemljišče spremeniti v rodovitna polja, ker je zemlja dobra.

* **Razstava krizantem v Zagrebu.** Včeraj ob 11. dopoldne, je bila otvorjena razstava krizantem, na kateri sodeluje 25 umetniških vrtnarjev.

* **Pralnica, likalnica in popravljalnica perila Šimenc,** Kolodvorska ulica 8. Najsolidneje in najlepše delo v Ljubljani. 1978

* **Krvavo uš in drug mrčes na sadnem drevju** zatiramo uspešno v jeseni z Arborinom. Cena Arborinu je Din 10 za kg in se dobi pri Chemotechni, družba z o. z. Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču). 1955

* **Želodčno, črevesno,** želodčno bolni in bolni na jetrah kakor tudi zlatenčarji dosežejo z uporabo naravne Franc-Jožefove grenčice urejeno prebavno razmerje. Strokovni zdravniki visokega slovesa dokazujejo da so bili z učinkom Franc Jožefove grenčice v vseh ozirih jako zadovoljni. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

* **Zahvala.** Kakor vsako leto je tudi te dni Uprava papirnice v Vevčah poslala zavodu za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani za seizmografske aparate kot darilo trake v skupni dolžini od 1¼ kilometra in širokosti od 15 cm. V imenu zavoda se jim kar najlepše zahvaljujem. Nai bi druga domača podjetja posnemala primer omenjene papirnice in tako pomagale napredku tega zavoda. — Upravnik dr. A. Gavazzi.

* **Onim, ki iščejo dela v Franciji.** Da se trgovski nameščenci ali oni sorodnih strok, profesijonisti, industrijski, rudniški in šumski delavci, sploh vsi, ki iščejo dela v Franciji izognejo nepotrebnim izdatkom za vožnjo v Ljubljano v svrho vidiranja potnih listov, naznanja francoski konzulat v Ljubljani, da mora imeti vsak interesent delovno pogodbo svojega bodočega delodajalca, ki mora biti potrjena od ministrstva dela (Ministère du Travail ali Office Départemental de placement) za trgovske nameščence ali uslužbence sorodnih strok, profesijoniste in industrijske delavce ter od ministrstva za poljedelstvo (Ministère de l' Agriculture; Service de la Main d' Oeuvre agricole) za poljske in šumske delavce.) Žene in družine uslužbencev in delavcev zgoraj omenjenih kategorij katere se hočejo preseliti k svojcem v Francijo, morajo biti v posesti potrdila, s katerimi delodajalec jamči da sorodnik dovolj zasluži za vzdrževanje svojcev ter da je zagotovljeno udobno stanovanje za sprejem žene ali družine. To potrdilo mora biti vidirano od župana (Maire) občine delodajalca ali pa polic. komisarja (Commisare de Police), ali od pokrajinskega prefekta (Préfet du Département). Brez omenjenih listin se vizumi za potovanje v Francijo zgoraj omenjenim kategorijam delavcev in njih svojcem v naprej ne bodo izdajali.

* **Ustanovni zbor Zveze jugoslov. mladine.** Danes dopoldne se vrši ustanovno zborovanje Zveze jugoslovenske demokratske mladine, ki v svojih organizacijah zbira mlado generacijo iz vseh slojev našega naroda ter jo vzgoju'e v duhu nacijonalne ideje in pravega demokratizma. Najširša napredna javnost spremlja s simpatijami ta idealni lepi pokret ter mu želi kar največjih uspehov. Opozarjamo na današnjo dopoldansko zborovanje, ki se vrši ob 9. dop. v dvorani Narodnega doma in katerega se udeležijo delegati vseh podeželskih dem. mladinskih organizacij. Na zborovanju bo govoril tudi min. n. r. dr. Žerjav. Zvečer ob 8. se vrši v veliki dvorani Narodnega doma akademija z lepim programom in nato plesni venček. Program zborovanja in akademije objavljamo na drugem mestu ter pozivljamo napredno javnost da se prireditev udeleži v čim mnogobrojnejšem številu.

* **Zahvala.** Najiskrenejše se zahvaljujem slav. upravnemu svetu kakor tudi ravnateljstvu Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani za darilo, katero sem prejel ob 30 letnici svojega službovanja. — Mihevc Matija, strojnik in monter.

* **Kako gre v smrt hajduk.** V Valjevu se je izvršila v petek smrtna obsodba nad hajdukom Dragomirom Bojovićem. Prejšnjo noč je veselo preživel ter se ob vinu in pečenki zabaval s stražarji. Ko so ga zjutraj peljali na morišče, se je brezskrbno smehljal. Vesel in pevajoč je korakal med orožniško eskorto. Izjavil je, da mu ni treba zavezati oči, ker ga veseli pogled na lepo število zbranih svatov, ki so prišli gledat, kako se bo poročil z belo ženo — smrtjo. Orožnike, ki so se postavili v vrsto, je prosil, naj dobro strelja'o, da se ne bo mučil. Smrtna kazen se je izvršila brez incidenta.

* **Pred ustrelitvijo morilca Sladovića v Zagrebu.** Zagrebška mestna komanda bo šele danes opoldne obvestila novinarje, kje in ob kateri uri bo ustreljen v pondeljek morilec, vojak Sladović. Oblasti hočejo namreč na vsak način preprečiti, da ne bi prišlo o priliki justifikacije do podobnih prizorov množice, kakor se je zgodilo povodom usmrtitve narednika Rumpl'a.

* **Najden utopljenec.** V Savi pri Litiji so 23. t. m. našli neznanega utopljenega dečka v starosti od 5—7 let. Na sebi ima srajco iz bele, z rdečimi črtami pisane kotenine in krilce višnjeve kotenine z belimi pikami.

* **Aretacija črnogorskega protidržavnega hujskača.** V Nikšiću v Črni gori je bil aretiran tamkajšnji učitelj Milko Bulajić, ki je imel o priliki posvetitve kapele v Grahovem govor, v katerem je aludiral na samostojnost Črne gore. Prepeljali so ga v Trebinje.

* **Zopet pokol pri trgatvi.** V Limbušu pri Mariboru je bil na trgatvi 25 letni Anton Duh, uslužben pri pivovarni Tschelligi v Mariboru. Tam so ga Scherbaumovi uslužbenci klicali na »Auf biks«. Korajžni duh se je seveda spustil med nje, pri čemur je nastal takšen prepir in pokolj, da je dobil Duh na glavi in na komolcu tri težke vbodljaje. Po vsem životu je bil Duh tako stepen, da je obležal in so ga šele drugi dan našli na nekem skednju vsega v krvi ter ga prepeljali v mariborsko bolnico.

* **Dva ptička.** V stanovanje svoje sinahe Marije Perceve na Bregu pri Kočevju je vlomil pred par dnevi 21 letni Matija Perc ter ji pokradel 200 Din gotovine ter več ženske in moške obleke v skupni vrednosti 1100 Din. Perc je znan potepuh in delomržnež, ki se klati po kočevskem okraju in je splošno nevaren tuji lastnini. Istotako nevaren ptiček je 23 letni Anton Žličar iz Batričenca. Vlomil je v noči na 19. t. m. pri posestniku Antonu Geroni v Faki ter mu odvzel več različnih predmetov v vrednosti 2500 Din in pobegnil. Oba nepridiprava zasledujejo sedaj orožniki.

Izredno ugodna prilika za nakup čevljev!
Od danes naprej se prodajajo različni čevlji za moške in ženske, zlasti pa se prodaja velika zaloga otroških čevljičkov
OKAZIJSKE VRSTE
tovarn in trgovin PEter KOzina
pod lastno ceno samo v trgovini na Bregu, nasproti Sv. Jakoba mostu, dokler ta zaloga traja.

NOVO-TIL
Osebno izbrane ravnokar došle.
Modni salon
Sluchly - Maške
Oglejte si izložbo klobukov: Cene nizke, dobro blago: Postrežba točno in ceno.
I. ILSOAON

V cenjeno vednost!
Čast mi je, spoštovanemu občinstvu vljudno naznanjati, da **s 1 novembrom t. l.**
prevzamem in otvorim
Hotel Union - Celjski dom
ter se priporočam z na odlično šim spoštovanjem
Hrvoje Tomac, hotelir.

Damski filc klobuki
v najmodernejših barvah se dobijo najceneje v modnem salonu
Z. Mahnič-Gorjanc
Kopitarjeva ulica štev. 1.

Oglejte si
grandijozne slike filma
„Deset božjih zapovedi“
katere so izstavljene v čakalnici
kina «Dvor».

Iz Ljubljane

u— **Zgradba Poštne hranilnice v Ljubljani.** Kakor smo poročali, so privatni agenti poskušali prodati Poštni hranilnici v Beogradu za ljubljanski Čekovni urad neke zasebne hiše. Špekulacija se, kakor nam javljajo iz Beograda, ni obnesla, ker so strokovnjaki dotične zgradbe označili kot popolnoma nezadostne. S tem je odklonjena tudi nevarnost, da ne pride do nove zgradbe poslopja Čekovnega urada na Aleksandrovi cesti.

u— **Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v gledališču.** V sredo dne 28. oktobra se vrši v operi proslava češkoslovaškega praznika s sledečim sporedom: V prvem delu sporeda, ki je koncertnega značaja se izvajajo pod vodstvom kapelnika g. Balatka sledeče točke: 1.) Narodne himne; 2.) Smetana: Libuša, uvertura za veliki orkester; 3.) Arija iz opere Dve vdovi, poje ga. Marija Jenkova; 4.) Smetana: Vltava za veliki orkester; 5.) Vitoslav Novak: Balada, poje gdč. Božena Potučkova; 6.) Zdenko Fibich, Podvečer, simfonična pesem za veliki orkester. V drugem delu proslave pa se poje Hatzejeva opera «Povratek», ki je pri svoji premijeri dosegla tako krasen uspeh. Vstopnice za to proslavo so od danes naprej v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

u— **Proslava češkoslovaškega praznika narodnega osvobojenja v prostorih šentjakobskega odra.** Jugoslovensko - češkoslovaška liga v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se v mnogobrojnem številu udeleži proslave češkoslovaškega praznika narodnega osvobojenja, ki jo priredi češka dopolnilna šola v Ljubljani, pod protektoratom češkoslovaškega konzulata in Češkoslovaške Obce danes dne 25. t. m. v prostorih šentjakobskega odra ob 5. uri popoldne. Pri tej priliki se bo izvajala gledališka predstava «Pro tatička Presidenta». Vstopnine ni. Sprejemali se bodo samo prostovoljni prispevki.

u— **Posetnikom današnje hazenske tekme Zagreb - Ljubljana.** Vse posetnike današnje tekme Zagreb - Ljubljana opozarjamo, da imajo na razpolago krito tribuno, tako da lahko tudi v slučaju dežja prisostvujejo tekmi. Tekma se vrši na igrišču Ilirije ob 14.30, blagajne se otvorijo ob 14. uri. Po hazena tekmi, nogometna tekma, vstopnina enotna.

u— **J. A. D. «Triglav» v Ljubljani** ima svoj redni občni zbor v soboto dne 31. oktobra ob 14. uri v društveni sobi, Narodni dom I. Na dnevnem redu bo poleg običajnih točk še razgovor o načinu opreme društvenih sob in nekaterih drugih velevažnih vprašanjih. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe članstva. Starešine uljudno vabljeni. — Odbor.

u— **Društvo učiteljev glasbe** pozivlja vse gg. učitelje in učiteljice, ki so se prijavili za pevski tečaj, da odgovore na vposlano jim okrožnico najkasneje do četrtka dne 29. t. m., ker se na poznejše prijave ne more ozirati. Vse udeležence se naproša, da se javijo v soboto dne 31. t. m. v Unionu, kjer prejmejo vsa nadaljna pojasnila.

u— **Občinstvo opozarjamo na komorni koncert,** ki se vrši ob priliki ustanovitve učiteljskega zbora dne 31. oktobra v veliki dvorani Uniona. Na njem sodelujejo naši najboljši umetniki. Koncert bo po svojem programu kot izvajajočih gotovo eden najboljših v sezoni.

u— **Sokolski gledališki oder na Viču** uprizori danes zvečer točno ob pol 8. uri narodno igro «Rokovnjači», v režiji brata Remsa. Vabimo vse Sokolstvu naklonjeno občinstvo k mnogoštevilni udeležbi. — Zdravo!

* **Lev raztrgal človeka,** tako so pisali časopisi sveta, ko se je posnemal grandijozni novi film »Quo vadis«..? Takrat je lačni lev v resnici napadel režiserja d' Anunzija in pri tej priliki zagrabil enega izmed štatistov ki je v kratkem podlegel groznim ranam kot žrtev svojega poklica. Leva so z velikim trudom in sicer z razbeljenim železom spravili nazaj v kletko. — Filmska družba, ki je film posnemala je morala rodbini ponesrečenca plačati odškodnino 160.000 lir. — Od 117 sodelujočih levov se je posebno odlikovala levinja-mati, ki je preskočila visoko ograjo svoje kletke in se zaletela v Emil Jänningsa (ki je igral Nerona) in sicer v momentu, ko se je igral z njenimi mladiči in jih držav v naročju. Jannings si je rešil življenje samo na ta način, da je hitro zlezel čez ograjo Neronove lože, kamor mu levinja-mati ni sledila, ker je takoj obstala pri svojih mladičih. Če vpoštevamo te in slične težkoče s katerimi je bilo zvezano posnemanje filma, tedaj drage volje verjamemo, da so igralci, ki so sodelovali pri tem filmu dobili najvišje plače, kar se jih je dosedaj v filmskem svetu plačalo. Objektivna kritika časopisov cele Evrope piše: »Odkar obstoji filmska industrija so izdelali samo dva filma, ki prekašata vse in v katerih je filmska umetnost in filmska tehnika podala vse svoje znanje in vso svojo modrost in to sta nepozabni »Nibelungi« in grandijozni »Quo vadis...?« 2012

u— **Gostilna pri Baloncku.** Sladek štajerski mošt, liter 12 Din. Čez ulico. 2016

u— **Zobni atelje Ferdinand Palovec** radi selitve ne sprejema od 28. oktobra in bo zopet otvorjen od 3. novembra na Kongresnem trgu 14. 2018

u— **Orjuna Št. Jakob, Krakovo in Trnovo** pozivlja svoje članstvo na velevažen sestanek, ki se vrši v torek dne 27. oktobra ob 8. uri zvečer v salonu gostilne pri «Mraku», Rimska cesta št. 4. Na dnevnem redu je: 1.) Proslava in veselica velikega obsega vseh Orjun, 2.) Razporedba pri «Čajanki» dne 7. novembra in veselica sv. Martina, 3.) Počast umrlih bratov in junakov, 4.) Raznoterosti. Članstvo, zavedaj se svojih dolžnosti

Krznarstvo
Filip Bizjak,
Kolizej, Gosposvetska cesta št. 13.
Priporočam vsakovrstne kože v najnovejših barvah za v plašče in kostume. Vedno na zalogi različne boe, štole in ovratniki po solidnih cenah. Prevzamem kožuhaste plašče in jopice v izdelavo in prekrojenje po najnovejših krojih.

napram svoji organizaciji. — Odbor. 2014

u— **V restavraciji «Koleziji»** danes zopet priznano izborne krvave, riževe in pečene klobase. 2021

u— **Prvovrstne domače** krvave in jetrne klobase se dobe vsako soboto in nedeljo v restavraciji na Strelišču pod Rožnikom. 2020

u— **Učni tečaji** trg. društva «Merkur» so se otvorili. Poučuje se: nemščina prvi in drugi tečaj, italijanščina prvi in drugi tečaj, srbohrvaščina in knjigovodstvo. Prijave se sprejemajo še do konca meseca oktobra.

u— **Kako se pride do novega klobuka.** V petek dopoldne sta se okrog stojnic na Sv. Jakoba trgu smukali dve mlajši ženski in posebno poželjivo ogledovali razstavljene ženske klobuke. Končno sta se približali stojnici modistke Julijane Polanjko in kot bi trenil je v gneči pograbila ena izmed obeh z deske svitlorumen filcast klobuk, vreden 140 Din. Tatici sta se nato odstranili in izginili v Florjanski ulici še predno je okradenka tatvino opazila.

u— **Ubegel dečko.** Od svojih staršev, stanujočih v Kotnikovi ulici št. 3 je neznano kam pobegnil dne 19. oktobra 11-letni sinček Viljem Schenk. Dečko je za svojo starost precej visoke, sloke postave, zdravega drobnega obraza, kostanjevih las ter je oblečen v siv ponošen suknjič, take hlače in ima na glavi sportno čepico.

u— **Kar štiri nesreče na enem mestu.** Na vogalu Sv. Petra ceste in Škofje ulice so se v petek zvečer in tekom noči pripetile kar štiri nesreče. Na tem mestu je namreč skopan v svrho poprave ceste in polaganja kablov globok jarek, in je tamkaj postavljena v mraku tudi varnostna svetiljka. Po nesreči ali iz neprevidnosti je zavozil v četrtek še pred 18. uro v jarek neki izvošček. Konj je padel v jarek, izvošček z voza, voz sam pa se je tudi nekoliko poškodoval. Konja so ljudje komaj izvlekli iz jame in ga močno poškodovanega odvedli v bližnji hlev Černetove gostilne. Malo pozneje je zašla v jamo neka gospodična ter si zvila nogo. Tekom noči pa sta prišla v jamo še dva voza.

u— **Nedeljsko delo na ljubljanskih ulicah.** Tvrdki Anton Res iz Zagreba so oblasti dovolile, da sme delati tudi ob nedeljah, ker ima pogodbo, da morajo biti končana vsa cestna dela v Ljubljani do 1. novembra. Dovoljenje je bilo izdano predvsem iz vremenskih ozirov, ker se je bati, da bi se sicer delo moralo prekiniti.

u— **Policijske prijave.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 prestopek pijanosti, 1 tatvina, 1 sum tatvine, 1 goljufija, 1 prestopek ogrožanja osebne varnosti, 1 poškodba tuje lastnine, 1 telesna poškodba, 1 napad, 1 nezgoda, 1 izsleditev potom policijskega dnevnika, 1 popad psa, 1 prestopek kaljenja nočnega miru in 9 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacija je bila izvršena ena radi pijanosti.

Neprekosljivi
v ceni, kvaliteti in izdelavi so naši letošnji zimski izdelki najnovejše konfekcije
Jos. Rojina, Ljubljana

Iz Maribora

a— **Krasen uspeh dr. Černičevega predavanja.** Ljudska univerza je letos izredno srečno izbrala snovi in osebe predavateljev za svoj higijenski tečaj, ki se že bliža koncu. Že parkrat je bila dvorana čisto polna izbranega občinstva pri teh predavanjih. V petek zvečer pa je došlo na predavanje primarija kirurškega oddelka mariborske bolnice, g. dr. Černiča toliko ljudi, da so napolnili veliko dvorano do zadnjega kotička in so morali pozneje došli oditi, ker ni bilo več prostora. Predavatelj pa je imel tudi popoln uspeh s svojimi strokovnimi, a poljudno in v živahno predavateljskem stilu podanimi izvajanji o prvi pomoči pri nezgodah. Poslušalci so bili izredno zadovoljni s tem izobraževalnim večerom, saj si je vsakdo pridobil novih življenskih izkušenj in spopolnil svojo izobrazbo, najsi je bil akademik ali preprost delavec, na polju, kako pomagati drugemu v nesreči življenske nevarnosti. Bilo bi želeti, da pohiti g. predavatelj s tem krasnim predavanjem z «Zvezo kulturnih društev» tudi na deželo.

a— **Gledališki abonma v Mariboru.** Gg. abonenti se naprošajo, da pridejo po svoje izkaznice in plačajo oba že zapadla obroka. Ker se je otvoritev sezone radi renoviranja gledališča zavlekla, se bodo pozneje vrstile predstave hitreje druga za drugo. Vabijo se tudi še dozdaj nepriglašeni prijatelji gledališča, da se abonirajo: čim večji bo obisk, tem boljši bo repertoar in predstave. Za uradnike velja najnižja tarifa.

a— **Težka nezgoda pri delu.** 21-letni stavbeni delavec Anton Lešnik je pri gradbi mestne hiše v Kopališki ulici padel z ogrodja tri metre globoko in si pretresel možgane. Na vseh odprtinah mu je izstopila kri. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico. — Pri knezu Windischgrätzu v Konjicah zaposleni 27-letni žagar Ignac Videčnik je dobil včeraj desno roko med kolesa žage, ki mu je tako razžagala mišice, da so mu morali roko amputirati.

a— **Požari v okolici.** Predsinočnjem je mariborski čuvaj na zvoniku bil plat zvona, ker je opazil v smeri proti jugu velik ogenj. Mariborska požarna bramba se je takoj podala na cesto in prihitela v Strašnice pri Pragerskem, kjer so goreli trije objekti po-

sestnika Voka. Gašenje je bilo zelo težavno, ker ni bilo vode, in so si morali pomagati celo z gnojnico. Vrh tega je bil še velik veter, tako da je hiša in hlev s stranskimi poslopji do tal pogorela. — Istotam je bil javljen požar tudi od Sv. Ruperta pri Sv. Lenartu, kjer so tudi zgoreli trije objekti.

Iz Celja

e— Skupen sestanek krajevnih organizacij SDS za mesto Celje in okolico se bo vršil v četrtek dne 29. oktobra ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne Permozer v Gaberju s sledečim dnevnim redom: 1.) Vodne zadeve; 2.) elektrifikacija; 3.) kanalizacija; 4.) slučajnosti. Na sestanek so vabljeni člani obeh organizacij. Za obe občinski delegaciji SDS pa je sestanek obvezen.

e— Važna seja v okoliški občini. Seja občinskega odbora občine okolica Celje, ki bi se morala vršiti danes, dne 25. t. m. je preložena in se bo vršila tekom tedna. Za sejo je veliko zanimanje, ker pride v razpravo občinski proračun in bo govora o vodnih zadevah, elektrifikaciji, kanalizaciji in o drugih važnih slučajnostih.

Iz Trbovelj

t— *Jesenski lovi po bližnjih gozdih.* Preteklo nedeljo je priredilo društvo «Jelenca» lov v Retju, katerega se je udeležilo 21 lovcev. Bil je prelep dan in ž njim združena tudi precejšnja sreča, ker je padlo 15 zajcev. Danes se več lovcev napoti v Marijo Reko na Golavo, kjer je glavno lovišče za srnjake in lisice. Sestanek je nad Smrekarjem v Mariji Reki.

t— *Iz 30letne zgodovine «Zvona».* Ko se je bilo pred 30 leti osnovalo pevsko društvo «Zvon», je začel s pevskimi vajami g. Ličar, oče znanega pianista in profesorja na konservatoriju v Beogradu. Vaje so se vršile deloma pri njem na domu, deloma v ljudski šoli v Trbovljah. Nekaj časa je bil pevovodja tudi g. Robert Plavšak, okrog leta 1908. pa je začel delovati kot pevovodja g. Oskar Moll. Društveni lokal je bil nekaj časa pri Počivavšku, pozneje pa pri g. Forteju, kjer se vršijo vaje še sedaj. Kar je za «Ljubljanski Zvon» g. Prelovec, to je za trboveljski «Zvon» g. Oskar Moll. Med njim in člani zbora vlada iskreno prijateljstvo, za vse skupaj pa so pevske vaje notranja potreba. Opetovano je nastopil zbor pod njegovo taktirko doma, na raznih koncertih drugod in zopet za tridesetletno slavje 8. novembra bo vodil zbor, ki bo pel tri Adamičeve mešane in tri moške zbore. Marsikateri Trboveljčan ali Trboveljčanka se bo spominjala veselih in žalostnih časov sodelovanja pri «Zvonu» ob njegovem 30. jubileju.

t— *Kino predstave v Narodnem domu.* Končno je Konzorcij Narodnega doma v Hrastniku le prejel kinoaparat iz Nemčije, ki so ga pošiljali dober mesec dni, in pričel s predstavami že pretekli teden. Ker se sedaj koncentrira vse kulturno življenje v hrastniški kotlini v Narodnem domu, je postal s tem velevažen faktor, katerega dobre posledice ne bodo izostale.

t— *Razširjenje glavne prometne ceste.* Pri Učiteljskem domu je pričela TPD z odstranitvijo ograje in razširjenjem ceste. Na nasprotni strani pa se je že kanaliziralo, tako da bo cesta tu enako široka kot drugod.

Iz Primorja

• *Posvarjen italijanski novinar.* Te dni je bil pozvan na podprefekturo v Gorici italijanski novinar Sofronio Poccarini, urednik lista «Voce di Gorizia» in je bil tam posvarjen radi članka, ki se je bavil z nekdanjo goriško provinco. Obdolžili so ga rušenja državne ustave in hujskanja prebivalstva proti novim deželnim ureditvam, nakar je moral podpisati obvezo, da bo pustil odslej na miru rajnko goriško deželo in je ne bo več klical v življenje. Goriški Italijani so se dolgo časa trudili, da bi ostala tudi pod Italijo goriška dežela, kakor je bila in se niso hoteli ogreti za furlansko pokrajino. V Rimu so jih tolažili in nekoč je sam Mussolini brzojavil goriškemu županu, senatorju Bombigu, da ni izključeno, da se goriška dežela obnovi. Politična oblast smatra sedaj misel na obnovo goriške dežele za kaznivo.

• *Farinacci v Primorju.* Fašistovski generalni tajnik Farinacci pride tekom prihodnjega meseca v Primorje ter ostane nekaj dni v Trstu. V fašistovski organizaciji v Primorju je mnogo pomanjkljivosti, katere hoče Farinacci dopolniti in dati fašistom nova navodila za njihovo nalogo v obmejni deželi.

• *V Opatiji* je bilo letos tujcev po zadnjem izkazu 41.035. Tudi mesec oktober je ugoden za tujski promet. Druga leta je bil promet v oktobru navadno neznaten.

Dopisi

JEŽICA. V petek smo pokopali zlatomašnika g. Simona Zupana. Pastiroval je Ježici polnih 26 let in jo vodil tudi politično in organizatorično. Leta 1919. je šel v pokoj, katerega je preživel večinoma v našem kraju. So pa to njegova najbednejša leta, ker jih je preživel v veliki revščini in zelo pozabljen od številnih nekdanjih prijateljev, ki so mu le pičlo vračali prejete dobrote. Za Ježico ima nesporno mnogo zaslug, še več pa za politiko SLS, a največ za katoliško izobraževalno delo, kateremu je postavil obsežen Društveni dom. Pravega namena teh dragocenih naprav v fari pa ni dovolj razumel in jih je mesto v uporabo ljudstvu oddal v oblast župnišča. Bil je hud nasprotnik naprednega gibanja in zlasti «Jutro» ni imelo pred njim nobenega miru. Zato ostaja za njim mnogo neprijetnih spominov poleg drugih bolj prijetnih. — Delal si, in za svojo smer mnogo pridobil, počivaj mirno v naši zemlji!

KRANJ. Vsak pondeljek in četrtek se vrši na kegljišču Narodnega doma od 20. ure dalje v prid Sokola streljanje na dobitke. Kako veliko zanimanje je za to streljanje, dokazuje najbolj dejstvo, da poseča

Nagrobni venci

sveži in suhi, največja izbira od Din 60 naprej. Sveže krizanteme, nageljni, rože, aranžmaji vseh vrst vedno v zalogi 6209-a

Cvetlični salon Viktor Bajt
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6.

Norveško ribje olje (Dorsch)
in **emulzijo** garantirano prisno medicinalno priporoča lekarna **Bahovec, Ljubljana,** (pri čevljarskem mostu).

Nudi se Vam ugodna prilika za nakup *manufakturnega blaga*
v Šentpeterskem bazarju
v Ljubljani, Martinova c. 8., po zelo nizkih cenah. — Perilo, obleke po meri. 6327-a

streljanje vedno več občinstva. V dveh strelskih večerih so dosegli največ točk sledeči strelci: Ravnik 19, Adamič 16, Levičnik in Sirc po 14, Prah in Schindler po 13, Levičnik, Altheim in Prah po 12 točk. Kdor hoče imeti v Kranju zabave in razvedrila, naj se udeleži streljanja.

TRŽIČ. Kakor vsako leto, proslavi tudi letos deška in dekliška meščanska šola v Tržiču dan naše osvoboditve in razsula Avstrije s pobiranjem prispevkov za knjige revnim učencem in za šolarsko kuhinjo. Meščanska šola se je ljudem priljubila, uvidevajo njen pomen in letos je poskočilo število učencev za 50. Med temi je največ popolnoma revnih in če naj dosežejo uspehe, morajo imeti knjige. Samo novih knjig so dobili revni učenci za 10.000 Din. Zbirka proslave naše osvoboditve naj pokrije ta znesek. Dne 29. oktobra in naslednje dni bodo obiskali učenci in učenke meščanske šole vse hiše sodnega okraja Tržič in se izkazali z nabiralnimi polami in odkupnimi znaki. Rojaki! Odprite jim gostoljubno vrata in darujte kolikor morete, tudi 10 par se hvaležno sprejme. Množino deželnih pridelkov pa vpišite, po nje pride kasneje voz. Pomagajmo šoli, da nam bo pomagal naš naraščaj, ko bomo v potrebi. Narod brez šol je narod brez bodočnosti!

ZAGORJE OB SAVI. Sokolsko društvo opozarja članstvo in drugo občinstvo na današnjo uprizoritev Petrovičeve trodejanke «Gozd». Začetek točno ob pol osmih. — Zdravo! — Odbor.

ZAGORJE OB SAVI. Naše «Glasbeno društvo» prične še ta mesec z rednimi pevskimi vajami ter vabi vse stare pevce in pevke, pa tudi vse one, ki dosedaj niso še bili včlanjeni v našem zboru, a imajo veselje do pevske umetnosti, da se priglase v obilnem številu k pevskemu zboru. Gojilo se bo petje za enkrat v dveh oddelkih: za že izvežbane pevce posebej, za novince, ki se jim bo podajal tudi potrebni pouk v pevski teoriji, posebej. Zato je želeti, da se priglasi kar največje število Zagorjanov, ki imajo posluh in bi se želeli izobraziti v petju. V sredo 28. oktobra je ob 7. uri zvečer v glasbeni sobi Sokolskega doma sestanek vseh in prilika priglasitve. — Vsak je dobrodošel.

LITIJA. Odbor našega Sokola je sklenil na zadnji seji, da si osnuje svojo lastno Miklavževo garderobo, in da se odslej prireja Miklavžev večer tudi v Sokolskem domu, in sicer popoldne za mladino, za odrasle pa zvečer. Ker pa stane nabava garderobe mnogo, se priredi v svrho kritja stroškov v nedeljo dne 8. novembra zabavni večer, na kar že danes opozarjamo. Program zabavnega večera bo najraznovrstnejši: veseloigra — enodejanka «Kdo je blazen» (Kristan), režira br. Vladika; — dalje bo radio - stanica, na kateri se bo čulo najlepše koncerte, lutkarsko gledališče, nastopi pa tudi svetovnoznani črni umetnik: «Prafrafru». — Miklavževo garderobo bodo naše vrle sestre Sokolice sešile same.

KOZJE. Fantovska trgatev je prav dobro uspela, čeprav so nam metali nekateri polena pod noge. Predvsem se je odlikoval g. župan, ki je proti veselici celo vložil pritožbo, ki pa je romala seveda v koš. Vsem posetnikom se najlepše zahvaljujemo, zlasti kozjanskemu pevskemu zboru in njega voditelju g. notarju Otmarju Golobu. — Kozjanski fantje.

Lastni izdelek! Dobro blago!
Srajce za gospode
molinos, cefir oxford. Din 40 do 70 modne najfinejši cefir z 2 ovratnikoma Din 75 do 125 beli šifon Din 80, najfinejši Din 90.

Šah

Simultana dr. Vidmarja se vrši v soboto, 31. t. m., in se prične točno ob 20., zato naj bodo vsi oni, ki se je žele udeležiti, že vsaj četrt ure prej v kavarni Evropa, da se jih bo namestilo. Udeleženci naj po možnosti prineso šahovnice s seboj.

Ožji turnir. Iz prvega kola prekinjene partije so se končale sledeče: Kristančič porazi Židana, Rupnik Zwitterja. Drugo kolo: Mešiček premaga Miheliča, Grdina Zadnika, Vogelnik Zevnika, Pevalek Iskro, Židan Šivica, Kristančič — Šuštar remis. Prekinjene Kozina — Rupnik, Sever — Zwitter. Nadižar prost.

Tretje kolo: Vogelnik porazi Pevaleka, Grdina Šivica, Rupnik Židana, Iskra Kozino, Šuštar Mešička, Zwitter Nadižarja, Sever Zevnika, Mihelič — Zadnek prekinjena. Kristančič prost. Stanje po tretjem kolu: Vogelnik 3, Rupnik 2 (1), Mešiček, Iskra, Pevalek, Grdina po 2, Kristančič — Šuštar 1 in pol, Mihelčič, Zwitter, Sever 1 (1). Šivic Židan 1, Zadnek, Kozina 0 (1), Nadižar, Zevnik 0.

Damski odsek se bo ustanovil v najkrajšem času, ker se že javljajo dame, ki se hočejo naučiti igrati. Pripominjamo, da se sprejmejo tudi začetnice, ki še ne znajo igrati, in se jih bo poučevalo.

u— Šahovski klub v Šiški. Redni igralni večeri so odslej vsak četrtek od 20. ure naprej. — Tajnik.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Nedelja, 25.: «Pegica mojega srca». Izv.
Pondeljek, 26.: «Periferija». B.
Torek, 27.: «Ifigenija». C.
Sreda, 28.: Zaprto.
Četrtek, 29.: «Pegica mojega srca». A.
Petek, 30.: «Zimska pravljica». E.
Sobota, 31.: «Periferija». D.

Ljubljanska opera

Nedelja, 25.: ob 3. pop.: «Nabor», «Povratek». Znižane cene. Izv.
Pondeljek, 26.: Zaprto.
Torek, 27.: «Hoffmannove pripovedke». E.
Sreda, 28.: Proslava češkega narodnega praznika. Slavnostna predstava. Izv.
Četrtek, 29.: «Mrtve oči». F.
Petek, 30.: «Nabor», «Povratek». C.
Sobota, 31.: «Manon». A.

Šentjakobski oder v Ljubljani

Sreda, 28.: «Jakob Ruda». Gostovanje g. M. Skrbinška.

Dve operni noviteti v Ljubljani

Gerbič Fr.: Nabor. — Hatze Jos.: Povratak.

Neumorni muzikant in plodoviti naš skladatelj, mili, blagi Fr. Gerbič nam je poslal šele par let po svoji smrti svojo ljubko narodno opero »Nabor« na ljubljanski oder. S pijeteto smo jo uživali, s srcem polnim občudovanja in zahvalnosti. Koliko energije, koliko bujne produktivnosti je kipelo v trhlem Gerbičevem telesu! Naši starci so bili vsi mlajši kot naši — najmlajši. In so še dandanes. Foerster, Parma, Savin, Gerbič sami belolasci, zdaj se jim pridruži še p. Hugolin — a za njimi nič in nič. Vivos voco, mortuos plango ...

Predvsem konstatiram, da so »Nabor« prav čedno opremili; g. Skrušny je naslikal nov prospekt, novo hišo, nov dvojni kozolec in novo kovačnico — vse prav simpatično domače. Glede naštudiranja pa bi želel mnogo več skrbnosti in preciznosti. Domača dela naj bi pripravljal in izvajal vedno le najmočnejši kapelnik. Opera sama je zgrajena kolikor največ mogoče na narodnih motivih; mnogo je karakteristično Gerbičevega, marsikaj tudi eklektičnega. Saj je bil pokojnik dolga leta operni tenor in kapelnik, zatorej se reminiscenc ni mogel ubraniti. Da starček ni hotel hoditi po novih potih, je jasno. Zato se glasi, kakor dejanje, vsa glasba čisto v stilu slovenske glasbe ob začetku minulega veka. Mnogo je prav naivnega, marsikaj izumetničenega, to in ono je primitivno ali nespretno. Partiji obeh basov nista pisani ugodno, včasih prenizko, včasih previsoko; tekst se po starem preveč ponavlja itd — vse to je res: toda celotni vtisk je vendarle simpatičen, opera bogata melodij, pestra v ritmih in značaju zborov in solov ter so še posebej orkestralni deli, dve predigri in medigra, prav prijetni, temperamentni in dokaz velikega talenta nepozabnega mojstra Gerbiča.

V predigri, živahni, narodno šegavo pobarvani, je Gerbič občutno sledil vzorcu Smetane in Blodka. Lovčev ritmično prenagli poziv »Kose, motike le proč...«, pisan pregloboko, se ponavlja trikrat in ga žene še zbor. Ako bi poziv dvakrat črtali, bi zadoščal. Koskovo javkanje »Star sem že in ves omagal, kdo pri delu bo pomagal« je zopet prenizko in zbor ponavlja iste banalne in naivne besede. Prav dober je naslednji zasmehovalni mešani zbor in ženska parodija na narodni »Regiment po cesti gre«, je aparten domislek. Le škoda, da se ponavlja. Vsak opetovan dovtip je skažen. Lepa je Jelkina arija o sanjah, dasi je ta motiv posiljen, nedomač. Da me je rožljanje palice v orkestru ob besedi »smrt« spomnilo na enako trkanje palice Pikove dame, je naravno. Duet Jelke in matke bi morda bolje zadovoljeval, ako bi majka ne imela tako grgrajočega ali cmokastega glasu. Ali se ga ne da več reparirati? Meni je čimdalje neznosnejši ... Kovačev solo je ljubek; žal, da ima sledeči ljubezenski duet tako kratko sapo in tako malo strasti. Zupanov vaški potepač in pijanec se smešno motovili, a brez zaželjenega efekta. Kaj pravzaprav hoče, ne zvemo. Izvrstno pogojena je pesem nočnega čuvaja, a njegova strahopetnost operetna. Prav lepa je medigra o polnoči; žal, da ima preveč čutne spomine na Wagnerja. Zopet v smetanovskem duhu se prijetno posluša pred igra k II. dej., zelo prijeten ženski zbor, ki čaka uspeha nabora, originalna je figura invalida z lajno in dresiranim kužkom, izvrsten domislek parodija Radeckega koračnice, prekratke sape pa duet Zupana in Lovšetove, a skrajno naiven Jelkin solo; temperamentna je Kovačeva napitnica z zborom, prav posrečen karakteristični ples in zopet izvrsten tip harmonikarja invalida. Konec je zmeden, nejasen. A živahen prepir med fanti zaključni uboj pa čisto nepričakovan. Človek ne verjame, kako se more ves čas veselo razpoloženje v glasbi kar mahoma prevreči v tragedijo. Tu je kardinalna hiba. »Nabor« bi kot vesela stvar dosti bolje uspel. Zato bi bil jaz zaključek radikalno izpremenil in pustil značajno ljubezen triumfirati, podleca pa kaznovati in nagnati. Tudi »Gorenjski slavček« se je preminjal in celo »Prodana nevesta« se je popravljala.

Solisti so se potrudili, da bi operi prinesli zmago. Jelka ge. L o v š e t o v e, Kosek g. R u m p l j a, nočni čuvaj g. J a n k a, vaški lovec g. Š u b l j a, Jernej g. Z u p a n a, invalid g. S e k u l e in godec g. P e r k a so pevski, v maskah in igri podali prav dobre figure.

Svoj »P o v r a t a k« po znani močni mladostni enodejanki Srgjana Tučića je skladatelj Hatze posvetil svojemu ljubljenemu učitelju Petru Mascagniju v znak večne hvaležnosti. Učenec je poklonil učitelju lepo, sočno, izvrstno delo.

Ta »Povratak« bi bil zaslužil, da bi ga bil spoznal svet, ker je originalen, a vendar hrvatski naroden, močan, dramatičen v glasbi in akciji: sad prekipevajoče mladostne svežosti in invencije. Kajpada stoji »Povratek« ves pod vplivom »Cavallerije« in je zato danes že zastarel. Vendar smo ga poslušali in gledali z radostjo.

Izvajal se je dosti bolje kakor »Nabor«. Višek opere je dolga povest berača Daka, ki jo je pel in igral g. B e t e t t o z vso svojo veliko umetnostjo. To je bila zopet kreacija, vredna največjega opernega odra in nam ostane nepozabna.

Jela ge. J e n i k o v e je dokazala, da je vzlic svoji kratki operni karijeri že prav dobro uporabna pevka; glas ji je simpatičen poln, mehak, igra vedno okusna in primerna. Partija razen ene točke: »Svu mladost svuju... O daj mi cjelov...« pevki sicer ne ponuja prilik za odlikovanje, a to mesto je podala ga Jenikova res »con espansione e passione«. Samo koketnejša, toplejša in bolj šik oblečena naj bi bila! Tudi hrvatska mlada kmetica mora biti sladka kot grešnica v kretnjah lažja, v pogledih žarkejša in po obleki ljubkejša.

Izvrsten ljubimec Stanko je bil g. B a l a b a n, prav vrla Kata je očividno velenadarjena gdč. P o t u č k o v a in prav efektna na migvša ga K o r e n j a k o v a. Težko tenorsko partijo je imel g. Orlov, ki jo je izvršil odlično, ako odštejem nerazumljivost teksta. Da mora v prozi kričati do ohripelosti, pa bi mislil, da je lahko nevarno ...

Tudi zbor je bil na višku in orkester g. Neffata prav imeniten. Ako pohvalimo še režiserja g. K r a l j a, ki je podal prav okusne in pravilne scene, sem povedal vse o tem velezanimivem večeru. **Fr G.**

Originalni film
„Deset božjih zapovedi“
pride v «Kino Dvor».

Ljubljanska opera. V »Aidi« je snoči debitiral v partiji kralja g. S e k u l a. Pred leti član opernega zbora, se je posvetil solopetju in se prav lepo izvežbal. Glas mu je topel izdaten in se dobro nosi; jedra pa še pridobi. Tudi v igri se mora še omehčati. Celoten vtisk, kakor v »Naboru«, pa simpatičen in mnogo obetujoč. **Fr. G.**

Plesni večer v opernem gledališču priredita dne 9. novembra Lidija Wisiakova in Vaclav Vlček. Oba plesalca nastopita po daljšem odmoru in bivanju v tujini s popolnoma novim sporedom skoraj izključno slovanskih komponistov, kar obeta biti zanimivo in na kar že danes opozarjamo. Načrte originalnih kostumov je izvršil Fran Kralj.

Popoldanska operna predstava v Ljubljani. Danes v nedeljo popoldne ob treh je v opernem gledališču popoldanska predstava pri znižanih cenah. Pojeta se dve izvirni operi in sicer Gerbičeva dvodejanska opera »Nabor« ter Hatzejeva enodejanska opera »Povratek«. Začetek točno ob treh pop. konec ob pol 6. Cene so znižane. Na ti dve predstavi opozarja gledališka uprava v prvi vrsti izvenljubljansko publiko. Drama pa uprizori ob 8. zvečer efektno in velezabavno veseloigro »Pegica mojega srca«.

Repriza »Jakoba Rude« na šentjakobskem odru. Šentjakobski gledališki oder v Ljubljani ponovi v sredo, dne 28. oktobra ob osmih zvečer Cankarjevo dramo v treh dejanjih »Jakob Ruda«. Tudi pri reprizi gostuje v naslovni vlogi režiser Nar. gledališča g. Milan Skrbinšek. Vstopnice za predstavo se dobe že sedaj v Zalaznikovi kavarni na Starem trgu.

Razstava slikarja Marčiča v Zagrebu. Danes dopoldne se otvori v Zagrebu na Zrinjevcu v Oficirskem domu razstava slik slovenskega slikarja Rudolfa Marčiča.

Krakovski pevci v Beogradu. V soboto zvečer se je pripeljalo v Beograd krakovsko akademsko pevsko društvo, ki je priredilo v gledališču koncert. Na sporedu so bile večinoma kompozicije poljskih skladateljev. Iz Beograda se odpeljejo Poljaki še v Kragujevac, kjer nastopijo s koncertom na otvoritvenem večeru ondotnega Poljskega kluba. Pevci so prispeli v našo državo iz Carigrada in odpotujejo skozi Subotico.

Antologija jugoslovenskih narodnih pesmi. Prosvetni minister je podpisal dekret o ustanovitvi treh komisij za nabiranje srbskih, hrvatskih in slovenskih narodnih pesmi. Prva komisija bo imela svoj delež v Beogradu, druga v Zagrebu, tretja v Ljubljani. Skupno delo teh komisij bo antologija jugoslovenskih narodnih pesmi, katere izidejo v Beogradu z državno podporo.

Marijonetno gledališče v Zagrebu je otvorilo svojo sezono sredi prošlega meseca ter je glasom poročil hrvatskih listov, na zelo dostojni umetniški višini. Otvoritvena predstava je bila »Robinzon Crusoe«, ktero je priredil za odersko uporabo Gj. Ivančič, druga pa »Kraljević Marko in Musa Kesedžija«. Kot tretja novost je prišla na oder Šenoina povest »Šljivari«. Zavod pripravlja sedaj več novih komadov med njimi igre Ivica in Marica, Rdeča kapica, Pepelka in Snegulčica. Gledališče igra dvakrat na teden, ob sredah in sobotah popoldne in je vedno dobro obiskano.

Društvo komornih godbenikov se je ustanovilo v Zagrebu z naslovom »Udruženje svirača drvenih i limenih instrumenata«. Za artističnega vodjo so izvolili godbenika prof. Pabbra, poleg katerega so še v odboru: Franjo Vavruška, Karlo Krasnošenski Franjo Brunclik, Jaroslav Pondeliček, Josip Kukenjak, Al. Fischer Simon Zamola, Josip Ježek, Jan Bernovski in Otokar Čap. Društvo nastopi prvič v javnosti na intimnih glasbenih večerih Hrv. glasbenega zavoda gojilo pa bo izključno komorno glasbo.

Sigrid Undset je letošnja nosilka Noblove literarne nagrade, za katero so poleg nje tekmovali še trije umetniki: pisatelj Thomas Mann, Oslav Dun in Thomas Hardy. Undsetova je prva ženska pisateljica, ki je bila odlikovana z Noblovo nagrado za literaturo (ga Curie je prejela pred par leti nagrado iz iste fundacije za fiziko). Roman, za katerega ji je bila priznana nagrada nosi naslov »Kristin Lavransdatter« in tvori prvi del spisa »Krona«, katerega dopolnjujeta knjigi »Gospodinja« in »Križ«. Roman je povest neke Norvežanke v prvi polovici 16. stoletja. Kristina Lavransdatter je otrok velikaških kmetov na Norveškem, ki so pripadali plemenitaškemu stanu. Okolu rodbine kmečkih velikašev se suče vse življenje norveškega ljudstva v tej važni zgodovinski dobi. Kristina je tip dekadentne Norvežanke, ki žrtvuje za svojo ljubezen vse: čast, roditelje, prijatelje in bogastvo. Ne more pa žrtvovati enega — ponosa, in zato propade. Po velikih mukah se zateče v samostan in se posveti redovništvu. — Pisateljica je hči arheologa Undseta. Rodila se je l. 1882 in je izdala prvo knjigo l. 1907. pod naslovom »Srečna starost«. Napisala je še dela: Zgodba o Vigi Liotu in Vigdisi, Pomlad, Lesk magičnega zrcala, Povest o kralju Artu in njegovem omizju. Zadnje delo pred odlikovanim romanom je naslovljeno »Stališče žene« in pledira za povratek žene k domačemu ognjišču in družinskemu življenju.

»Carmencita in vojak«. Poročali smo že, da je glasbeni Studio moskovskih Hudožestvenikov naštudiral predelano Bizetovo opero »Carmen«, ki je dobila v predelavi ime »Carmencita in vojak«. Studio je pred dnevi nastopil s komadom v Berlinu. Kritika priznava, da je stvar uspela in pravi, da je stremljenje Rusov isto kakor stremljenje Wagnerja in da kaže nedvomno pot k glasbeni drami. Carmencito je postavila na oder Olga Baklanova, vojaka Joséja J. Melikanov, toreadorja pa M. Speranskiy. Orkester je vodil kapelnik Bakaleinikov.

„Komedijant Kean“
Natalija Lissenko, Ivan Možuhin in Nikola Kolin.
Kino Ideal

QUO VADIS...? QUO VADIS...?
gre od ust do ust po celi Ljubljani...
QUO VADIS...?
je že na poti in pride te dni v Ljubljano...

Sokol

Žrebanje savezne sokolske loterije

Po sklepu savezne odborove seje z dne 7. septembra 1925. v Zagrebu je bilo žrebanje savezne loterije preloženo na 1. marca 1926. Vzrok preložitve je bil, da dobi članstvo priliko v zimskem času, ko prenehajo javne sokolske prireditve, razpečavati čim več srečk. Veliki župan ljubljanske oblasti je preložitev žrebanja uradno dovolil ter se bo isto nepreklicno izvršilo dne 1. marca pod državno kontrolo. Bratje, razprodajalci srečk naj to obvestilo vzamejo na znanje ter naj se z vso požrtvovalnostjo oprimejo razpečavanja srečk. Le tedaj, če bodo razprodane vse srečke — ki nudijo krasne in dragocene dobitke — bo uspeh savezni loteriji zagotovljen, sicer tudi od tega podjetja ne smemo pričakovati dobička. Obvestite tudi one, ki so srečke že kupili, da je žrebanje nepreklicno dne 1. marca prihodnjega leta, da ne bodo v dvomu.

Dolžnost nas vseh je, da z vsemi močmi delujemo za dober izid te loterije, da s tem pomagamo celokupni sokolski organizaciji, ki ima — žal — tudi v naši svobodni domovini mnogo neprijateljev in škodeželjnih nasprotnikov, do boljšega gmotnega položaja. Srečke po 10 Din naj ima vsako društvo v zalogi, da jih razdeli med brate in sestre, ki so voljni z razprodajo podpreti našo organizacijo. Zlasti sestre članice, ki imajo pri razpečavanju večji uspeh, naj se oprimejo z vnemo tega dela in njih trud bo rodil gotovo lepe sadove. Na delo torej!

•

Iz starešinstva Jugoslov. Sokolskega Saveza je izstopil član starešinstva br. dr. Oton Fettich iz Ljubljane zaradi preobilne zaposlenosti. Starešinstvo mu je pri tej priliki izreklo zahvalo za nesebično sodelovanje v JSS.

Ljubljanski Sokol (Narodni dom). Jugoslovensko Sokolstvo stoji z ozirom na bližajoči se Vsesokolski zlet v l. 1926. na pragu važnih dogodkov. Stoji pred nalogo, ki nosi v sebi razmah novih sil in oživljenje našega dela. Na tem sokolskem prazniku naj vskipi zopet tista neminljiva lepota, ki ima svoj vir edinole v Tyrševih idejah in mislih. Radi tega moramo zreti predvsem v zletnih pripravah prvo in glavno važnost. Te priprave so zlasti one, ko se vsak brat, sestra in vsak član naraščaja vzgaja in pripravlja, da nastopi na zletu in da se okoristi z vsemi dobrinami teh predpriprav. Vsesokolskega zleta v Pragi se udeleži tudi naš jugoslovenski naraščaj, v katerega polagamo vse naše najboljše nade. Naša sokolska mladina naj vrne severnim bratom njihov obisk v l. 1922, ko se je vršil I. Jugoslov. vsesokolski zlet. »Ljubljanski Sokol« je, zavedajoč se izredne važnosti in neprecenljivega pomena udeležbe našega naraščaja na praškem zletu, sklenil da osnuje naraščajski zletni fond prav po onem vzorcu, kot ga z uspehom vdzidostiadeijoagolžaiznnmeumlhwyywy hom vodi članstvo. V ta fond naj vsak član naraščaja (od 14. do 18. leta) prispeva. Vse vloge se ob zletu z naraslimi obresti vrnejo. Ob ustanovitvi tega fonda se pa »Ljubljanski Sokol« obrača do staršev svoje sokolske mladine, da gre društvom v tem pogledu na roko in da omogočuje vlaganje vlog v zlitni fond. Spoštovanim roditeljem, katere v tej akciji obvestiti smo smatrali za našo dolžnost smo s podrobnejšimi pojasnili vedno in radevolje na razpolago. — Kot temelj temu fondu pa naj služi čisti dohodek naraščajske akademije, katero priredimo v četrtek dne 29. t. m. ob 8. zvečer v dru štveni telovadnici v Narodnem domu. Zdravo! — Odbor.

Sokolsko društvo Cerknici priredi danes v nedeljo ob 8. uri zvečer v salonu brata Žumra svojemu članstvu in prijateljem Sokolstva »Koroški večer« s predavanjem in akademijo. Z ozirom na pomen prireditve pričakujemo najobilnejše udeležbe. — Zdravo!

Iz življenja in sveta

Proces proti lažnemu indijanskemu princu v Trstu

V Trstu pričakujejo te dni lažnega indijanskega princa «Tewanna White-Chief-a», čigar pravo ime je Edvard Laplante. Mož je pustolovec svetovnega kalibra in se bo moral zagovarjati pred tržaškim sodiščem radi sleparije in izsiljevanja denarja.

Laplante pride v Trst iz Lugana v Švici, kjer je pravkar odsedel kazen v zaporu. Lani pozimi je pustolovec nastopil v Nizzi, v nekem kabaretu kot indijanski poglavar. V kabaret so zahajale tudi dame, med katerimi sta bili večkrat grofici Khevenhüler, mati Melanija in hči Antonija. Tema dvema ženskama je «Indijanec» tako ugajal, da sta ga nekoč povabili na sestanek v hotel, kjer sta stanovali. Drage volje se je pustolovec odzval vabilu. Iz prvega obiska se je rodil drugi, tretji in četrti poset in končno se je pustolovec pri groficah popolnoma udomačil. Pripovedoval je lahkovernima ženskama, da je bajno bogat indijanski princ in je začel izvabljati denar iz matere in hčere, ki sta bili vedno pripravljeni postreči mu v ponavljajočih se denarnih «zadregah». Pritiral je svoje laži tako daleč, da je sam začel verjeti vanje. Slednjič je opustil nastope v kabaretu in je začel živeti na račun obeh grofic, ki sta ga zalagali z denarjem v dobri veri, da jima bo vse kmalu povrnjeno. Premetenec se je znal tako vešče prilizovati, da sta ga dami naposled povabili s seboj na potovanje. Ustvaril si je pri tem veliko spremstvo, katerega je bilo treba drago plačevati — kar pa ni bilo poseb. no težko, saj sta grofici dajali brez konca na razpolago «princu» visoke vsote. Tako je slepar obiezel velik del sveta, stanoval je vedno v najboljših hotelih, zahajal v najodličnejšo družbo ter naročal zase velike sprejeme, ki so pomagali zakrivati njegove namene. Večkrat je v mestih, kjer se je nahajal, obdaroval ubožnice, bolnišnice, dobrodelne zavode in slične ustanove. Kajpada so mu vsi piskali slavo in videli v njem vzor plemenitosti in požrtvovalnosti. Končno pa sta začeli grofici pritiskati za denar, ki ga ni hotelo biti od nikoder in ko sta izčrpali vso potrpežljivost, sta naznanili pustolovca policiji.

V Švici je bil slepar obsojen na večmesečno ječo. Njegova kazen pa s tem še ni zaključena, ker je večji del kaznivih dejanj zagrešil v Italiji, svojo pustolovsko karijero pa je v velikem slogu nastopil v Trstu. Razprava proti njemu bo prav zanimiva in bo skrbela, da bodo dobili Tržačani nekoliko nadomestila za Collarichev proces, ki gre že h koncu.

Davki dolarskih magnatov

Pred nekaj meseci so onstran oceana vzbudili veliko pozornost podatki nekaterih listov, ki so indiskretno objavili izvlečke davčnih list poznanih ameriških milijonarjev. Kakor znano, so ti vložili tožbe proti listom, češ da ni dovoljeno objavljati, koliko davka plača ta ali oni državljan. Sodišče pa je zavzelo liberalnejše stališče in tudi višje inštance so oprostilno razsodbo potrdile. Kmalu potem pa je izdal davčni komisar izkaze za leto 1924. in to pot je tisk, ki so ga oprostilne razsodbe ohrabrile, povsem neženirano objavil vse številke, ki bi le količkaj utegnile zanimati občinstvo. Urad davčnega komisarja je bi od novinarjev naravnost oblegan; manjkalo pa tudi ni radovednih soprog, ki so na vsak način hotele znati, koliko prispevajo njih slabše polovice v državno blagajno; prišli so dalje ženini, ki bi nadvse radi vedeli, kak je finančni položaj njih bodočih soprog, prišli trgovci, industrijci in bankirji, ki so zgolj iz čiste ljubezni do bližnjega želeli spoznati gospodarsko jakost svojih konkurentov, itd., itd.

Med največje plačevalce davkov spada še vedno John Rockefeller mlajši, ki pa je, kakor se zdi, napram prejšnjemu izkazu znatno obubožal; zakaj plačal je za leto 1924 »le« 6 milijonov dolarjev davka, leto poprej pa je moral odriniti 7 milijonov in tristo tisoč. Wrigley, kralj žvečilnega gumija, ki namerava postaviti v bližnji bodočnosti tudi v Evropi lastno tovarno, je plačal čedno vsotico 3 milijonov dolarjev, to je šestkrat toliko kakor John Pierpont Morgan. Ford Motor Corporation je svoje davke zvišala napram l. 1923 za dva milijona na 14 milijonov dolarjev (štiri petinke milijarde v našem denarju!). Vidi se, da to podjetje še vedno raste. Forda sama (oče in sin) sta plačala osebnega davka vsak po 2 in pol milijona dolarjev!

Zanimiva je lista filmskih veličin. Na čelu jl stoji še vedno Douglas Fairbanks z 226.000 dolarji (12 milijonov Din) napram 180.000 dol., ki jih je odrinil lansko leto. Mary Pickford (njegova žena) je plačala 33.000 dolarjev, Gloria Swanson 60.000, to je štirikrat toliko kakor predsednik Zedinjenih držav, ki so ga obdavčili le za 15 tisoč dolarjev. Predmet pogovorov vseh filmskih krogov pa tvori nedosegljivi filmski umetnik Charley Chaplin, kateremu se ne morejo dovoli načuditi, s kakim trikom se mu je posrečilo odviti davčni vijak na borih 350 dolarjev (po naše niti 20.000 dinarjev).

Dohodki bankirjev izkazujejo porast na vsej črti; tako je na primer plačal Otto H. Kahn še enkrat toliko kakor lansko leto. Payne Whitney pa se je povzpel celo z lanskih 25 tisoč na poldrugi milijon dolarjev.

Princ Waleški

Princ Waleški ni kak poljski aristokrat, kakor bi nepoučenega čitatelja na prvi hip zavedel zvok imena. Princ Waleski, ali po naše morda pravilneje princ Galski, je tradicijonalni naziv za vsakokratnega angleškega prestolonaslednika, ki po angleški ustavi v državnem in političnem življenju ne more igrati in tudi res ne igra nikake uloge, dokler je samo prestolonaslednik. Tem večji pa je njegov vpliv v družabnem življenju, kjer je nebote merodajen v neštetih ozirih, po današnjih angleških tradicijah pred vsem v sportu in v moški modi. Slučajna njegova kaprica lahko postane modni predpis za ves elegantni moški svet. Polno je primerov za to.

Že včeraj smo poročali, da se je prestolonaslednik pred dnevi vrnil z večmesečnega potovanja po angleški Južni Afriki. Zaključil je s tem serijo potovanj po svetu, ki so tudi že nekako obvezna za vsakega angleškega prestolonaslednika. Zdaj bo ostal zopet doma in angleška družba, ki ga je že težko pogrešala — saj ji je manjkalo centralnega družabnega tečaja — ga je sprejela z velikim veseljem in velikimi častmi.

In z veliko napetostjo. Prestolonaslednik je namreč še — samec. 32 let je že star, a še nima neveste, vsaj oficijelne ne. Vsi njegovi mlajši bratje so že oženjeni, njegova edina sestra je omožena, on pa ni hotel doslej baje ničesar slišati o ženitvi. Nihče ne vé, kdo bo bodoča angleška kraljica. A zdaj ko je opravil druge prestolonasledniške dolžnosti, se princ tudi tej najvažnejši, izbiri življenske družice, ne bo mogel več dolgo izmikati. Tako vsaj so uverjene angleške dame in tudi lordi, zato je zanje princev povratek tem važnejši dogodek.

Ufilmljena bakterija

Mikroskop bodočnosti.

Sloviti angleški učenjak Barnard, iznajditelj ultramikroskopa, ki je s pomočjo svojega tovariša dr. Gyeja prvi izoliral bacil raka, je imel pred nekaterimi tedni v Southamptonu predavanje o uspehih svojih zadnjih poskusov. Višek izvajanj odličnega naravoslovca je tvorila majhna filmska predstava. Oči presenečenega občinstva so videle na platnu pred seboj sliko človeškega organizma, ki ga je načel rak. Slika je bila seveda neskončno povečana, in sicer baš z ultramikroskopom, ki ga je predavatelj iznašel.

Veliki pomen ultramikroskopa obstoji predvsem v tem, da je možno na podlagi razmeroma enostavne metode daleko povečati sposobnost navadnega mikroskopa. Kajti doslej je bil objekt tudi pod najjačjim mikroskopom neviden, če je bil manjši kot neskončno majhna valovna dolžina svetlobnega žarka.

S posebnim načinom osvetljenja pa se je sedaj Barnardu posrečilo še tako mal objekt napraviti dostopen človeškemu očesu (oboroženemu z mikroskopom), čeprav je predmet manjši kot valovna dolžina svetlobe.

To čudo pa še povečujejo ultravijoletni žarki. Le-ti so za človeško oko ne vidni, pač pa vplivajo na fotografsko ploščo. Vsled tega je mogoče še tako majhne objekte s pomočjo ultramikroskopa fotografirati. Celo več: pojave, ki jih ultramikroskop registrira, je mogoče, kakor je dokazal Barnard v svojem predavanju, tudi filmovati.

Barnardova izvajanja v Southamptonu so bila namenjena udeležencem kongresa naravoslovcev, ki se je takrat vršil v Southamptonu.

V svojem predavanju je Barnard opozarjal na to, da sta on in njegov pomočnik dr. Gye zaenkrat prekinila raziskovanja o bacilu raka. Želela bi, predno nadaljujeta delo, ki je obrnilo pozornost celega sveta nanju, da odlične avtoritete na polju zdravilstva njune dosedanje uspehe preiščejo in preizkusijo.

Nadalje je doktor Barnard priznal, da je rakov bacil odkril le slučajno. V svoji mladosti je bil Barnard klobučar, v prostem času pa se je mnogo bavil z optičnimi problemi in slednjič tudi z mikroskopijo. Torišče njegovega bodočega dela pa bo še vedno ostal — tako je izjavil dr. Barnard — mikroskop, ki ga bo skušal v bodoče kar najbolj izpopolniti. Po njegovem mnenju je ultramikroskop kljub čudoviti sedanji popolnosti šele prvi početek ultramikroskopa bodočnosti.

Rakov bacil — je nadaljeval dr. Barnard, — ki ga pravkar opazujete na platnu, meri v obsegu jedva 0.05 mikrona. En mikron je dvestopetdesettisoči del palca. Z ultravijoletnimi žarki je mogoče fotografirati objekt, ki meri komaj eno stotinko mikrona.

Dalekosežnost Barnardove iznajdbe se bo kmalu še razširila, kakor obeta iznajditelj sam. On je namreč trdno uverjen, da se mu bo v kratkem posrečilo, jakost svojega ultramikroskopa še za desetkrat povečati.

Iz bogate zaloge

v lastnem ateljeju pod skrbnim vodstvom slovitega strokovnjaka izdelane zimske suknje, raglane, dolje prima double blago za suknje in raglane priporoča tvrdka

Drago Schwab, Ljubljana.

Pet zunanjih ministrov

V kompleksu mednarodnih pogodb, ki so bile sklenjene v Locarnu, zavzema brez dvoma najvažnejše mesto takozvani renski pakt, ki so ga sklenile in podpisale Francija, Belgija, Anglija, Italija in Nemčija. Vse države so bile na konferenci zastopane po svojih zunanjih ministrih. Evo jih danes na skupni sliki. Od zgoraj navzdol so: Briand (Francija), Chamberlain (Anglija), Stresemann (Nemčija), Mussolini (Italija) in Vandervelde (Belgija).

Šimpanz – rešitelj življenja

Angleški listi poročajo: Odlični angleški fotograf Sherry Kearton, ki se je dolgo časa mudil v Centralni Afriki, kjer je lovil divje zveri na ploščo, se je sprijaznil z majhnim šimpanzom, ki je kazal nenavadno razumnost in mu je bil vdan na smrt. Zvesta žival — Kearton jo je krstil na ime Toto — je celo ob neki priliki rešila svojemu gospodarju in prijatelju življenje. Zgodilo pa se je tako:

Nekega dne se je Kearton baš pripravljal, da bi napravil nekaj zanimivih posnetkov v džungli. Naenkrat ga začne Toto nalahno sicer, a z veliko vztrajnostjo vleči za rokav. Kearton se ozre ter zapazi par korakov pred seboj leva, ki se je priplazil tik do njega in se je baš pripravljal k naskoku. Kearton je imel ledva toliko časa še, da je v največji naglici pograbil puško, jo nameril na leva in izprožil. Zadel je srečno: zver se je mrtva zgrudila na tla. Če bi ne bilo Totoja, bi bil Kearton s smrtno gotovostjo postal žrtev divje zveri. — Tudi sicer se je Toto izkazal kot nenavadno razumna žival. Tako se je kmalu naučil, da je svojemu gospodarju pral perilo in mu tudi na druge načine pomagal, kakor je vedel in znal. Ko je Keartona popadla mrzlica, mu je Toto iz lastnega nagiba prinašal iz potne lekarne steklenico s kininom in postregel mu je tudi z vodo, ki jo je spretno natočil v čašo in jo potem nagnil Kearbonu na ustnice. Kadar si je Kearton zaželel kake knjige, je Toto po vrsti pokazal na posamezne zvezke na polici in mu prinesel tistega, pri katerem mu je gospodar prikimal.

Po svojem povratku iz Afrike je Kearton podaril razumno opico londonskemu zoološkemu vrtu, kjer pa je nesrečni šimpanz kmalu podlegel pljučnemu vnetju. Hvaležni Kearton je zvesti opici postavil spomenik v obliki knjige, ki jo je nedavno izdal v eni najuglednejših londonskih založb. Knjiga ima naslov: Moj prijatelj Toto.

Same sleparije

Ako naši čitatelji pazljivo zasledujejo peto strah našega lista, bodo gotovo opazili, kako se žalostna kronika našega življenja, to so zločini in nesreče, včasih v kratkem razdobju tako zelo ponavlja na istem polju, da se človeka kar loteva strah. Tako smo že večkrat na tem mestu prijatelje «Jutra» opozorili na dejstvo, da je bilo ta in ta dan kar cel kup avtomobilskih, železniških ali letalskih nesreč, ali pa da prihajajo iz tega ali onega kraja samo vesti o požigih, ropih, goljufijah in drugih nečednih stvareh. So pa tudi dnevi, ko skoraj nimamo kaj drugega pisati kot o samih ljubavnih aferah in tragedijah. Seveda nudimo čitateljem le najvažnejše dogodke, ali pa tudi le take, ki niso toliko važni in ki bi jih sicer morda izpustili, ki jih pa le omenjamo v zvezi z drugimi, ker so z enega ali drugega vidika vredni, da se z njimi bavimo. Čudno je res, kako se včasih brez notranje zveze nakopičijo žalostni dogodki iz iste stroke, kakor bi prav lahko rekli.

Dandanes živimo v dobi splošne gospodarske krize, pod katero ječi malone ves svet. Zato občutijo prizadeti nečedne manipulacije v denarnih zavodih in defravdacije in druge take grde posle še huje kot v normalnih razmerah. Zato se hočemo danes malo pomuditi pri sleparijah, ki jih je bilo zadnje dni kar več prav velikih.

Na prvem mestu moramo omeniti polom Nemško-madžarske banke v Budimpešti, ki je postal s samomorom njenega ravnatelja Sandorja Pazarja neizogiben. Že več mesecev niso imeli trgovski krogi več pravega zaupanja v ta zavod. Vedeli so, da vodstvo ni več v pravih rokah in da tirajo banko v neizogibno pogubo.

Že pred par meseci je pobegnil predsednik in generalni ravnatelj Nemško-madžarske banke Desider Szasz, ki je z nedovoljenimi špekulacijami, večinoma na lastni račun, tako zelo oškodoval zavod, da ga je bilo treba polagoma likvidirati, kar so poverili ravnatelju Pazarju. Ta gospod se je v sredo ustrelil v pisarni. Njegove zadnje besede so bile: «Skrbite za ženo in otroka!» Doslej še niso ugotovili, v koliko je Pazar v zvezi s polomom banke.

Polom Nemško-madžarske banke je eden največjih, kar se jih je pripetilo na Madžarskem zadnja leta. Vso nesrečo je povzročil pobegli generalni ravnatelj in predsednik Szasz, za katerim je poslala budimpeštanska policija tiralico. Po približni cenitvi znašajo izgube banke 15 milijard madž. kron. Akcija gre sedaj za tem, da se rešijo vloge, v kolikor je to sploh še mogoče. Računajo, da dobe upniki 20 do 30 odstotkov svojih terjatev. Polom tega velikega denarnega zavoda je gmotno uničil celo vrsto budimpeštanskih bogatašev.

Gospodarstvo omenjene banke je bilo naravnost gorostastno. Na sled zločinskim manipulacijam vodilnega osebja je prišla centrala denarnih zavodov, ki je uvedla preiskavo. Tako je napravil geenralni ravnatelj celo vrsto špekulativnih kupčij pod fingiranim imenom in jih knjižil pod napačnimi računi. Delnice so bile trikrat do štirikrat prodane ali zastavljene.

Na tem mestu se imamo danes baviti z drugo veliko defravdacijo. Pariška policija je prijela v torek dva ugledna

Coralie Stanton & Heath Hosken:

Najzagonetnejši slučaj hotelskega detektiva

Moj brat Tony mi je toliko časa prigovarjal, dokler se nisem le odločil, da si ogledam posestvo v Broomrapu. Dejal mi je, da je že zadnji čas za moje živce, da zapustim hrupno londonsko življenje in preživim nekaj mesecev, ali pa kar celo leto daleč zunaj v miru na kmetih.

Zelo mi je hvalil to posestvo.

— Dobro ga poznam, mi je dejal. Lahko ga kupiš ali vzameš v najem, kakor ti bo ugajalo. Toda požuriti se moraš, če ne ti ga kdo odvzame pred nosom. Imenuje se Broomrape. Hiša je sicer zelo stara, a zato prostorna in udobno zidana in čisto moderno opremljena. Imaš tam velik vrt, tenišče, garažo, polja, gozd, lov — vse, kar ti srce poželi. In oddaljeno je samo tri milje od postaje. Iz Londona si v dveh urah tam.

— In katera je zadnja železniška postaja za ta zemeljski raj?

— Spraybridge. Poldiva pogledat. Ustaviva se v Blasfordu v hotelu Kentu. Ta hotel ti je itak znan in veš, da je dober. Jaz bom pa rekel Henikerju, naj nas z avtomobilom pelje v Broomrape. Ti je prav tako?

— Kdo je Kenniker?

— Možak, ki oddaja Broomrape. Poznam ga še iz visokošolskih let, čeprav ni ravno moj prijatelj. Bival je več let v Vzhodni Afriki. Bavi se s sadjerejo. To je edina stvar na svetu, ki ga zanima. Ves neumen je zanjo.

Dva dni po tem pogovoru smo se peljali vsi trije, moj brat Tony, Henniker in jaz, v Broomrape. Izstopili smo iz vlaka v Blasfordu. Tony je bil že iz Londona telefoniral v Hotel Kent, naj nam pripravijo sobe, in je obenem tudi naročil dobro večerjo. Takih stvari nikoli ni pozabil.

Večerjali smo v slikoviti starinski jedilnici hotela Kenta, ki je ena najznamenitejših gostiln v Angliji. Zgrajena je bila l. 1575. in ohranila vso svojo dragoceno starinsko notranjost, čeprav tudi ne manjka centralne kurjave, elektrike in kopeli.

Ta hotel je nabito poln vse leto. Blasford ima namreč krasno okolico, ki privlačuje tujce, predvsem Američane. Hotel Kent je slavnoznan in poseča ga neroj avtomobilov.

Notranjost je zelo elegantna in obed je bil naravnost izboren ter delal vso čast francoskemu kuharju.

Ob času, ko smo dospeli, v jedilnici ni bilo več mnogo ljudi, le nekaj igralcev golfa je še sedelo tu in par avtomobilistov. In čudno, čisto v kotu sobe je sedel sam za mizo Danijel Borrett.

Danijel Borrett je bil namreč zadnja oseba na svetu, ki bi ga bil pričakoval na takem kraju, kot je hotel Kent. Borrettov poklic je bil v zvezi z zločini in zločinci in ni mi šlo v glavo, kaj išče ta detektiv v tem mirnem hotelu.

Bil je v žaketu, njegov zagoreli obraz je kazal izborno zdravje, in ko me je spoznal, je takoj prihitel k naši mizi in me pozdravil z nenavadno prisrčnostjo. Sploh me kar ni pustil do besede. Pravil je, da biva že ves teden v Blasfordu in se tu bavi s svojim najljubšim sportom, lovom na postrvi, katerih je polno v bistrem valovju okoli Blasforda. Toda iz pogleda, ki mi ga je pri tem vrgel na skrivaj, sem takoj opazil, da postrvi niso bile edini vzrok njegovega bivanja v hotelu Kentu.

Henniker je ves čas pri kosilu govoril o jabolkah in njih reji, tako da sem bil njegovega razlaganja že do grla sit.

Zgodaj sem odšel v svojo spalnico in pustil Tonyja in Hennikerja v biljardni sobi. Naročili smo v hotelu avtomobil za deseto uro zjutraj, da si ogledamo Broomrape. Imeli smo namen vrniti se h kosilu v hotel Kent in vzeti ekspres ob peti uri deseti minuti.

— — — — — — — — — — — —

Moja soba v hotelu je imela štev. 7. Bila je v prvem nadstropju. Stene so bile opažene s temno orehovino in oba veliki okni sta bili na glavno cesto. Pohištvo je bilo starinsko, toda soba ni bila nič manj elegantno in moderno opremljena kot najboljši hotel v New Yorku ali Chicagu.

Ker je bil vsled slabega vremena večer precej hladen, je gorel mogočen ogenj v kaminu. Usedel sem se v široki naslonjač, prižgal svojo pipico in čital knjigo, ki sem si jo bil prinesel seboj.

Starinsko lakirana očakovska stenska ura je v oddaljenem kotu sobe naenkrat bila enajst v globokih, mehkih, melodičnih udarcih. Sklenil sem, da ustavim uro, predno se vležem spat. Ta krasna ura je sicer spadala na svoje mesto, toda bil sem mnenja, da se ne bi smela nahajati v spalnici, posebno če v njej spi človek s tako lahkim spancem kot jaz.

Danes v istini ne morem natančno povedati, kaj se je zgodilo v času od trenotka, ko je ura bila enajst in med tretjo uro, ker sem menda zaspal.

Sanjalo se mi je nekaj zelo čudnega. Sanje so bile zmedene in nemogoče, kot so sanje ponavadi. Zdelo se mi je, da se nahajam v Broomrapu čisto sam v temni zimski noči. Občutek groze, nerazložljiv strah se me je polastil. Tlačila me je mora. Nahajal sem se v temni sobi, polni jabolk. Duhal sem jabolka. Sladki vonj jabolk me je naravnost drezal v nosnice. V sanjah sem videl, kako so se vrata temne sobe počasi odpirala, tako počasi, da me je kar spreletavala kurja polt, ker sem pričakoval nekaj groznega. Visoka bela žena je prišla v sobo, držeč v roki električno žepno svetilko, s katero mi je posvetila naravnost v obraz. Poskočil sem, prijel ženo za roko, ji jo obrnil in ji posvetil v obraz. Potem pa, kot se to navadno občuti v sanjah, sem spoznal, da je mrtva. Bila je mrzla kot led in njen obraz je bil svinčeno bled. Potem pa naenkrat ni bila več ženska, temveč Henniker: imel je strašen obraz. Dejal mi je: »Pri cepljenju mladik jablane je treba paziti na dve važni stvari...«

Menda sem v sanjah zakričal, kajti naenkrat sem se zbudil in čul, kako bije stara ura tri. Bil sem ves v znoju. Moja knjiga in pipa sta ležali na tleh, ogenj v kaminu je gorel in električna luč na noči omarici je žarela. Vstal sem in se otresel svojih halucinacij. Pri tem sem opazil, da v sobi neznosno diši po jabolkah.

Tu je nekdo potrkal na vrata moje sobe. Spominjam se, da me je v mojem tedanjem živčnem razpoloženju streslo to trkanje kot strel pištole.

— Halo! sem vzkliknil, halo! Kdo je? Naprej!

V tem trenutku mi ni bilo čisto jasno, ali sem se res že zbudil, ali je pa to samo del moših blaznih sanj.

Vrata so se odprla in v moje veliko začudenje ni vstopil nihče drugi kot Danijel Borrett. Oblečen je bil v široko zeleno domačo haljo in kadil veliko pipo. Nikakor ni izgledal, kot da bi se bil ravnokar dvignil s postelje.

— Halo, Mr. Ivory, je vzkliknil in me najprej zelo začudeno pogledal, potem pa se ostro ozrl po napol temni sobi s svojimi črnimi očmi. Kaj pa je? Čul

bančnika, po imenu Roumagnar in Giroud, ki sta obdolžena, da sta poneverila 600.000 frankov. Pred par meseci sta ustanovila družbo, ki naj bi uvažala mehikanski petrolej v Francijo. Družba je izdala delnice po nominalnih sto frankov, ki sta jih pa ustanovitelja prodala po 120. Glavnica bi morala znašati 40 milijonov frankov. Roumagnar je pridobil pred par tedni mehikansko državljanstvo, da bi mogel bolj varno slepariti. Najbolj zanimivo pri vsej žalostni stvari je, da je bil eden od obeh defravdantov že pred par dnevi aretiran zaradi druge velike sleparije. Šlo je namreč za gojenje lisic s srebrnkastim krznom.

Pariška policija je uvedla preiskavo, ki je ugotovila nove velikanske sleparije, ki znašajo nad šest milijonov frankov. V stvar je zapleten še en ugledni pariški bančnik, ki pa je že pred par dnevi pobegnil s precejšnjimi zneski. Policija ga išče, doslej pa brez uspeha. Splošno domnevajo, da je imela ta trojica še več pomagačev, ki pa so doslej še neznani.

Razvoj telefona v Evropi

Počasi, počasi caplja Evropa za Ameriko. Zedinjene države Severne Amerike imajo več avtomobilov v prometu, kakor ves ostali svet s tehnično visoko razvito Evropo vred. Isto je s telefonom. Evropa se le počasi prilagoduje modernemu življenju. To je razvidno tudi iz števila telefonskih abonentov v posameznih evropskih državah. Prina-

šamo nazorno sliko razmerja telefonskih naročnikov in celotnega prebivalstva v petih državah, kjer je telefonski promet najbolj razvit. Sliko posnemamo po pariški reviji »Je sais tout«. Na prvem mestu stoji Nemčija z okrog 1.4 milijona abonenti napram 60 milijonom prebivalstva, to je dobra dva odstotka. Precej daleč za Nemčijo je Anglija s 760.000 naročniki (42 milijona prebivalstva, 1.8%), še mnogo slabše stoji Francija s 300.000 abonenti napram 39 milijonom prebivalstva (0.8%). Razmeroma maloštevilna Švedska stoji na četrtem mestu (0.43%), in mala Danska na petem (0.39%). Drugih velikih evropskih držav kakor Italijo in Rusijo, dalje Špansko, Poljsko, Češko, Norveško, Belgijo, Madžarsko in Avstrijo »Je sais tout« sploh ne omenja kakor tudi ne Jugoslavije in balkanskih držav, ker bi jih grafično pač ne bilo mogoče ponazoriti. Na tem polju torej mi le nismo preveč osamljeni.

Nenavaden otrok

V neki londonski bolnišnici je 22 mesecev star otrok, ki se je rodil z možgani ostarelega človeka.

Otrok se je rodil na sveti večer 1923, in trpi na zelo redki bolezni, ki je znana pod imenom «warens taysacks». Otrok ni jokal, je bil brez zob ter ni kazal nobenih znakov deteta. Ko je bil star 18 mesecev, je hišni zdravnik obupal nad njegovim življenjem. Za nenavadnega otroka se je pričelo zanimati kar 24 zdravnikov-specijalistov, ki so sklenili, da ga je treba zdraviti s solnčnimi žarki. Specijalist dr. Damoglon ga je vsak teden po tri dni izpostavil zdravilnim solnčnim žarkom ter ga je hranil izključno le z oranžnim sokom. Ta način zdravljenja je bil uspešen. Otrok je dobil zobe, pričel se je gibati ter se je prebudil iz svojih starostnih sanj. Njegova zunanjost se približuje vsak dan bolj zunanjosti normalnega otroka. Sedaj uživa grozdje, jabolka in sadne soke. Zdravniki upajo, da se bo v dveh letih razvil v popolnoma normalnega otroka. Zadnji uspeh so dosegli zdravniki s tem, da so s kričanjem navadili otroka, da je pričel kričati tudi on!

Nekaj amerikanskega

Na vsak način je to res nekaj amerikanskega, ker se je zgodilo v Ameriki. Ni pa samo zato amerikansko, ker se je zgodilo onstran velike luže, ampak tudi zato, ker gre za stvar, ki smo jo navajeni slišati le iz Amerike, dežele neomejenih možnosti.

Ne gre namreč za nič drugega, kot za ameriško «malenkost». Za Zedinjene države ni stvar nič izrednega. Sicer se tudi tam ne dogaja vsak dan, se je pa že parkrat pripetila in je vedno imela zaželjeni uspeh. Kaj so torej naredili Američani?

Kakor vsako leto, tako je bil tudi pred par tedni v Aurori v državi Illinois letni sejem, ki je privabil od blizu in daleč mnogo resnih interesentov in kakor povsod na svetu, še veliko več radovednežev. Ker ima sejmska uprava navado, da vsako leto nudi v zvezi z razstavo posetnikom kaj nenavadnega, toda vedno nekaj drugega, si je tudi letos belila glavo, kaj naj stori, da bo privlačnost večja in blagajna polna. Kmalu so jo potuhtali. Zmislili so si nekaj res nenavadnega in za naše pojme naravnost gorostasnega. Priredili so prizor, ki je moral privabiti na tisoče gledalcev.

Sejmska uprava je za majhne denarje kupila dve izranžirani, toda še vedno porabni orjaški lokomotivi in štiri velike vagone. Na ogromnem razstavnem

„Komedijant Kean“

Natalija Lissenko, Ivan Možuhin in Nikola Kolin.

Kino Ideal

prostoru, preko katerega vodi sicer stranska železnica, ki pa takrat seveda ni vozila, ker je bilo razstavišče ograjeno, je sejmska uprava uprizorila železniško nesrečo. Z obeh strani sta se skoraj dva kilometra daleč pognala v vratolomen dir vlaka, obstoječa vsak iz lokomotive in dveh vagonov, drug proti drugemu, in sta sredi proge udarila z vso silo skupaj.

Na strojih je bila nameščena naprava, ki je polagoma, toda vendarle precej hitro odpirala ventile, tako da sta lokomotivi vozili druga proti drugi z vedno večjo hitrostjo. Seveda ni bilo na vlaku nikogar, ker bi bilo sicer po njem. Vozovi so bili polni s petrolejem in bencinom in so imeli tudi v notranjosti več velikih posod te gorljive snovi. Seveda se je vsa stvar dogodila pod varstvom policije, ki je v primerni razdalji od tira zagradila prostor, da ni mogel nihče v nevarno bližino.

Vlaka sta s hitrostjo kakih 80 kilometrov na uro zadela skupaj. Lokomotivi, ki sta se pri udarcu seveda razbili, sta se zarili druga v drugo. Iztirili so kajpak tudi vozovi, ki so bili hipoma v plamenih, kakor vidimo na sliki. Pok in trušč je bil nepopisen. Pri obeh lokomotivah je sikala para iz razpočenih cevi in zavila vlaka v gost oblak, iz katerega se je proti nebu dvigal gost steber dima, iz vagonov pa so švigali goreči zublji. Od vagonov je zgorelo vse razen železnega ogrodja.

Kakor je Američan vedno praktičen, tako je tudi v tem slučaju gledal i na senzacijo i na polno blagajno. Kakor smo že rekli, so uprizorili železniško nesrečo na sejmišču in je mogel videti prizor od blizu le oni, ki je posetil razstavo in torej plačal vstopnino. Zaradi nenavadne predstave je bil naval seveda ogromen in so se stroški, ki so bili razmeroma malenkostni, izplačali že z vstopnino. Razen tega je bila sejmska uprava v zvezi z velikim filmskim podjetjem, ki ji je plačalo lepe tisočake, da je smelo z raznih strani posneti železniško nesrečo, ki jo bo pri prvi priliki uporabilo za primeren film, za katerega bi sicer moralo samo kupiti lokomotive in vagone, za kar bi bilo treba globoko seči v žep. Sejmska uprava je torej ubila dve muhi na en udarec.

Ženska kot žokej

Da se ženske udeležujejo jahalnih dirk, ni po svetu ničesar novega. Bilo je to že pred vojno, ko ženska emancipacija ni bila tako daleč kot danes. Ni pa se pred vojno zgodilo, da bi si žensk[illegible] noklic

in da bi postale prave žokejke. Danes je tudi teh že par, zlasti v Angliji, kjer je konjski jahalni sport še vedno na višku. Preteklo nedeljo so se vršile v New - Marketu v Angliji dirke, pri katerih je pri eni izmed glavnih tekem jezdila favorita mlada žokejka gdč. Elen Joel. Imela je srečo in prispela prva na cilj. Žela je seveda burne ovacije gledalske množice.

Peti mož dolarske princese

Veliko pozornost zbuja v newyorških krogih vest, da se je letošnje poletje tajno poročila v Parizu mnogokratna dolarska milijonarka gospa Aimée Crocker-Gourandova, ki ima v Kaliforniji velikanska posestva. Dama je zelo znana v višjih krogih v New Yorku in San Franciscu.

Gospa, ki je bila že štirikrat poročena, je v svojem 51. letu zopet skočila v zakonski jarem. Tokrat si je izbrala dolarska princesa pravega aristokrata, 25-letnega ruskega kneza Aleksandra Galicina. Sedaj je hči nekdanjega priseljenca in mesarja postala prava princesa. Gospa Crockerjeva ni hotela svoje poroke oficijelno razglasiti, nemara ker ima že pet križev na hrbtu in je še enkrat tako stara kot novi soprog, ki bi prav lahko bil njen sin. Stvar je spravil na dan indiskreten obmejni uradnik na Ellis Islandu, ki je delal knezu Aleksandru pri priselitvi razne težave. Zakonca sta imela namreč na ladji ločene prostore, da bi se pri prihodu v New York izognila neljubim novinarjem, ki znajo imeti tako neprijetne oči. Mladi knez je pri legitimiranju navedel svoja velikanska posestva v Kaliforniji, ki so bila ženina last. Uradnikom se je zdelo čudno, da bi bil ruski knez veleposestnik v Kaliforniji. Zato so začela priseljeniška oblastva stvar preiskavati in je prišlo na dan, da ne več mlada dolarska princesa, ki je enkrat vdova in trikrat ločena žena, že petič poskuša sladkosti zakonskega življenja.

Nevesta nikakor ne kaže petih križev, ki jih ima že na hrbtu, ampak bi ji prisodil kvečjemu 30 let. Vitka mladostna postava, kodrasta dečja frizura, živahne oči in temperamentna govorica nikakor ne pričajo za njena leta. Gospa Crocker-Gourand-Galicinova pravi, da se ima zahvaliti za svojo svežost največ tenisu, potem dejstvu, da jé mnogo sadja in da ima navado, da se vsak dan najmanj dve uri sprehaja.

Es-ka
Jogo
Torpedo
Bianchi
Kolesa so le najboljša najceneje pri
J. Gorec
Palača Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska c. 14
Vsi nadomestni deli in oprema.

× *Letalo brez nosilnih kril.* Pred par dnevi je poskusil na vojaškem vežbališču Farnborough pri Londonu Španec De la Cierva novo letalo, ki se razlikuje od dosedanjih s tem, da nima nosilnih kril. Aparat se dviga v zrak in ostane v višini samo s hitrim vrtenjem štirih velikih vijakov, ki so precej podobni krilom mlina na veter. Ciervov aeroplan se je trikrat dvignil v zrak in je delj časa krožil nad vežbališčem kakih 70 metrov visoko.

× *Pretepači na indeksu.* V Kasslu v Nemčiji so uvedli gostilničarji seznam pretepačev, ki ga njihova zadruga dostavlja vsem članom. Zadruga je zadnjič začela razpošiljati vsem gostilničarjem seznam onih pijancev, ki so znani, da v vinjenem stanju ne plačajo, kar so popili. Sedaj so prišli na indeks tudi znani pretepači, tako da jih gostilničarji lahko zavrnejo, kadar stopijo v njihov lokal. Taki razgrajači so zelo nevarni ljudje, ker iščejo v vinjenosti prepire in razbijajo tujo lastnino, dobiti pa od njih skoraj nikoli ni mogoče odškodnine.

× *Restavracija bratislavskega gradu.* Kakor poročajo iz Prage, bodo pričeli v kratkem restavrirati stari grad v Bratislavi. V ta namen je določenih 20 milijonov češkoslovaških kron. Prenovljeni grad bo opremljen kot stanovanje za predsednika Masaryka.

× *Spomini.* Ona: «Včasih si bil zelo ljubezniv z menoj in si me vedno prijemal za podbradek.» — On: «Da, takrat si pa imela tudi samo eno brado.»

× *Zopetna aretacija Bothmerjeve.* Kakor poročajo iz Berlina, je policija v sredo zopet prijela bivšo grofico Bothmerjevo, ki jo je že bila izpustila na svobodo. Ugotovilo se je namreč, da je skušala vplivati na priče, da bi izpovedale njej v prilog. Razprava se bo najbrže vršila prve dni novembra Potsdamu.

Kaj me gledate debelo?
Ker mi delo gre veselo,
hitro, naglo izpod rok?

Rabim pač «GAZELA» milo,
ki se peni mi obilo
in ni trdo kakor rog!

Vedno sem se prej trudila,
mnogo časa zamudila,
pa zaman je bil ves trud!

Končno si «GAZELA» milo
sem kupila — in perilo
perem zdaj brez vseh zamud.

sem, da ste klicali. Bil sem ravno zunaj na stopnicah. Ali morda kaj ni v redu?

— Pridite noter, sem dejal. Zaprite vrata. Sedite. Popijte čašo whiskyja.

Pokazal sem mu na mizico poleg kamina.

— Čisto prismojene sanje sem imel, sem mu začel razlagati. Tlačila me je môra in gotovo sem v spanju kričal. Menda je bila večerja za moj želodec pretežka. Sicer pa, ali ne diši tu po jabolkah?

— Po jabolkah? Borrett je začel močno duhati. Hm, ne, ne morem reči. Toda zakaj?

— Menda je to moja domišljija, sem dejal.

— Res čudno, da mi omenjate jabolka, je odvrnil Borrett. Neverjeten slučaj, res, uprav neverjeten.

Potegnil je širok, zelo udoben naslonjač k ognju in se vsedel vanj.

— Ali imate par minut časa zame, Mr. Ivory, je vprašal. Na žalost je že prav pozno, toda rad bi se malo pogovoril z vami. Kaj vraga ste vendar prišli sem iskat v Blasford?

— Prišel sem, da vzamem v najem posestvo v bližini, imenovano Broomrape.

In začel sem razlagati, zakaj in kako sem prišel do tega; govoril sem šepetaje, ker je bilo že tako pozno in nisva mogla motiti spanja hotelskih gostov z glasnim razgovarjanjem. Naenkrat me je Borrett prekinil:

— To je pa res izredno čudna stvar, je dejal. Ali mi verjamete, Mr. Ivory, da se mi še nikoli ni pripetil tako izreden slučaj.

— Kako to? sem vprašal silno začuden. Moje potovanje v Broomrape naj bo tako izredno? Ne razumem vas.

— Jaz sem zato tu, je začel razlagati Borrett, da raziskujem nenavadno in zelo komplicirano zadevo. Ta izborna gostilna, v kateri stanujemo, je zelo zapletena vanjo in predvsem soba, v kateri se sedaj nahajava.

— Kaj je s to sobo? sem vprašal precej neverjetno, kajti stvar se mi je začela dozdevati radi mojih bedastih sanj že malo smešna.

— Pravijo, da v tej sobi straši!

— Neumnost!

— Prav tako, toda naš pošteni hotelir, gospod Konrupt, je drugega mnenja. Vsekakor se je 11. novembra zgodila prav neprijetna stvar v tej sobi, v tej postelji. Neka žena je tu izvršila samomor.

— Vraga! sem vzkliknil.

— Čisto navaden slučaj samomora, je dejal Borrett. Dejstva so dovolj enostavna. Šele stvari, ki so se pozneje godile, so bile čudne. Sicer pa, ali vam je kaj več znano o posestvu Broomrape?

— Samo, kar sem vam že pravil. Njegov posestnik je možak, ki se zove Henniker, star znanec mojega brata iz vseučiliških let. Obadva ste itak videli pri kosilu.

— Da. Toda ali vam ni Henniker ničesar pravil? Čemu pač? Broomrape je več milj daleč od hotela Kenta. In kaj ima smrt te uboge gospe opraviti z Broomrapeom ali Hennikerjem?

— Gospa Langworth je živela v onem času v Broomrapeu in posestvo je v najožji zvezi s tragedijo.

— Henniker mi ni besedice omenil o tem, sem dejal. Toda povejte mi, kaj je z zadevo.

— Ni ravno dosti povedati, je dejal Borrett, ki me je zelo začudeno pogledal, ko sem mu rekel, da ničesar ne vem o vsem slučaju.

— Lani o veliki noči je bil najel posestvo polkovnik Langworth s svojo soprogo. Služil je bil v indijski armadi in je stopil v pokoj. Kot sem zvedel, je bil razdražljiv čudak. Njegova soproga je bila mlada in lepa. Poročila sta se bila pred petimi leti. Langworth je bil vdovec in kakih trideset let starejši od nje. Neprestano sta se prepirala. Bil je že to javen škandal. Več služabnikov je zapustilo službo v hiši, ker niso vsled neprestanih prepirov mogli shajati. Langworth ni bil ravno pijanec, toda ravno radi tega ga je mala množina alkohola že silno razburila.

Sprejemala sta zelo malo obiskov. Pač pa je pogosto prihajal mlad znanec gospe Langworthove, po imenu Pelham, ki je menda kupčeval z motorji. Langwort je postal ljubosumen na Pelhama in mu slednjič prepovedal dostop v hišo, čemur se je ta tudi uklonil. Nato je pa gospa Langworthova zapustila posestvo s kovčkom in svojo služkinjo in prišla sem v hotel Kent, v tole sobo. Napisala je pismo polkovniku Langworthu, da ga je zapustila za vedno in šla je spat. Ko je prišla njena služkinja naslednje jutro ob pol osmih v njeno sobo, jo je našla mrtvo. Umrla je bila že pred štirimi ali petimi urami.

Borrett se je zleknil v svojem naslonjaču in je opazoval utis svojih besed name, kot bi hotel dejati: »No, kaj boste rekli k vsemu temu?«

— Kaj je bil vzrok smrti? Pravite, da samomor?

— Bila je zastrupljena. To je dognala sodnijska preiskava po smrti. Vzela je naglo delujoč indijski strup, imenovan khalf, in sicer v jabolku. Na nočni omarici je imela več jabolk, ki jih je bila prinesla seboj iz Broomrapa. To posestvo slovi namreč po svojih jabolkah. Poglejte, ali ni to čuden slučaj, da ste mi omenili duh po jabolkah.

— Prokleto čuden, sem priznal, posebno, ker sem tudi sanjal o jabolkah; in povedal sem mu, kaj se mi je sanjalo.

— Sicer pa, sem dodal, je Henniker ves čas, kar smo ž njim, govoril le o jabolkah in hruškah.

— Pri moji veri, je dejal Borrett in vstal ter začel z velikimi koraki hoditi po sobi. To je res čudno! Cela zadeva se mi zdi nadnaravna, vendar pa moram reči, da bo to čisto slučajno srečanje z vami zame velikanske, uprav neprecenljive vrednosti.

— Dragi moj prijatelj, sem mu dejal. Vedno bolj vzbujate mojo radovednost. Prosim, razložite mi vso zadevo. Kaj se je zgodilo s polkovnikom Langworthom?

— Umrl je en ali dva meseca pozneje. Toliko časa je pil, da je poginil.

— In Pelham? Ali ste mnenja, da je bil ljubimec gospe Langworthove?

— Bil je ob onem času v New Yorku in naravno nima z zadevo ničesar opraviti. Niti dopisovala se nista. Mislim, da ni bilo v njih odnošajih ničesar, kar bi opravičevalo ljubosumnost polkovnika Langwortha. Vse kaže, da je bil Pelham čisto pošten mož in samo iskren prijatelj Langworthove žene iz prejšnjih let. Ne, Pelham nima z zadevo ničesar opraviti. Toda pri vsej stvari je bil udeležen neki moški, o tem sem prepričan. Kar se tiče mojega detektivskega posla, prihajam vedno bolj do spoznanja, da nekdo igra zamišljeno in kruto igro z ubogim starim Konruptom. To sobo, številko sedem, pravzaprav ni mogoče oddati. V njej straši, čujejo se čudni, strašni glasovi in prikazujejo se duhovi. Vse je bedasto, toda kaj hočete?

Priznati moram, da sem se začel glasno smejati. Da se je hladnokrvni in resni detektiv začel baviti z možnostjo strahov, se mi je le zdelo preveč smešno.

Kraljestvo mode

Blago za zimske obleke

Predno se pomenimo o zimski sezoni, o kroju in vzorcih zimskih oblek, ki bodo letos potrebne prej kakor druga leta, ker se nam obeta baje huda zima, hočemo spregovoriti nekaj besed o blagu za zimske obleke. Med raznimi vrstami volnenega in svilenega blaga igra letos glavno vlogo žamet. Za večerne obleke priporoča moda šifon, za plašče in sploh za ensemble, ki se nosijo povrh, pa angleški velur s svilenimi ali bombaževinastimi vložkami. Nekatere kolekcije imajo kot posebnost, ki je zelo priljubljena, kombinacijo velurja z voalom. Te vidimo na večernih in popoldanskih oblekah. Tudi lames so letos splošno v modi. Imajo jih toliko, da človek ne ve, katero vrsto bi si izbral. Lamé nagubančen, preštepan, prešit v raznih srebrnkastih in zlatenastih tonih, zdaj blesteč, zdaj zopet moten. Lamé čipke in gazi, muselini in sateni, prepreženi z zlatimi ali srebrnimi nitkami, pogosto tudi oboje skupaj. Pa tudi navadna promenadna obleka ne more odkrižati te novotarije. Za promenadne obleke se pa rabi lamé samo kot garnitura. Težke, mehke satene vidimo pogosto na večernih oblekah. Zelo okusna garnitura za večerne in lahke popoldanske obleke so svilene čipke.

Kar se tiče volnenega blaga je treba omeniti, da so kričeče barvane kombinacije tako rekoč izginile. To je razlika in morda tudi napredek od lanskega leta. Splošno vzeto — izvzemši športne obleke, ki so zdaj vodoravno progaste — prevladuje pri letošnjih zimskih oblekah enobarvno volneno blago. Za jutranje sprehode in šport priporoča moda jersey, tamisco in kasha, dalje serž, reps, smirnski velur in sukno. Med svilenim blagom so se obdržali krepdešin, krepžoržet in nekateri specijalni krepi. Dežni plašči odnosno obleke za deževno vreme se delajo še vedno iz kože. Kožuhovina bo tudi v zimski sezoni zelo moderna. Ta moda je sploh večna. Vsako leto prinese nekaj novega, vsako leto se že itak dolgi seznam kožuhovin še bolj podaljša. Res je, da se tudi v krznarstvu uveljavljajo vrtoglavosti in modne sezonske novotarije, ki ne morejo dolgo trajati. Zato je potrebna pri nakupu kožuhovine skrajna previdnost. Človek se ne sme spozabiti tako daleč, da bi nasedel raznim novotarijam, ki so zelo drage, pa jih že čez nekaj mesecev nihče več ne nosi. Kožuhovina je lahko letos moderna, prihodnje leto bo pa smešna. Tako na pr. imamo letos kožuhovinaste kombinacije, ki veljajo za »dernier chic«, dalje barvane ali preparirane kožuhovine, o katerih pa nihče ne ve, kakšna usoda jih čaka prihodnje leto. Zato svarimo čitateljice pred nakupom teh dragih reči, če jim ni zagotovljeno dolgotrajno življenje v modnem svetu. Pri kožuhovini si lahko pomagamo samo na ta način, da kupimo priprosto, trpežno in po možnosti ceneno blago. Večno se sicer tudi taka kožuhovina ne more nositi, vendar se pa ni treba bati, da pride že prihodnje leto iz mode. Kdor torej nima toliko denarja, da bi ga lahko razmetaval in trošil za stvari, ki jih bo rabil kvečjemu eno ali dve sezoni, naj bo pri nakupu kožuhovine v lastnem interesu previden

Tiranstvo mode

Pogosto se čuje, da ima moda gotove lastnosti tirana, da torej diktira in zahteva, ne da bi upoštevala gmotne razmere ženskega, pa tudi moškega sveta. Tiranstvo mode je pa v resnici baza, ki jo mnogi krivično zlorabljajo. Običajno se hoče s tem reči, da se ravna moda po strogo opredeljenem in redkem tipu človeškega telesa, da se tiransko vsiljuje suhim in debelim, majhnim in velikim ter jih zasmehuje. Prislovica — «če hočeš biti lepa, moraš trpeti» ali «lepota vse pretrpi» se nanaša večinoma na duševno trpljenje, ne pa na telesne neprilike. V resnici pa lahko sklenemo z modo zelo časten kompromis, ki vsebuje med drugim tudi zahtevo, da korakamo v sodobni modni fronti, z druge strani pa, da nismo ljudem v posmehovanje. Moda namreč nikoli ni strogo premočrtno pravilo, temveč nekako drevo s številnimi vejami. Deblo tega drevesa je sodobna tendenca, veje pa razne njene adaptacije in aplikacije. Če je dama suha in visoka, ji nudi moda nebroj sredstev, ki preprečijo, da se ne zdi v modni obleki še večja. Tudi okrogle dame niso tako zapuščene in pozabljene, kakor se mnogim zdi. Seveda ne smejo nositi kratkega krila, ker bi se jim sicer ljudje z modo vred smejali. Saj imajo na razpolago dolga krila, s katerimi se že kako zamaskira debelost. Toda baš debele ženske nosijo pogosto najkrajša krila. In kdo naj potem odgovarja za tako toaletno katastrofo? Ne moda, nego čudno nagnjenje dotične ženske k modnim ekstremom. Vsaka moda pozna srednjo pot.

Napačno je misliti, da bomo «moderni», če oblečemo na primer krilo, ki je nekaj centimetrov daljše, kakor minimalna dolžina. Tudi zelo svetle nogavice niso znak modne zaostalosti, če jih ne nosijo debele ženske. Debelim ženskam pa pristojajo take nogavice nekako tako, kakor kravi sedlo. Nihče tudi ne zahteva, naj nosijo ženske preveč izrezane bluze, pretesne oblike ali dekoltirane rame. Vsaka ženska je sama kriva, če kljub polnim omaram novih oblek ni elegantna in če se ji ljudje skrivaj smejejo. Očitati modi tiranstvo ni večinoma nič drugega, nego grda navada skrivati svoje nedostatke za tuj hrbet. Moda ni prav nič kriva, če se ta ali ona dama ne zna okusno oblačiti.

Nekaj najnovejših pariških klobukov

Tvorevine za jesen večji del iz baržuna. Kakor razvidno, prevladujejo še vedno in vztrajno mali modeli, obenem pa se že tudi večji formati uveljavljajo kot častne izjeme.

Moderni gumbi in ovratniki

Po obsegu najmanjši, nikakor pa ne zadnji so v modi moderni gumbi in ovratniki. Kdo bi mislil, da imajo ljudje čas in voljo ukvarjati se s takimi malenkostmi? In vendar igrajo gumbi in ovratniki v modi zelo važno vlogo. V Parizu in drugih svetovnih mestih, ki dajejo modi ton, so cela podjetja za ta modni drobiž. Gumb, ki je zdaj že pozabil, da je bil nekoč koristen, ker je zapenjal bluzo ali plašč, že davno ne ve, kam bi se dejal. Moderni gumb privatizira zdaj na rokavu ali pa se sprehaja kje spodaj, bodisi spredaj ali zadaj. Edina njegova skrb je ta, da se sveti in da je originalen. Od njegovega prapradeda ni ostalo duha ne sluha. Celo onih treh ali štirih luknjic, ki so čepele sredi njegovega obraza, ni več. Da se prevrtati namesto v sredini na kraju ta je torej v pravem pomenu besede ekscentričen. Ne vidimo ga več, da bi čepel lepo prišit in služil za zapenjanje. Na modernih oblekah se guga kakor da je obešen. Pa tudi samega ne vidimo več. Vedno je v družbi vsaj tucata svojih dvojnikov. In ta reč nikakor ni tako poceni, kakor bi si človek mislil. Nasprotno, moderni gumbi so zelo dragi. Izdelujejo se iz najrazličnejše tvarine in odsevajo v vseh mogočih barvah. Večkrat nosijo podobe kitajskih lampijonov, hebrejske abecede ali pa prekrižanih srednjeveških mečev. Navzlic tem originalnim okraskom pa merijo v premeru komaj 1 cm. Taki so torej moderni gumbi, ki so posebno v Ameriki zelo razširjeni. Pariz se že od nekdaj upira newyorški modi in čim se pojavi v Ameriki kaka originalna novotarija, odgovore pariški modni saloni z drugo, po možnosti še originalnejšo.

Tako se je zgodilo tudi z modernimi gumbi. Bili bi v letošnji sezoni brez konkurenta, če bi se ne bil pojavil v Parizu nič manj originalen ovratnik. Visok je komaj dva centimetra in ženske z dolgimi vratovi so v njem kakor žirafe. Tudi ženskam s kratkim vratom se ne prilega posebno dobro. Vendar je pa po mnenju večine pariškega ženskega sveta nekaj bajnega, zanimivega in originalnega. Moda ostane pač moda. Samo da je novo in da imajo ženske o čem govoriti po kavarnah in družabnih večerih, pa je vse dobro. Vprašanje je seveda, kako dolgo se bodo držali ti ovratniki. Za nas, ki nismo neposredno interesirani na njegovi usodi, je pač vseeno, kdaj mu odbije zadnja ura. Če ni ne za dolge, ne za kratke vratove, ga tudi ne potrebujemo. Kdor ima pa srednji vrat in preveč denarja, naj ga le kupi. Naše modistke gotovo ne bodo protestirale.

Dragocena dopoldanska kožuha

Dva elegantna večerna plašča

Nagrade na mednarodni razstavi dekorativnih umetnosti v Parizu

K odlikovanju s srebrno kolajno gdč. Šarčeve, lastnice modnega ateljeja v Ljubljani, je pripomniti, da je bilo omenjeno odlikovanje priznano za razstavljene toalete in perilo.

Kakor smo se informirali, je v ateljeju gdč. Šarčeve bilo za razstavo izdelanih troje toalet. Jutranjka, sestavljena iz klekljanih čipk, deloma na svetlo vijoličastem crepdechinu (barva divjih vijolic). Nadalje poletna promenadna toaleta, istotako iz klekljanih čipk na rdečkastorumenkasti svili; pas je tvorilo ozko rezano umetno sestavljeno usnje rumenkasto-rdeče barve z dolgo kvasto. Tretja toaleta je bila iz svilenega pralnega platna s širokimi stranskimi volani in šalom, deloma tudi na svetlovijoličastem crepdechinu, vsa izvezena z belo-črno nitjo in narodnimi motivi nageljnov iz Sičeve zbirke. Izdelavalo je to toaleto šest deklet polna dva meseca. Bilo je narejenih preko sto tisoč križcev. Izredna škoda je, da ta narodna moderna umetnina ni bila bolj razvidno razstavljena, na primer tako, kakor so bile hrvatske obleke na stojalu v vitrinji.

Kombine in kapricna blazina sta bili izgotovljeni iz tankih klekljanih čipk in svetlovijoličastega crepdechina. Istotako so bile tudi za telesno kakor posteljno perilo, katero je bilo celotno naštudirano in montirano v ateljeju Šarc uporabljene zgolj klekljane čipke deloma s platnom deloma z batistom.

Sploh gre gdč. Šarčevi za požrtvovalno so delovanje in domiselno upoštevanje finih narodnih motivov vse priznanje, upravičeno tembolj, ker je njene tvorbe znal oceniti pariški forum s tem, da je gdč. Šarčevo odlikoval s srebrno kolajno.

Zanimalo bo gospode, da je res najlepše, po najnovejši modi izdelane suknje, raglane in obleke prav za letošnjo sezijo najceneje dobiti le pri

Fran Lukič, Pred šolijo 18.

Zanesljivim se plačilo olajša.

— Pa vendar vsaj vi ne verujete v take čenče? sem vprašal.

— Do današnje noči tega nisem storil, je dejal Borrett. Kar ste pa vi meni povedali, je potrdilo moj sum. Če ste tako dobri, mi lahko mnogo pomagate.

— Na katerikoli način vam morem ponoči pri vašem zakonitem raziskovanju, sem vam na razpolago. Toda povejte mi, kaj vam je dalo danes ponoči povod, da ste mnenja, da v sobi straši?

— Kar se mene tiče, čisto navaden slučaj. To je ena najboljših sob v hotelu.

— Ali ste vedeli, da jaz stanujem v njej?

— Da. Prišel sem na to, kajti moja vrata so tik vaših.

— In tako ste že pričakovali, da se mora nekaj zgoditi?

— Ne, tega ravno ne morem trditi. Le slučaj je bil, da sem začul vaše klice. Čital sem v svoji sobi. Uredil sem si tukajšnje življenje tako, da sem ponoči pokonci in opazujem ter pričakujem, če bi se kaj pripetilo. Večinoma spim po dnevi, razen če nisem na lovu na postrve.

Pri teh besedah je hudomušno namežikal s svojimi temnimi očmi.

— Vi ste že tretji človek, ki ga neposredno opazujem, da ga je strašilo ponoči v tej sobi. Kot mi je pravil hotelir Conrupt, pa se je dogodilo še najmanj dvanajst neoporekljivih slučajev — in vsi od časa sem, odkar se je nesrečna gospa Langworthova zastrupila. O tej sobi se že nad sto let govori, da v njej straši, toda prej pa se še ni pripetil noben slučaj, ki bi bil zajamčen. Jaz se seveda ne brigam za druge slučaje kot za one, ki so se pripetili v moji prisotnosti. Čudno je le to, da je bila v vseh treh slučajih prikazen ista: mrtva žena, ki pride skozi vrata — včasih tudi mož in žena. Povedati vam pa moram tudi, da je med tem časom bivala že cela vrsta ljudi v tej sobi, ki se niso o ničemur pritožili.

Jaz sam sem večkrat spal kot top v tej sobi, ne da bi kaj sanjal. Tudi sem prebdel cele noči v postelji, ne da bi bil čul kake čudne glase. In — dodal je s poudarkom — nikoli nisem duhal jabolk. Seveda moram priznati, da duševno name prav malokatera stvar upliva. Kot rečeno, sem še vedno mnenja, da nekdo zbija zelo neslane šale s starim Konruptom. Jaz nikoli, niti za trenutek nisem veroval v resničnost prikazni duhov ali kake nadnaravne fenomene.

— Dobro, sem dejal in zazdehal, kajti nisem navajen bdeti po noči; kaj pa naj storim, da vam pripomorem k rešitvi te skrivnosti?

— Molčite kot grob o vsem, kar sem vam povedal. Idite v postelio in skušajte spati eno ali dve uri. Ptiči so že bili pričeli žvrgoleti in v daljavi so peli petelini. Medla luč se je začela delati na nebu in je začela lezti v krasno starinsko sobo.

— Videla se bova pri zajtrku. Prosim, da me povabite, kot bi bilo to čisto slučajno, in vzemite me seboj v Broomrape. Pa ne smete povedati, kdo sem. Upam, da me vaš brat ne bo spoznal. Če me pa pozna, ali če ste mu povedali, kdo sem, zabičite mu kar najstrožje, naj molči o tem, ste razumeli? Želim od vas, da mi daste priliko, da se mirno pogovorim z gospodom Hennikerjem. Mislim, da bo kratek razgovor ž njim razjasnil marsikaj zanimivega.

— S Hennikerjem? sem vprašal začudeno. Ali mislite, da je Henniker...

Toda ostro mi je odmahal z roko.

— Ne besede. Pozneje vam bom že vse razložil. Sicer pa, če vas preveč ne nadlegujem ali vam pa ne bi delal prevelikih stroškov, bi rad imel, da vzamete Broomrape v najem, pa naj vam ugaja ali ne. Toda prepričan sem, da vam bo zelo ugajalo. To je krasno majhno letovišče in njega najemnina je smešno nizka. Sicer pa, ali veste, da Henniker stalno stanuje že nekaj let v hotelu Kentu?

— Ali je bil tu, ko je umrla gospa Langworthova?

— Menda, je dejal Borrett malo skrivnostno.

Kmalu nato me je zapustil in brez vsakega nemira sem se vrnil v začarano posteljo, kjer sem vkljub koru kosov, senic in drugih ptičev sladko spaval, dokler me ni točno ob osmi uri zbudil natakar, ki mi je prinesel čašo čaja.

— — — — — — — — — — — — — —

Zajtrkovali smo vsi skupaj. Ko sem prišel dol v kavarniško sobo, sem našel Borretta, Hennikerja in svojega brata že v živahnem razgovoru. Bili so postali že prav dobri prijatelji, s čimur je bil del moje uloge že prišteden.

In tako je bilo čisto naravno, če sem povabil Borretta, naj nas spremlja v avtu na izletu v Broomrape. Henniker je podpiral moje povabilo in Borrett je sprejel.

Pri zajtrku je Henniker prav posebno zbudil Borrettovo pozornost s tem, da je neprestano razlagal, kako se gojijo jabolka.

— V Broomrapeu va m bom dal pokusit najfinejše jabolko, ki ste ga sploh kdaj jedli, je dejal. To je naša največja specialiteta. Ni boljšega namiznega jabolka na svetu.

Skušal sem ujeti Borrettov pogled, toda ta je na videz malomarno zrl na mizo. Henniker je nadaljeval svojo razlago o jabolkah in njih gojenju. Ko je pa dejal: »Pri cepljenju mladik, jablane je treba paziti na dve važni stvari...« je moje srce kar naenkrat prenehalo biti, kajti spomnil sem se, da mi je čisto iste besede govoril ponoči v sanjah. In v tem trenutku je ravno tako blazno izgledal. Mene je bilo kar groza.

Tu sem izmenjal pogled z Borrettom in razumel sem, da se je on istega spomnil kot jaz.

Kmalu nato smo se dvignili in odpeljali. Henniker vso pot ni več govoril o jabolkah, temveč pravil o svojem življenju in sorodnikih.

Ogledali smo si Broomrape. Posestvo je bilo res zelo lepo, toda malo zanemarjeno. Vzel sem ga poceni v najem in ko smo se spet peljali nazaj v hotel Kent, me je Borrett pomenljivo pogledal, kot bi hotel reči: »Sedaj prepustite vse meni in ne vmešavajte se prav nič.« Hennikerju, ki je bil zelo dobre volje vsled sklenjene kupčije, je dejal kar tako mimogrede:

— Mr. Henniker, ali ste morda poznali gospo Langworthovo?

Tu sem jaz natančno pogledal Hennikerja, toda vprašanje menda ni napravilo posebnega utisa nanj.

— Vi menite ono ubogo damo, ki je umrla v hotelu Kentu? je vprašal.

— Da, je dejal Borrett. Mislil sem, da bo pri tem jezno gledal, toda motil sem se, izgledal je kot navaden duhovit možak srednjih let; toda jaz sem spoznal, da je sedaj pri svojem delu.

— Da, je ponovil prijazno. Čul sem, da so bili oni ljudje vaši podnajemniki. Prav neprijeten slučaj!

— A, ste čuli vso povest? je vzkliknil Henniker malo ozlovoljen, kot se mi je zdelo. Potem se je pa obrnil proti meni in dejal:

— Ali ste tudi vi kaj čuli o tej neprijetni zadevi, Mr. Ivory?

V tem trenutku sem za stotinko sekunde čutil ostri Borrettov pogled in zlagal sem se čisto naravnost:

— Ne. Povejte mi, kaj je s to stvarjo.

In Henniker je začel pripovedovati.

Radio

Češka oddajna postaja Strašnice

V novejšem času se v Češkoslovaški radio jako lepo razvija. Čehi so sicer precej zaostali ,za svojimi sosedi, toda kakor izgleda, bodo nastalo vrzel kmalu izpolnili. Spočetka so razvoj radiofonije na Češkem ovirali neprimerni zakoni, ki pa so jih sedaj prilagodili modernim zahtevam. Velika zapreka so bile tudi radiofonske oddajne postaje, ki so bile spočetka zelo pomanjkljive in so daleč zaostajale za oddajnimi postajami sosednjih držav.

Najprej so za radiofonijo priredili oddajno postajo v Kbeli pri Pragi, ki je oddajala na valu 1.50 m. Ta postaja je bila zgrajena za radiotelegrafijo in so radiofonska oddajanja radi tega močno trpela na kvaliteti. Z istimi nedostatki se je rodila radiofonska oddajna postaja Komarov pri Brnu.

Praško oddajno postajo v Kbeli je nato nadomestila moderna radiofonska oddajna postaja Strašnice pri Pragi. To postajo je zgradila družba Radio-journal, ki postajo tudi eksploatira. K zgradbi te postaje je precej prispevala tudi država.

Studio te postaje se nahaja v sredini Prage, v Vinohradih, v šestem nadstropju neke nove zgradbe na Fochevi cesti. Studio obstoji iz čakalnice, dvorane za orkester in prostora, kjer se glasovi ojačijo, predno gredo do oddajne postaje. Dvorana orkestra je, kot običajno, obdana s preprogami, da zvoki ne odmevajo. Tu stoji tudi elektrodinamični mikrofon, izdelek neke francoske tvrdke. Od orkestra oziroma govornika moduliran električni tok tega mikrofona se najprej ojači in nato vodi do oddajne postaje. Mikrofoni pa so postavljeni tudi v Narodnem divadlu, ki je zvezan s Studiem na Vinohradi' potom dveh kablov. Na isti način sta zvezana s Studiem tudi Teater Varieté in koncertna dvorana Smetana.

Studio je zvezan z oddajno postajo tudi potom dveh kablov, od katerih služi prvi za prenašanje, drugi pa za kontrolo.

Oddajna postaja se nahaja v Strašnicah, to je približ o 4 km daleč od sredine Prage, v oddaljenem predmestju na visoki planoti, ki se razprostira krog Prage. Trožično T-anteno je postavila praška tvrdka Radioslavia. Antena je razpeta med dvema 40 m visokima stolpoma iz lesa, ki sta medsebojno oddaljena 80 m. Mesto zveze z zemljo uporabljajo protiutež, ki sestoji iz sistema žic, ki so razpete po količkih par metrov nad zemljo.

Oddajni aparati so izdelek neke francoske tvrdke. Oddajna energija je bila spočetka 0.5 kw, ki so jo ojačili na 1 kw. S to energijo oddajajo še sedaj. Valovna dolžina je 550 metrov. Postaja prinaša po večkrat na dan borzna in vremenska poročila, popoldne in zvečer pa koncerte in predavanja. Programi se naznanjajo najprej češko in potem francosko, borzna poročila pa tudi v nemščini.

Nova dunajska radiofonska oddajna postaja

Neprestano se grade nove radiofonske oddajne postaje in v kratkem bomo začuli zopet novo, ki bo posebno za naše kraje velikega pomena.

Sedanja dunajska oddajna postaja oddaja s energijo 1.5 kw. Izbrani dunajski programi so v vsej Evropi zelo priljubljeni. V državi sami število abonentov hitro raste in družba Rovag, ki dunajsko postajo eksploatira, se nahaja vsled tega v ugodnem finančnem položaju. Zato se je odločila, da zgradi novo moderno in jako radiofonsko oddajno postajo, ki bi jo v celi državi s cenenimi aparati lahko sprejemali. Kot najugodnejša točka za postavitev se je izkazal Rosenhügel pri Dunaju.

Razpisali so natečaj za postavitev oddajne postaje in so se oglasile štiri svetovno-znane tvrdke radio-stroke: nemška Telefunken, družba S. F. R. iz Pariza, Western Electric Company v New-Yorku in angleška družba Marconi. Največ upanja, da se ji poveri izvršitev dela, je imela Western Electric Company, ker je nastavila najnižje cene. Dunajčani pa so hoteli pred vsem dobiti kvalitativno prvovrstno oddajno postajo. Zato so pozvali 24 strokovnjakov, da bi od različnih družb ponudene postaje preizkusili. Za tehnično in akustično najboljšo so strokovnjaki spoznali oddajno postajo nemške družbe Telefunken, ki bo oddajno postajo faktično tudi zgradila.

Pri tej oddajni postaji so uporabljene vse najnovejše izkušnje radiotehnike. Električne oscilacije proizvajajo dve elektronki, vsaka po 10 kw. Vsled te velike energije je treba anode teh elektronk hladiti. Zato je ni votlo anodo pritrjena kavčukova cev, ki dovaja anodi neprestano hladilno vodo iz vodovoda.

Ko so oddajne aparate te postaje prvič preizkušali v Siemensstadtu, so cev za hladilno vodo priključili na vodovod. Naenkrat pa so postale vse vodovodne pipe v bližini električne. Napetost 12.000 volt, ki jo ima anoda, se je namreč po vodi razširila na bližnje vodovodno omrežje. To je bilo treba preprečiti, kar so storili na zelo enostaven način. Kavčukovo cev, ki vodi od anode, so namreč pred priključitvijo na vodovod parkrat ovili v obliki tuljave, izoliran boben in ti ovoji cevi tvorijo visokonapetim električnim oscilacijam tako velik odpor, da se oscil-ije .e morejo več razširjati na vodovodno omrežje.

Antena nove oddajne postaje je trikotne oblike in je razpeta na 80 m visokih stolpih iz železne konstrukcije.

Oddajna postaja bo v najkrajšem času dovršena. Računajo, da bo slišna podnevi praktično 1000 km, ponoči pa celo 5000 km daleč.

Kino

Zadnji filmi v Ljubljani

Poročati hočemo o zadnjih petih filmih, ki smo jih imeli priliko gledati, in to z veseljem, saj so bili vsi dobri, nekateri pa naravnost sijajni.

»Malva« (Matica) je bil vzoren divjeromantičen film iz tihotapskega življenja. Kaže sicer poedine znake zastarelosti, kar se tiče umevanj- vendar pa so dva prva »stara« in pokrajina znali obdržati interes gledalca do konca.

»Potovanje okrog sveta« (Ideal) je bil gotovo poučen potovalni film, ki bi si ga morale ogledati vse šole. Vendar pa je zanimivo, kaj smatra operater za snemanja vredne motive. Procesije in čudodelni zvonec na božji poti pri budistih so za nas gotovo poučni, ker se nehote spominjamo naših razmer; sploh vse, iz česar se lahko učimo, da smo si vsi narodi na svetu v verskih in moralnih zadevah precej podobni. Čudno pa je, da dosedaj še nismo naleteli na film, ki bi nam običaje in intimno življenje »divjakov« natan-ejše opisal. To je gotovo velezanimivo in bi bila prvovrstna svetovna atrakcija.

»Svetovni potop« (Matica) je bil tipičen amerikanski veseli film, in tisti, ki jim je všeč suh humor in gorostasna neumnost, so prišli na svoj račun.

»Scaramousche« (Ideal) je zelo dober zgodovinski film iz revolucijske dobe z izvrstnim Novarrom v naslovni vlogi. Vidimo prvo francosko narodno skupščino, Dantona, Robespierra in druge predstavnike te krvave dobe. Mislim, da bi šolska mladina prav lahko prisostvovala taki predstavi. Saj bi si prav izvrstno ustvarila približno sliko onih časov, seveda bi moral profesor naknadno pojasniti gotove motive in prizor- Pravega pedagoga bi to gotovo bolj veselilo, nego izpraševati letnice, saj bi vzbudil resnično zanimanje v mladini, ki se dandanes za to stroko očividno premalo zanima.

Za *»Mesto izkušnjav«* (Dvor) nam manjka dovolj besed pohvale in obenem priznanja podjetju, da nam je privoščilo ta lepi umetniški film. Vsakemu ljubitelju filmske umetnosti svetujemo, da si ga ogleda, posebno pa onim, ki imajo res še kaj srca za naše ruske emigrante. Mecen naj bi se našel, ki bi plačal našim Rusom eno gratis predstavo. Vsi igralci, od Johnstonove in Čehove pa do zadnjega štatista, so izvrstni in režija je bila naravnost idealna. Film napravi isti vtis kakor nepozabni »Stari zakon«, ki smo ga nekoč gledali v »Dvoru«. O takem filmu bi se res moglo znanstveno in strokovno pisati. Vsak gledalec je zamišljen, mladina pa pri gotovih scenah (n. pr. z J-ssufango) naravnost nervozna. Končno smo dobili film, ki vpliva v moralnem oziru kakor luč, ki zagori v daljavi in v vsakem emigrantu vzbudi žarek upanja. In to želimo našim Rusom, kinu »Dvor« pa še več takih res-tenih filmov.

»Zigano« (Matica) bo razveselil posebno mladino, ki pozna in ljubi H. Piela. Ta film, sicer pustolovski, ne more in ne bo slabo vplival tudi na vse one, ki se hočejo zares nasmejati in ki ljubijo romantiko, kakršna je navduševala še naše očete. S. D.

•

«Fijaker Bratfisch». Kino «Dvor» je preskrbel Ljubljančanom tudi senzacijonalen film iz življenja dunajskega dvora, v katerem vidimo ljubezensko dramo cesarjeviča Rudolfa in grofice Marije Vetsere. Junak filma pa je pravzaprav dunajski kočijaž Bratfisch, popularen ljudski pevec sedemdesetih in osemdesetih let, katerega je napravil Rudolf za svojega dvornega kočijaža, pravcatega «postillona d' amour». Kočijaž Bratfisch je vedel za tajno Rudolfovo ljubezen in je vozil cesarjeviča in grofico Vetsero ure in ure na sprehode. Ko se je odigrala drama v Mayerlingu, je moral Bratfisch dati častno besedo, da bo o vsem molčal ter izginil v tujino. Tu najdemo Bratfischa v našem filmu. Ameriški reporter mu ponuja 5 tisoč dolarjev za skrivnosti dunajskega dvora, a Bratfisch, mož-beseda, molči. Reporter mu vseno pusti denar in pravi, da pride po odgovor čez eno uro. Razgovoru med kočijažem in reporterjem je pri oknu prisluškoval nekdanji Bratfischev hlapec, ki porabi odsotnost gospodarja, skoči v sobo in ukrade denar. Bratfisch plane za njim, ga dohiti, a lopov mu porine nož v prsi. Rana je smrtna. V vročici se Bratfischu prikazujep rizor za prizorom iz ljubezni med Rudolfom in Vetsero, njen začetek in konec. Vse tos premlja ljubezenska zgodba Bratfischove hčere, ki ljubi sina bogatega tvorničarja. Med to ljubeznijo zija v družabnem oziru prav tako globok prepad kakor med Rudolfom in Vetsero, in to je, kar dela zgodbo naravno in verjetno. Film je zrežiral režiser H. O. Löwenstein čisto na svoj način ter ga je napravil prikupljivega v vsakem oziru.

Kaj igrajo drugod?

V ZAGREBU:

Človek, ki dobiva klofute (Lon Chaney). — Gospodična tajnica (Veseloigra; Constance Talmadge.) — Venera z Montmartra (Komedija, Lia Mara). — Današnje hčere (Komedija iz študentovskega življenja).

V BEOGRADU:

Satanov ples (laški film). — Navigator (Buster Keaton). — Maharadževa ljubav (Ivan Možuhin, Natalija Lisenko). — Ljubezen, žena in zakon (Gloria Swanson).

V GRADCU:

Grešnika v paradižu. (Bébé Daniels in Richard Dix). — 6000 km na motornem kolesu (Urania-film, Dunaj). — Carica (Pola Negri, Paramount-film) — Boj za moža (Norman Kerry, Laura La Plante). — Iz nižin newyorškega življenja (Rihard Dix). — Boj v pustinji (W. S. Hart).

NA DUNAJU?

Straussov valček (prilikom 100 letnice Straussovega rojstva. Maharadževa ljubav (Ivan Možuhin, Natilija Lisenko). — Zorro (Douglas Fairbanks). — Pariška igračka (H. Thimig). — Iz močvirja do slave (Lil Dagover in Hans Mierendorff. — Gospod, ki je brez stanovanja (Veseloigra; Georg Alekxander).

V PARIZU:

Človek, ki dobiva klofute (Lon Chaney). — Panfan-la-Tulipe (Francoski historični film). — Krimhildino maščevanje (Nibelungi II. del.) — Lov za zlatom (Ch. Chaplin). Navigator (Buster Keaton). — Doktor Jack (Harold Lloyd).

Filmski paberki

Filmska produkcija v Italiji je v poslednjem času zdrknila skoraj na ničlo. Kakor namreč javljajo filmski listi, je na programu italijanskih kinematografov jedva 5 odst. domačih filmov. Italijanski film doživlja isto žalostno usodo kakor švedski (ki v ostalem italijanskega še vedno daleko prekaša): oba hirata na neodoljivi ameriški konkurenci.

Popularnost Mary Pickford. Kako popularna ost uživa ameriška igralka Mary Pickford širom sveta, ilustrira nazorno sledeči slučaj. Neki Anglež je potoval po Egiptu. Na poti proti piramidam je naletel na nekega Arabca in ga je tekom pogovora vprašal, kako je ime njegovi kameli. «Mary Pickford», je dobil odgovor. Kdor ve, kako globoko ljubi Arabec svojo žival, ta bo razumel, kolikšno čast je izkazal sloviti divi.

1000 dolarjev za filmski libretto. Samuel Goldwyn, ustanovitelj filmskega podjetja Motro - Goldwyn, ki je danes eno izmed največjih na svetu, obljublja nagrado 100 dolarjev (56.000 Din) za dramo, roman ali kakršnokoli drugo literarno delo, ki bi bilo porabno za film, v katerem bi igrala glavni vlogi Ronald Colman in Vilma Banky. Dejanje mora biti romantično, snov (ljubavna zgodba) pa čim najbolj privlačna. Delo mora nuditi prilike za uporabo slikovitih ozadij, ne sme mu manjkati dramatičnih zapletljajev. Humor je conditio sine qua non. Angleško pisane rokopise je poslati na naslov: George Fitzmaurice, Productions, care of Samuel Goldwyn, United Studios, Los Angeles, U. S. A.

Opereta - film. Kakor se zdi, je v Ameriki zavladala ljubezen do operete, ki jih v poslednjem času kar en masse prevajajo na film. Tako je ufilmljena opereta «Vesela vdova», zdaj pa javljajo, Luksemburškega grofa, Dolarsko princeso, Štambulsko rožo, Španskega slavčka in še več drugih.

Veidtova pest. Redki so filmski igralci, piše «Mon Cine», ki bi se tako zatopili v svojo vlogo kakor Conrad Veidt. Kadar Veidt igra, pozabi, da igra, in on se docela uživi v svojo vlogo. V «Grofu Kostji» na pr. je bil tako strašen, da so vsi bežali pred njim. Malega Robyja Guicharda je v nekem prizoru tako zmikastil, da so mu dolgo ostali sledovi Veidtovih pesti. Po predstavi se je Conrad Veidt ves obupan opravičeval dečkovi materi: «Oprostite mi, z vašim malčkom sem slabo ravnal in ne vem, kako naj popravim, kar sem nad njim zagrešil. Ko igram ne mislim na nič drugo kakor na svojo vlogo in grof Kostja je, kakor veste, brutalen človek. — Madame Gulchard je umetniku seve oprostila in Conrad se je skušal z dobroto dečku zopet prikupiti; toda ko se je snimanje nadaljevalo, je šlo vnovič po starem. Zgodilo se je celo, da je Veidt med igro nekega igralca tako močno udaril, da se je le-ta skoraj onesvestil. Vidi se, da Veidtova pest ni baš nežna.

Esperanto

2400 oblik za eno besedo

Slovenci smo tako srečni, da imamo fonetično ali prav za prav etimološko pisavo in nam torej pravopis ne dela prevelikih preglavic. Do kakih neverjetnosti lahko vodi kompliciran pravopis zapadnih narodov, razberemo iz članka v zadnji številki časopisa »Heroldo de Esperanto«.

Dr. Jacques Bertillon dokazuje, da ima lahko navadno francosko ime »D' Aunay« 2400 različnih oblik. To gorostasno trditev hočemo tudi takoj dokazati.

Začetni »D« je lahko velik ali majhen, če ima ali nima apostrofa, majhen, če ga ima. Torej: D' Aunay, Daunay ali d' Aunay. Vidimo že tri različne oblike.

Za »D«jem stoji lahko »h«, kar da, kombinirano s prejšnjim, šest oblik: razen zgornjih še: D' Haunay, Dhaunay, d' Haunay.

Glasnik »au« lahko pišemo v francoskem jeziku na pet raznih načinov: o, os, ô, au, eau. Vsako teh oblik lahko kombiniramo s prejšnjimi šest, kar da 30 oblik.

Nade'je lahko pišemo ime z enim ali dvema »n«, in to da zvezano s prejšnjimi oblikami 60 novih.

Glasnik »ay« lahko pišemo na pet različnih načinov: e, ai, ay, ei, ey. Če zvežemo to s prejšnjimi oblikami, dobimo 300 možnih oblik.

Slednjič konča lahko beseda na osem raznih načinov: s, t, z, e, st, t (spredaj je znamenje za cirkumfleks), ts, ali brez soglasnika. In to dá, kombinirano s prejšnjimi 300 oblikami, v resnici število 2400.

In vendar je to le dvoložnica. Tak kurlozum nam kaže mnogo kulturnih jezikov. Hvala Bogu, nimamo ga mi Slovenci. Nima ga pa tudi svetovni pomožni jezik esperanto, kar je glavni vzrok, da izgovarjajo esperanto pripadniki vseh narodov enako. Gotovo razlikuje fino uho tudi nianse, vendar imamo isto tudi pri materinem jeziku.

Prizori s XXIV. mednarodnega mirovnega kongresa. Vsak govor so prevajali v francoski, angleški in nemški jezik. Toda parkrat so morali govorniki protestirati radi napačne prestave in dvakrat se je zgodila neverjetnost, da sta zahtevala poslušalca — Angleža še prestavo v svoj jezik, ker nista zapazila oz. razumela, da je prevajalec prav kar govoril — angleški. In to nepretrgano prestavljanje in ostre debate so povzročile tak nemir, da je podpredsednik senator La Fontaine izrekel na mirovni konferenci besede: Prosim vas, ne napravite iz sejne dvorane kletke divjih zveri. — In v tem ozračju se je prišlo tudi razpravljati o svetovnem pomožnem jeziku. Na kongresu ni bila zastopana nobena glavnih reprezentantinj esperantskega gibanja, niti Centra Komitato, niti Konstanta Reprezentaro niti Universala Esperanto-Asocio. Esperantska sekcija češkoslovaških srednješolskih profesorjev in francosko društvo za propagando esperanta v Parizu sta predložili naslednjo resolucijo: Kongres je naklonjen mednarodnemu pomožnemu jeziku esperantu. Vabi vzgojitelje vseh šol, naj uporabljajo vsa sredstva, da prluče učence temu jeziku in sicer v kolikor mogoče zgodnji mladosti. Po predlogu je nastalo spet vznemirjenje, protesti in nesporazumljenja. Izid glasovanja: ogromna večina *za*, samo dva proti.

Razstava in predavanje o esperantizmu v Mariboru. Oboje je prav dobro uspelo. Že lepaki z veliko zeleno zvezdo so zbujali pozornost in lepo razvrščena razstava v kazinski dvorani je privabila vse tri dni polno obiskovalcev. Pa je bilo tudi zanimivo gledati časopise raznih narodov in knjige iz vseh delov sveta, a vse razumljivo za onega, ki je posvetil le malo časa študiju esperanta. Pozornost je zbujal tudi veliki stenski zemljevid, ki je kazal številne radio postaje, ki razpošiljajo esperanto. — Predavanje g. dr. Maruzzija je bilo prav lepo obiskano, žal, da je manjkalo dijaštvo, ki ga je zvabila prekrasna nedelja v park. Govornik je s prepričevalno zgovornostjo dokazal potrebo mednarodnega pomožnega jezika, črpajoč pri tem tudi iz svojih bogatih izkušenj, ki si jih je pridobil prepotujoč križem Evropo. Zelo zanimivo predavanje je končal tajnik jugoslovenske esperantske lige g. Ratkovič s kratkim esperantskim govorom, ki nam ni samo dokazal idealnih stremljenj mladega govornika, temveč tudi blagozvočnost esperantskega jezika. Oba govornika sta žela burno priznanje in zato je tudi poziv predsednika mariborskega esperantskega društva g. Dobravca, naj se nevzoči priglase za esperantski kurz, našel prav lep odziv.

„Komedijant Kean“

Natalija Lissenko, Ivan Možuhin in Nikola Kolin.

Kino Ideal

Proti odebelosti

deluje s kolosalnim uspehom samo „Vilfanov čaj“. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Proizvaja: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204.

Povedati Vam hočem dragoceno skrivnost za žene

piše gospa Huguette Duflos

Ako hočete imeti lepo polt, belo in gladko in ako hočete odstraniti kocinice in mozolje, kjerkoli želite, namažite se čisto malo z «Taky» lepo dišečim mazilom, prav tako, kakor pride iz tube. Počakajte približno 5 minut, umijte se z vodo in proces je končan. Razočarani boste nad uspehom in veselo boste vzkliknili, proč za vedno z brisačo, ki povzroča mozolje, napravi kocinice mnogo bolj čvrste in hitro rastoče. Koristno in popolnoma varno mazilo «Taky» uničuje kocinice, ki končno popolnoma izginejo. To je sijajna iznajdba ter sem nad njo očaran.

HUGUETTE DUFLOS
igralka francoskega gledališča.

Pariško mazilo «Taky» (francoski patent) se dobiva v vseh večjih drogerijah in lekarnah.

Glavno zastopstvo za vso Jugoslavijo:

MIRIĆ I KOMP

Beograd, Kralja Milana ulica 44.

Telefon 18-69.

Bila je ista povest, ki mi jo je bil pravil Borrett ponoči, samo da je Henniker vedel več potankosti.

— In ste poznali osebno gospoda in gospo Langworth? je tu vprašal Borrett. Pričakoval sem nezaupen pogled Hennikerja, toda ta je čisto mirno in odkrito odgovoril:

— O da, poznal sem polkovnika in gospo Langworthovo prav dobro, to se pravi, poznal sem gospo prav dobro. Toda čemu me vprašate po tem?

Pogledal je naravnost Borretta. Njegov glas se je tresel in za spoznanje je prebledel.

— Stvar je posebno mučna zame, je naglo začel pripovedovati. Gospa Langworthova je bila moja zelo dobra prijateljica, da, zelo dobra prijateljica. In v resnici, ne razgovarjam se rad o tako žalostni zadevi. Menda ste tudi čuli, da njen duh straši v hotelu Kentu, kaj? O, teh povesti sem že sit! Zakaj ne pustijo uboge žene, naj počiva v miru? Vsekakor pa, če vam je prav, govorimo o drugih stvareh.

Položaj je postal neprijeten. Čutil sem se zelo razburjenega. Borrett je spregovoril par vsakdanjih stavkov in slednjič prosil šoferja, naj vozi počasi, da si prižge smotko. Moj brat je gledal precej začudeno. V zraku je bila električna napetost. Moj brat je vprašaje spogledoval najprej mene, potem Hennikerja in slednjič Borretta. Henniker je bil bel kot zid in strmel nepremično pred se, kot človek, ki je v notranjosti silno razburjen ali pa neznosno telesno trpi.

Bil sem vesel, ko smo se slednjič pripeljali v Blasford in se ustavili pred hotelom Kentom.

— Pri obedu se ne bomo videli, je dejal Henniker kratko. Ne počutim se preveč dobro in moram silno paziti na svoje zdravje. Nato je izstopil iz avtomobila in brez vsake druge besede izginil.

— Kaj pa je s Hennikerjem? je vprašal moj brat.

— Čuden možak, je pripomnil Borrett. In za enkrat je ostalo pri teh besedah.

Borrett, moj brat Tony in jaz smo skupno obedovali. Z bratom sva se hotela vrniti v London z ekspresom ob peti uri deseti minuti. Pri obedu vsled bratove prisotnosti nisem z Borrettom ničesar mogel govoriti o Hennikerju. Zato sem pri kavi dejal bratu, naj gre pogledat, če morda ni resno bolan, kajti zmenili smo se bili, da se skupaj vrnemo v London. Tony se je takoj dvignil.

— Še nekaj, Tony, sem zaklical za njim. Stopi v mojo sobo in prinesi mi cigare, ki so na moji nočni mizici.

— Prav! mi je odvrnil in odšel.

— Lepo! Sem dejal, ko sem bil slednjič sam z Borrettom. Ali ste že malo bližje rešitvi problema začarane sobe? Kaj ima Henniker opraviti pri vsej stvari?

Borrett se je držal izredno resno.

— Dragi moj, je dejal, vse to so stvari, ki leže izven delokroga mojega razuma. Vi z vašimi sanjami ste me spravili na misel, da je Henniker v zvezi s smrtjo gospe Langworthove. Prej nisem imel pojma o tem. In kaj pravite vi k temu?

— Da je to vsekakor nerazumljivo.

— Nerazumljivo? Nadnaravno pa menda ni, kaj? Menda ste prišli do istega prepričanja kot jaz, da je možak blazen. O tem ni dvoma. Ali ste videli njegov obraz prej in sedaj? In priznal je, da je bil velik prijatelj, da, zelo velik prijatelj gospe Langworthove. Ali ste opazili njegov obup? Za svojo osebo se prav nič ne bi čudil — tu je prenehal in po kratkem molku nadaljeval — da, povedati sem vam hotel, da me slutnje ne varajo in da me prav nič ne more presenetiti . . .

Spet je prenehal, kajti moj brat je priletel v sobo. Takoj sem spoznal, da nekaj ni v redu. Stopil je naravnost k meni, zagrabil za poln kozarec finega žganja, ki je stal pred menoj in ga izpil v dušku.

— Nekaj strašnega se je pripetilo, je dejal šepetaje. Prišel sem v tvojo sobo, da ti vzamem cigare . . . Leži preko postelje in drži na pol odjedeno jabolko v roki. Brrr . . . Daj mi še eno žganje. Kar groza me je! Za božjo voljo, kako strašna stvar!

Borrett ni hotel ničesar več čuti. Pomembno mi je pokimal, vstal in odšel naglih korakov. Saj mi je bil ravnokar povedal, da ga nič ne more presenetiti.

— — — — — — — — —

Z bratom sva se vrnila v London z ekspresom ob peti uri deseti minuti.

Dva dni pozneje sem v časopisih čital poročilo o samomoru Hennikerja, ki mi pa pravzaprav ni povedal nič novega:

Možak se je zastrupil. Poleg njega so našli izpraznjeno steklenko. Analiza je dokazala, da je bil v njej strup, znan pod imenom khalf. Toda o slučaju Langworth ni bilo omenjene besedice. Hennikerjev stric je izjavil, da mladi mož ni bil normalen in da je njegova mati tudi izvršila samomor.

To je vse, kar sem zvedel, o Borrettu ni bilo ničesar čuti. Ker je bil Henniker mrtev, seveda z najemom Broomrapa ni bilo nič in jaz sem bil prav vesel, da z vso stvarjo nisem imel ničesar več opraviti.

Čez nekaj mesecev sem dobil brzojavko od Borretta, da me obišče ob pol devetih zvečer.

Ko je stopil v mojo sobo, sem se silno začudil. To ni bil krepki, živahni, zdravi Borrett, kot sem ga bil zadnjič videl, temveč bled, bolehen možak.

— Menda še vedno čakate, mi je dejal, da vam razložim zadevo?

— Res je, kaj pa je pravzaprav bilo?

— V par besedah vam hočem povedati, kaj sem odkril. Sicer pa vse skupaj itak nima smisla, ker je možak mrtev.

— Henniker?

— Da, Henniker je bil ljubimec gospe Langworthove. Nastopal je tudi v maski in pod imenom Pelham. Živel je neke vrste dvojno življenje več let. Kot veste, je bil blazen. Zato ga ne smemo soditi. Neki dan vam bom več o tem pravil. Stvar pa nikakor ni zelo zanimiva.

— In kaj je s strahovi in duhovi v tisti hotelski sobi?

— Od takrat naprej ne straši več in mislim, da bo mir za vedno. Vsaj stari Konrupt je tega mnenja.

— In kako si razlagate prikazni strahov?

— Tega vam pa ne morem razložiti, je odvrnil Borrett in temno namršil obrvi. V take stvari se nočem mešati in se ne bom nikdar vmešaval. Vsakdo, kdor se vmešava v enake zadeve, ravna zelo nespametno. Jaz sem začel z raziskovanjem, a sem ga kmalu opustil. Na tem potu se namreč nahaja blaznost. Mr. Ivory.

— Torej ni ničesar razložiti? Vse ostane torej tako, kot je bilo.

— V kolikor sem jaz pri stvari prizadet, je tako, je dejal Borrett z globokim prepričanjem. Nikakor ne morem trditi, da sem danes zadovoljen, da ste bili prišli oni dan v Blasford . . . Jutri zjutraj se odpeljem v Pariz, kjer imam raziskovati zelo zanimiv slučaj.

(Po angleškem priredil —Z—)

Jubilej Noblovih nagrad

Letos bo razdeljenih pet Noblovih nagrad — literarna, fizična, kemična, medicinska in mirovna — petindvajsetič. Praznovali bomo torej petindvajsetletnico znamenite ustanove, ki je obrodila na znanstvenem polju toliko bogatih sadov, da se njenega ustanovitelja po pravici spominjamo kot enega največjih dobrotnikov človeštva.

Noblove nagrade so bile razdeljene prvič l. 1901, in sicer glasom oporoke inženieria dra. Alfreda Nobela z dne 27. novembra 1895, v kateri je med drugim rečeno: »Vse ostalo realizirano imetje se naloži tako-le: kapital . . . bo tvoril fond, čigar letne obresti bodo razdeljene kot nagrade tistim, ki so v preteklem letu človeštvu največ koristili. Obresti se razdele na pet enakih delov, ki pripadejo: en del onemu, ki se izkaže na polju fizike z najvažnejšim izumom ali odkritjem, drugi del tistemu, kdor se izkaže z najvažnejšim kemičnim izumom ali izpopolnitvijo, tretji del tistemu, kdor se izkaže z najvažnejšim izumom na polju fiziologije ali medicine, četrti del onemu, ki je spisal najznamenitejše literarno delo v idealni smeri, in peti del tistemu, ki si je pridobil največ zaslug za bratstvo narodov in odstranitev ali zmanjšanje armad, kakor tudi za sklicanje in propagacijo mirovnih kongresov. Fizično in kemično nagrado podeljuje Svenska Vetenskapsakademien (Švedska akademija znanosti), fiziološko odnosno medicinsko Carolinska Institutet v Stockholmu, literarno Svenska Akademien, mirovno pa odbor petih oseb, ki jih izvoli norveški storting. Moja izrecna želja je, da se pri razdelitvi nagrad ne ozira na narodnost tako, da dobi nagrado tisti, ki jo je najbolj vreden, pa naj bo Skandinavec ali ne.«

Noblove nagrade se razdele na svečan način vsako leto na dan donatorjeve smrti 10. decembra, in sicer štiri v Stockholmu, peta — mirovna — pa v Oslo, po možnosti v navzočnosti laureatov, ki dobe diplomo, zlato medalio z Noblovo sliko in nagrado v gotovini iz kralievih rok. Glasom pravilnika mora dotični, ki mu je bila priznana Noblova nagrada, prirediti v Stockholmu odnosno v Oslo (če gre za mirovno nagrado) javno predavanje o svojem delu, in sicer najkasneje tekom šestih mesecev po svečani podelitvi nagrade. Ta določba ne velja za slučaj, če je dotični zadržan tako, da mu ni mogoče predavati. Omeniti je treba, da poteče rok za vloge 31. januarja. Po tem terminu ni mogoče več vlagati prošenj za podelitev Noblove nagrade, razen če hoče prosilec tekmovati prihodnje leto. Kandidatov za Noblove nagrade pa ne more predlagati poljubna oseba ali ustanova. Po pravilniku so upravičene predlagati naslednje osebe:

Za fiziko in kemijo: Domači in inozemski člani »Kungl. Vetenskapsakademien«; člani Noblovih odborov in skupin za fiziko; raziskovalci, ki jim je Vetenskapsakademien podelila Noblovo nagrado; redni in izredni profesorji fizičnih in kemičnih ved na univerzi v Upsalu, Leidnu, Oslo, Kopenhagenu in Helsingforsu, Karolinska mediko-kirurgična institutet in kralj. tehnične visoke šole ter profesorji teh strok s stalnim nameščenjem na stokholmski visoki šoli; imetniki perijodičnih stolic na najmanj šestih univerzah ali visokih šolah, ki jih izvoli akademija znanosti s posebnim ozirom na razdelitev vlog na druge države; sledniič znanstveniki, ki se zde akademiji znanosti dostojni, da jim poveri to misijo.

Za literaturo: Člani Svenska Akademien, člani temu zavodu enakovredne francoske in španske akademije; člani humanističnega razreda drugih akademij in članih takih humanističnih ustanov odnosno organizacij, ki so izenačene z akademijami; profesorji estetike, literature in zgodovine na visokih šolah.

Za mirovno nagrado: Aktivni in bivši člani Noblovega odbora v norveškem stortingu (parlamentu) in konzulenti, ki so zaposleni pri norveški Noblovi ustanovi; člani narodnih skupščin in vlad raznih držav in člani medparlamentarne zveze; člani mednarodnega razsodišča v Haagu; člani komisije stalnega mednarodnega mirovnega urada; člani (membres et assveriés) v Institutu de Droit international; vseučiliški profesorji, ki predavajo državo- in pravoznanstvo, zgodovino in filozofijo; osebe, ki so že dobile Noblovo nagrado.

Od leta 1901—1924 je bilo izplačanih na račun obresti iz Noblovega fonda 13.866.670.76 švedskih kron. Glavni fond je znašal 31. decembra 1924 leta 30,625.547.23 švedskih kron (okrog 1.800.000 Din). Letos je na razpolago 590.825 švedskih kron; vsaka nagrada bo torej znašala 118.165 švedskih kron. Ni pa nujno potrebno, da bi bile nagrade razdeljene vsako leto. S podelitvijo se lahko počaka tudi do drugega leta, in če se tudi drugo leto ne najde primerni kandidat, se nakaže preostanek posebnemu fondu. Tako n. pr. so bile lani preložene tri nagrade — fizična, kemična in mirovna v znesku 350.155.68 švedskih kron na letošnje leto. V letih 1901—1924 je bila priznana Noblova nagrada 117 osebam in trem organizacijam. Od teh nagrad je dobila Nemčija 26, Francija 21, Anglija 14, Amerika 9, Švedska 7, Danska 6, Holandska 7, Švica 5, Avstrija 4, Belgija 4, Norveška 4, Španska 3, Italija 4, Poljska 2, Rusija 1 in Indija 1. Izmed organizacij so dobile Noblovo nagrado: Institut de Droit International (1904), Mednarodni mirovni urad v Brnu (1910) in Mednarodni odbor Rdečega križa v Ženevi (1917).

Uprava Noblovih nagrad je v rokah odbora na čelu s predsednikom (prof. dr. Henrik Schück) in podpredsednikom (prof. dr. Svante Arrhenius), ki ju izbere švedski kralj, dočim voli ostalih osem članov (med njimi dva namestnika) občni zbor pooblaščencev Noblove ustanove. Odbor ima ravnatelja, tajnika, blagajnika, knjigovodjo in inozemskega dopisnika. Predsednika revizijske komisije izbere tudi kralj, dočim volijo ostale štiri preglednike dotični, ki podeljujejo nagrade. Občni zbor pooblaščencev obstoji iz predsednika (glavnega inženieria dr. A. G. Enstranda), 10 članov, ki jih voli norveška akademija znanosti, 5 članov, ki jih voli Karolinska Institutet, 5 članov, ki jih voli švedska akademija in 5 članov, ki jih voli Noblov odbor v norveškem parlamentu. Nagrade podeljujejo nalašč za to sestavljeni Noblovi odbori in Noblove ustanove. Nagrade za fiziko in kemijo podeljujejo člani akademije znanosti na čelu s predsednikom prof. A. Gulbrandom in tajnikom prof. H. Söderbaumom. Člani Noblovega odbora za fiziko so: prof. Gulbrand (odlikovan 1911), prof. Arrhenius (odikovan 1903), prof. Wilhelm Carlheim - Gyllenskiöld, prof. C. W. Oséen in prof. Manne Siegbahn. Člani Noblovega odbora za kemijo so: prof. H. Söderbaum, prof. T. Svedberg in tajnik obeh odborov prof. K. W. Palmaer. Noblov institut pri akademiji znanosti ima poseben oddelek za fizikalno kemijo. Inspektor tega oddelka je prof. H. Schück, ravnatelj prof. Arrhenius, asistent pa dr. E. G. Rudbeck.

Fiziološke in medicinske nagrade podeluje poleg rektorja (prof. J. H. Forssnerja) in profesorjev Kungl. Karolinska Institutet Noblov odbor tega zavoda, čigar člani so prof. J. E. Johansson, prof. Gunnar Hedrén, prof. H. C. Jakobsson, prof. B. E. Gadelius in prof. Sjögvist. Literarne nagrade podeljujejo člani Švedske akademije (18), kandidate pa predlagajo štirje člani Noblovega odbora Švedske akademije. Prošnje odnosno vloge sprejema stalni tajnik in član akademije pesnik dr. Erik Axel Karlfeldt. V odboru so naslednji književniki: pisatelj Par Halbström kot predsednik, dr. E. A. Karlfeldt, prof. H. Schück in pisatelj dr. Anders Österling kot člani. Tajnik je bivši drž. knjiž. dr. E. Dahlgren. Noblovemu institutu Švedske akad. predseduje prof. Schück, vodilni pisatelj je pa Halbström. Člani instituta so: dr. Halbström, urednik K. Harberg, komander špan. reda Alfonza XII. in dopisujoči član Real Academie de B. L. v Barceloni za ital. in špansko literaturo, dr. S. Söderman, vitez francoske častne legije, za francosko literaturo, in dr. Anton Karlgren.

Mirovno nagrado podeljuje Noblov odbor v norveškem parlamentu, ki ima tri člane, in sicer: rektor univerze F. Stang kot predsednik, ravnatelj Hipotekarne banke in član mednarodnega razsodišča v Haagu C. Hanssen kot podpredsednik, prof. zgodovine na vseučilišču v Oslo dr. Halodan Koht, ministrski predsednik in zunanji minister Norveške J. Mowinckel in tajnik Noblovega instituta kot člani. Institutu pomagajo v zadevah mednarodnega prava dr. F. Gastberg, politične zgodovine docent na univerzi v Oslo J. Worm-Müller, državne ekonomije dr. W. Keilhaus in zgodovine mirovnega gibanja dr. C. Lange, generalni tajnik medparlamentarne unije.

Izvlečki iz protokolov, ki obsegajo motivacijo za podelitev Noblove nagrade, nudijo zanimiv vpogled v delovanje poedinih odborov in kažejo, kateri izumi odnosno literarna dela imajo največ izgledov na uspeh. V naslednjem navajamo motivacije literarnih laureatov.

1901. Sully Prudhomme, član Francoske akademije: »V priznanje njegovih velikih in zadnja leta manifestiranih pisateljskih zaslug, zlasti pa njegove poezije, ki priča o visoki idejnosti, umetniški dovršenosti ter harmoniji plemenitih lastnosti srca in razuma.« — 1902. Theodor Mommsen, profesor zgodovine na univerzi v Berlinu: »Največji sodobni mojster na polju zgodovine, s posebnim ozirom na njegovo monumentalno delo »Römische Geschichte«. — 1903. Björnstierne Björnson: »Kot čin priznanja za njegovo plemenito, prekrasno in vsestransko pesniško delovanje, ki se je vedno odlikovalo z ideino živahnostjo in izredno duševno čistostjo.« — 1904. Polovico (nagrade) F. Mistral: »Glede na prvotno živahne, duhovite in resnično umetniške plati njegove poezije, ki pravilno slikajo prirodo in ljudsko življenje njegovega domačega kraja in glede na njegovo zaslužno delovanje kot provansalskega filozofa« in drugo polovico José Echegaray, član Španske akademije: »Glede na njegovo bogato in duhovito poezijo, ki je samostojno in na originalen način znova oživela tradicije španske dramatike«. — 1905. Henrik Sienkiewicz: »Za njegove neprecenljive zasluge kot epičnega pisatelja.« — 1906. G. Carducci, profesor literature v Bologni: »Glede na njegovo bogato strokovno znanje in kritične razprave, osobito pa kot priznanje za njegovo plastično energijo, svežost sloga in lirične sile, ki so karakteristični pojavi v njegovih mojstrskih pesniških delih.« — 1907. Rudyard Kipling: »Glede na opazovalne sposobnosti, izvirnosti in moč v pojmovanju in umetniškem oblikovanju, s katerim se odlikujejo dela tega svetovno znanega pisatelja.« — 1908. Rudolf Eucken, profesor filozofije v Jeni: »Za pravico, izredno ideino siło, iskrenost in poštenost, s katero je v mnogih delih naglašal in razvijal idealni svetovni nazor.« — 1909. Selma Lagerlöfova: »Za plemenit idealizem, bogato fantazijo in oduševljen način pisanja, ki je karakterističen v njeni poeziji.« — 1910. Paul Heyse: »Kot priznanje njegove dovršene in idealne umetnosti, ki jo je pokazal v svojem dolgoletnem delovanju kot lirik, dramaturg, romanopisec in pesnik svetovno znanih novel.« — 1911. Maurice Macterlinck: »Za njegovo bogato literarno delovanje, osobito pa za njegove dramatične umotvore, ki se odlikujejo po bogastvu fantazije in pesniški idealnosti, ki govori pogosto na tajinstven način čitateljevemu srcu in duši.« 1912. Gerhart Hauptmann: »Pred vsem za njegovo bogato, vsestransko in odlično delovanje na polju dramatične poezije.« — 1914. Rabindranath Tagore: »Za globino in visoki polet njegove pesmi, za krasoto in svežost, ki je uvrstila njegovo poezijo med zapadno književnost.«

Nagrada za l. 1914 je bila nakazana l. 1916 posebnemu fondu. Nagrada za l. 1915 je bila podeljena l. 1916 Romainu Rolandu: »Kot priznanje za vzvišeni idealizem v njegovem pisateljevanju ter iskrenost in točnost, s katero je slikal razne tipe ljudi.« 1917. Verner von Heidenstam: »Kot priznanje njegovega pomena kot oznanjevalca novih idealov naše književnosti.« — 1918. Prvo polovico Karl Gjellerup: »Za njegove vsestranske, bogate in visoke ideale v poeziji«, in drugo polovico Henrik Pontoppidan: »Za njegovo dovršeno, umetniško slikanje sodobnega danskega življenja.« — Nagrada za l. 1919 je bila nakazana posebnemu fondu. Nagrada za l. 1919 je bila podeljena l. 1920 Carlu Spittelerju: »S posebnim ozirom na njegov sijajni epos »Olympischer Frühling«. — 1920. Kunt Hamsun: »Za njegovo monumentalno delo »Sila zemlje«. — 1921. Anatole France: »Kot priznanje za njegovo sijajno literarno delovanje, ki se mu pozna dovršena umetnost sloga, široka humanost in francoski duh.« — 1922 Jacinto Benavenete: »Za posrečeni način, po katerem nadaljuje slavno zgodovino španske dramatike.« — 1923. W. B. Jeats: »Za njegovo vedno oduševljeno poezijo, ki je pravo zrcalo narodove duše.« — 1924. Wladislaw St. Raymont: »Za njegov veliki narodni epos »Seljaki«.

Noblove nagrade so gotovo ena najplemenitejših ustanov, kar jih pozna zgodovina človeštva. Njihov pomen ni toliko v nagradi kot taki, dasi je tudi ta stran važna, saj igra pogosto solidni znesek 118.165 švedskih kron odločilno vlogo v nadalinem delovanju dotičnega, kdor jo dobi, kolikor v idejnem, moralnem ozadju. Znanstvenikom, pisateljem in pesnikom so te nagrade največja vzpodbuda za nove uspehe, ki vodijo človeštvo iz prvotne popolne odvisnosti od narave k novim zmagam na vseh poljih, kjer se bori človeški duh za srečnejšo bodočnost naših potomcev. Ob petindvajsetletnici Noblovih nagrad se spominja ves kulturni svet s hvaležnostjo moža, ki je iz čiste nesebičnosti in človekoljubja žrtvoval vse svoje premoženje, da omogoči odličnim mislitelijem nadaljevati veliko delo duševne izpopolnitve in gmotnega blagostanja človeka na zemlji.

Vesti o slovenskem življu v Ameriki

Hinsdabe, Ill. 2 oktobra.

Konvencija Slovenske narodne podporne jednote.

Najznamenitejši dogodek za ves slovenski živelj v Ameriki je bila letos konvencija Slovenske narodne podporne jednote, organizacije z nad 55.000 člani, katere delegati so zborovali meseca septembra v Waukeganu, Ill. Ne samo članstvo, večinoma vsi Slovenci v Ameriki so zainteresirani na razvoju te organizacije. Zato se je celo poletje pisalo po vseh slovenskih ameriških časopisih o tej konvenciji. Vršile so se priprave za potovanje delegatov ter drugih udeležencev konvencije. Velika slovenska naselbina Waukegan je že lansko leto popravljala v ta namen svoj mogočni Narodni dom, v katerem se je vršilo zborovanje. Dramska in pevska društva ter godci so se vadili, da čim lepše in zabavnejše sprejmejo odposlance.

Slovenska narodna podporna jednota je komaj dvajset let stara organizacija z naprednimi in svobodomiselnimi načeli. Vendar sprejme vsakega Slovenca za člana, ki je po zdravniški preiskavi sposoben za vstop. Organizacija ne krati nikomur verskih in političnih pravic. To je omogočilo njeno hitro rast, prispevalo k njenemu ugledu in tudi po slovenskih župniščih v Ameriki, kjer sovražijo vsako napredno gibanje med rojaki, si ne upajo več napadati tega društva.

Na konvencijo je prišlo malo manj kot 300 delegatov. Zborovanje je trajalo od 14. do 16. sept. Pojavili so se sicer v organizaciji politični boji, a konvercija se je zaključila v zadovoljstvo večine, ter s prepričanjem, da bo organizacija v bodoče še bolje uspevala.

V Chicago, kjer je glavni stan organizacije, ki ima velik, modern dom s tiskarno, uradi in dvoranami, je že 18. septembra prispelo par sto delegatov. Prirejen jim je bil velik banket. Potem se je vršila njim na čast predstava «Kralj na Betajnovi». Prišlo je tudi mnogo drugih ljudi iz raznih slovenskih ameriških naselbin. Dvorana, v kateri je prostora skoro za tisoč ljudi, je bila natlačeno polna pri predstavi, veliko pa jih je sploh moralo oditi, ker je bilo vse zasedeno.

Naslednjega dne se je delegacija s posebnim vlakom odpeljala v Waukegan, slovensko mestece, kjer se je vsak hotel pokazati gostoljubnega napram številnim gostom. Konvencije so se vršile podnevi, zvečer pa so bile veselice, predstave, koncerti in predavanja. V nedeljo 20. septembra se je zbralo največje število Slovencev. Prišli so rojaki iz Chicaga, države Illinois, države Wisconsin, iz Minnesote in od drugod. Ta dan je bil višek slavnosti. Na javnem shodu je bilo več tisoč ljudi.

Na konvenciji je bil izvoljen za predsednika mr. Vincenc Cainkar, ki je nastopil že tretji termin kot predsednik Slovenske narodne podporne jednote.

Dramska in pevska društva.

Prvo je otvorilo letošnjo sezono dramatično društvo v Clevelandu katero je za začetek dalo dramo «Vdova Roślinka». Društvo se je precej izpopolnilo in lepo napredovalo. Ameriški listi v Clevelandu hvalijo igro.

List «Prosveta» objavlja pod naslovom «Naši odri» vedno sveže vesti o različnih slovenskih predstavah po naselbinah, zlasti v večjih kolonijah: Pennsylvanija, Illinois in Minnesota. Dramski odsek v Chicagu priredi igro «Volja» dne 25. oktobra.

V Waukeganu so v zadnjem času predstavljali dramo «Na dnu» ter «Stari in mladi».

Zagoneten dvoboj.

Slovenec John Truden, bivši ameriški vojak, si je po čudnem dvoboju v kaliforniiski pustinji pri El Centru, Cal. končal življenje. Njegov nasprotnik v dvoboju je bil neki Henry Kirk, s katerim sta se sovražila pred sedmimi leti v svetovni vojni. Ko ga je Truden pred kratkim zopet srečal v svojem življenju na zapadu, ga je odgnal neko jutro v pustinjo, kake štiri milje ven iz mesta ter je izsilil od njega dvoboj. Naredila sta pogodbo pred stremljenjem, da tisti, ki usmrti nasprotnika, ubije še sebe. Kirk je skušal Trudna ogoljufati, pa je sprožil že pri naštetju eden, dva... Hitro je odvrnil s strelom Truden. Ustrelila sta vsak po dvakrat, a obakrat sta zgrešila. Tretji Trudnov strel je zadel. Truden je po ustrelitvi nasprotnika odšel na neko planoto, kjer je ustrelil še sebe. Na listku, ki ga je pustil za policijo, je povedal, kje leži Kirkovo truplo. Pojasnil je tudi, da sam ni hotel umreti v dolini, ker je solnce bilo prevroče. Goljufati, kakor je goljufal Kirk, pa pravi, ni hotel, zato noče prelomiti besede, ki jo je dal nasprotniku pred smrtjo. Ostavil je tudi nekaj drugih podrobnosti, pa nihče iz njih ne more razvideti, kaj je bil pravi vzrok sovraštva ustreljenih. Truden je bil navaden delavec, imel pa je mnogo denarja. Kirk je bil kot pustolovec po poklicu že vse mogoče: godbenik, umetnik, pevec, šofer in slikar. Imel je ljubice po vsem svetu, doli na milem Havajskem otočju, v daljnem Bombaju, dopisoval si je s prijateljico v pariškem Rue de la Paix in imel je zveze z ženskami v londonskih beznicah.

Končano sovraštvo.

Svaka Štefan Kotlar in Andrej Kovač sta se smrtno sovražila dve leti. Zaposlena sta bila oba pri železniški jeklarni v Pueblu, Colo. Andrej Kovač je končal to sovraštvo na ta način, da je ustrelil Kotlarja pri delu. Obstreljenega so prepeljali v bolnico, kjer je umrl. Kovača so aretirali. Izgovarja se, da ga je Kotlar vedno zmerjal in surovo postopal ž njim ter da bi ga Kotlar ustrelil, če bi ga Kovač ne prehitel. Kovač ima dolgo izpoved. Večer pred ubojem je imel spor s svojo ženo, ki ga je nadlegovala s svojimi kapricami, da ji mora kupiti najrazličnejše reči. On pa ji je odgovarjal, da morata štediti za nov dom, ker jima je povodenj 1921 odnesla hišo. Ona pa jezna, mu še večerje ni naredila. Zjutraj je odšel Kovač na delo brez malice. Pozabil pa ni vzeti samokresa, katerega se je poslužil čim je zagledal Kotlarja.

Kako dela Ford

V našem listu smo se na tem mestu že večkrat bavili z »avtomobilskim kraljem« Henryjem Fordom, ki velja dandanes za najbogatejšega človeka na svetu. Njegovo ime nosilo po vsem svetu njegovi ceneni avtomobili, traktorji in zadnje čase tudi letala. Ford ima največjo avtomobilsko tovarno na svetu in je izdelal skoraj polovico vseh teh modernih vozil na svetu. Dejstvo je, da so njegovi fabrikati najcenejši, a pri vsem tem zelo trpežni. Tudi z drugega vidika je Fordovo ime povsod znano, predvsem med ameriškimi delavci. On je eden prvih, ki je uvedel in še vedno uvaja med svoje nameščence razne socijalne reforme, ki jim znatno lajšajo gmotni položaj. Ford je mož, ki se za svoje delavce zelo poteguje in hoče napraviti iz njih ne samo stroje brez duše, ampak prave ljudi. Vendar pri takem trgovskem duhu, kot je Ford, ni treba posebej omeniti, da ga pri tem koraku ne vodi toliko človekoljubje kot uvidevnost, da je dobro plačan in zadovoljen delavec tudi najcenejši.

Danes ni naš namen, na dolgo in široko razkladati čitateljem, kaj je vse Ford storil za svoje nameščence, čeprav je to zelo zanimivo in tudi poučno poglavje. Dotakniti se želimo drugega polja, ki ni nič mani značilno za podjetni duh »avtomobilskega kralja.« Baviti se bočemo z racionalnostjo Fordovih podjetij.

Henry Ford stremi v prvi vrsti za tem, da se pri dobavi sirovin za svoje izdelke kolikor mogoče osamosvoji, da ni odvisen od drugih, ki mu v danem trenotku lahko nagajajo in zapro dobavo potrebnih sirovin in tudi polfabrikatov. Zato je že zdavnaj šel za tem, da spravi v svojo odvisnost vsa ona podjetja, od katerih je dobival glavne sirovine, predvsem premog, železo, les, gumi, barvila, bencin, olje itd. Ako je na primer sam lastnik najboljših premogovnikov, se mu ni treba bati, da bi ostal brez kuriva, ako preti kakršnakoli nevarnost. Isto velja tudi za ostale sirovine. Razen tega vtakne dobiček pri njih v žep, mesto da bi ga pustil dobavitelju.

Ford ni miroval, dokler ni dobil v svojo odvisnost velike železne rudnike z vsemi zraven spadajočimi železarnami, jeklarnami in drugimi predelovalnicami železne rude v Uppru v državi Michigan, premogovnike v Kentuckyju, ogromne gozdne komplekse v Michiganu in železniško družbo Detroit-Toledo in Irontown. Ta železnica vozi nakopani premog v velikanskih tovornih vlakih iz Kentuckyja v glavno delavnico ob River Rougeu. Železna ruda in les dovažajo Fordove motorne ladje in parniki po vodi. Kjer ni Fordovih železnic, prevažajo blago njegovi lastni tovorni avtomobili.

Poglavje zase je način, kako skuša Ford spraviti vsako malenkost v denar. Kjer drugi podjetniki zametavajo odpadke, ker da niso več porabni, najde Ford že kak način, da ima od njih kakršenkoli hasek. Ford Motor Company pravi, da ima iz sirovin, ki nimajo v splošnem prav nič opraviti z avtomobilsko industrijo, 13 milijonov dolarjev dobička v zadnjem letu. Od tega zneska odpadejo približno štirje milijoni na prodajo stranskih produktov, ki se pridobivajo iz odpadkov. Kar smatra povprečni tvoničar za odpadek, to je pri Fordu še vedno dobiček, pa naj si bo še tako majhen. Koks, v kolikor ga Fordove delavnice ne potrebujejo, dobe nameščenci po osem dolarjev za tono. Stranski produkti iz premoga, kakor plin, ter bencol itd., se uporabljajo v delavnicah, kar je odveč, se proda. Amonijev sulfat je izvrstno gnojilo, ki ga zelo iščejo in se zato dobro proda. Majhen odstotek pride na Fordove poskusne farme in vrtove. Stranski produkti iz premoga vržejo na leto poldrug milijon dolarjev. Žlindra in plavžev se predeluje v cement v takozvanem mokrem postopanju. Veliki magneti pobirajo železne drobce iz zmlete žlindre in jih zopet oddajajo v plavže. Fordova cementarna proizvaja nad 250 ton cementa na dan. Prah iz plavžev je ležal do pred kratkim v velikanskih kupih zunaj delavnic in je mnogo stalo, da so ga odvažali. Ford je dal ta prah preiskati in dognal, da je v njem 60 do 70 odstotkov železa. Sedaj pridobiva na poseben način železo iz tega prahu in ga potem predeluje.

V Iron Mountainu v državi Michigan, središču one Fordove industrije, ki izdeluje lesene dele avtomobila, se nahaja ena največjih destilacij lesa na svetu. Tu dobivajo iz lesenih odpadkov dragocene stranske produkte, kakor oglje, smolo, kreolin, metilni alkohol itd. Večina teh stranskih produktov se uporablja v 30 Fordovih delavnicah, ki jih ima v Ameriki, ostanek se proda in vrže približno dva milijona dolarjev in pol na leto. Steklo se izdeluje v treh posebnih tvornicah. Kar se ne porabi za avtomobile, se proda tvornicam za ogledalsko steklo in podobnim koncernom. Tudi papir izdeluje Ford v lastnih delavnicah pri čemer večinoma uporablja lesene odpadke. V to svrho služijo tudi neporabne brisače. Vsak delavec dobiva v Fordovih tvornicah po dve brisači na dan. Ako so že tako obrabljene, da niso več za rabo, gredo v papirnico. Presežek na elektriki, ki jo dobivajo Fordove delavnice iz lastnih central na vodni ali parni, pa tudi plinski pogon, se oddaja občinam in zasebnikom, v kolikor je delavnice same ne potrebujejo.

Iz vsega tega vidimo, kaj je vse znal ustvariti ženijalni duh nad vse podjetnega Forda. Temu možu se ni treba bati najrazličnejših neprilik, s katerimi morajo računati drugi podjetniki. Stavke mu ne delajo neprilike, ker nimajo njegovi nameščenci potrebe, da bi segli po tem skrajnem sredstvu v dosego delavskih pravic. Ford je šel namreč v socijalnih reformah tako daleč, da so vsi njegovi nameščenci, od najnižjega do najvišjega, sorazmerno deležni gotovega odstotka čistega dobička vsega podjetja, ki je eno največjih na svetu. Ford gre namreč s stališča, da bodi v enaki meri deležen večjega dobička oni, ki je temu morda pripomogel, to je delavec. »Avtomobilskemu kralju« se ni treba bati raznih trustov, ki diktirajo cene sirovinam, ker ima v svojih rokah vse te stvari sam. Skoraj pri vseh stranskih podjetjih so nameščenci več ali mani deležni istih dobrot kot Fordovi delavci v avtomobilskih tvornicah.

V vsem tiči zagonetka, zakaj je Ford v stanu, prodajati svoje izdelke tako poceni. Fordov račun je zelo enostaven. Izračuna na primer, koliko znašajo celotni stroški vseh najrazličnejših podjetij v enem letu in deli vsoto s številom izdelanih avtomobilov, traktorjev itd. in izračuni na ta način ceno poedinemu izdelku ali nadomestnemu delu. Račun je torej zelo enostaven in s trgovskega stališča popolnoma pravilen. In v tem tiči uspeh Fordovih podjetij.

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 24. oktobra.

Na tržišču bančnih papirjev je bil ta teden neugoden položaj: le papirji močnejših bank so zabeležili neznaten porast. Eskomptna se je ob prilično močni ponudbi učvrstila na višini 130, a Praštediona se je mogla ob manjši ponudbi popraviti od 945 na 965. V Hipo ni bilo preveč blaga in je njen tečaj bil več ali manj stabilen. Mnogo vrednot je ta teden dalje oslabelo. Med industrijskimi papirji se je največ iskala Eksploatacija, ki je precej porasla in zabeležila znaten promet. Drugi papirji so bili deležni neznatnega zanimanja. Na tržišču državnih vrednot je tečaj Vojne škode bil zelo nestalen. Dočim se je v začetku tedna okrepila do višine 362, je proti koncu začela naglo padati ter se je v petek pred začetkom borze v Beogradu trgovala v Zagrebu tudi po 324, vendar se je popravila tekom borznega sestanka zopet na 337.

Na deviznem tržišču v prošlem tednu ni bilo posebnega prometa, čeprav je bilo precej blaga, večinoma izvozniškega. Narodna banka je sem in tja intervenirala, toda ta intervencija je imela bolj momentano regulatorno svrho kakor značaj faktičnega pokrivanja povpraševanja. Dinar je bil v Curihu stabilen na višini okrog 9.2 in je bil torej za malenkost čvrsteiši kakor v predzadnjem tednu. Devize v Zagrebu so se trgovale kakor običajno na bazi zunanjih parijet. Od važnejših sprememb na mednarodnem in torej tudi na zagrebškem deviznem tržišču je beležiti predvsem oslabitev francoskega franka in italijanske lire. Frank je oslabel iz več razlogov, od katerih se smatrajo kot glavni: neuspeh notranjega posojila v Franciji, neuspeh zaključitve posojila v Ameriki ter vesti o predstoječem močnejšem obdavčenju kapitala. Slabljenje italijanske lire je po mišljenju borznih krogov normalno vračanje na staro linijo kljub policijskemu deviznemu sistemu, ki enako v Italiji kakor v drugih državah ni dovedel do pozitivnih rezultatov. Madžarska valuta je prešla na zlato vrednost v novo edinico «pengö» (1 pengö je 12.500 papirnatih kron).

V današnjem **svobodnem prometu** ni zabeleženih posebnih sprememb, čeprav je dinar v Curihu neznatno oslabel. Večji padec je zabeležen v devizi na Pariz zaradi njene nadaljnje oslabitve na mednarodnih tržiščih; blago se je pri nas ponujalo po 238. V ostalih devizah so zabeležene naslednje taksacije: Dunaj 796 do 796.5, Italija 224 do 224.25, London 273.75, 274, Newyork 56.37 do 56.40, Praga 167.5 do 167.75, Švica 1088.5 do 1089. — V današnjem **beograjskem** svobodnem prometu je bila tendenca v devizah neznatno čvrstejša. Notirajo: Pariz 242 (blago), London 273.5 (blago), Newyork 56.4 (blago), Italija 223 (denar), Praga 167.35 (blago), Dunaj 794 do 795, Švica 1089 (blago).

Produkcija hmelja v Sloveniji

Tekom glavne hmeljske sezone v letošnjem letu smo čitali v jugoslovenskem časopisju mnoge netočnosti o hmelju v Savinjski dolini. Videlo se je včasih, da so vesti slabo ali sploh popolnoma napačno povzete po drugih listih. Tako smo čitali, da je letošnji pridelek hmelja v Sloveniji dosegel predvojni obseg, dasi to ni niti zdaleka resnica. Namesto Savinjske doline se je rabila Savska dolina in često se je napačno imenovala Ljubljana kot hmeljsko tržišče. Zato je hvale vredno, da je objavil «Jugoslovenski Lloyd» članek pod gornjim naslovom izpod peresa J. G., ki v glavnih potezah informira čitatelje v dejanskem stanju hmeljarstva v Savinjski dolini.

Pisec J. G. je napisal svoj članek, kakor izjavlja, po razgovoru z izvoznikom hmelja, nedvomno z g. Vinkom Vabičem v Žalcu, o katerem je tudi izrekel naslednje: «Ako vas zanima pridelovanje hmelja v naši državi in pridete v Savinjsko dolino, morate posetiti g. Vinka Vabiča, veleizvoznika hmelja, ki ima svoje odjemalce v Češkoslovaški, Nemčiji, Franciji, Belgiji, Angliji, a sedaj tudi v Ameriki. G. Vabič napravlja vtis pripravnega in sposobnega trgovca ter energičnega človeka, ki si prizadeva, da v svoji konzervativni okolici, ki ne mara ne novotarij, ne tujcev, napravi vse, kar mu je mogoče, da dvigne svoj kraj v kulturnem in materijalnem oziru.» Nedvomno zasluži g. Vabič te besede priznanja. Tudi mi smo že ugotovili, da ima gospod Vabič tako glede pridobitve novih hmeljskih tržišč kakor glede ugodnih cen velike zasluge za hmeljarje Savinjske doline.

V nadaljnjem objavlja J. G. kratke podatke o zgodovini in produkciji hmelja v Savinjski dolini, o čemer smo mi že večkrat pisali. Omenja, kam se savinjski hmelj izvaža in da ga gre najmanj 90 do 95 odst. v inozemstvo. Letošnjo produkcijo ceni na 12.000 do 14.000 centov po 50 kg, dočim se je pred vojno pridelalo v Savinjski dolini do 44.000 centov po 50 kg.

O Hmeljarskem društvu v Žalcu pravi, da stalno izza l. 1880. deluje za napredovanje hmeljarstva, vendar pa ne more napraviti vsega, kar bi bilo potrebno za povečanje produkcije. Zato naj ministrstvo za kmetijstvo in vode posveti več pozornosti Savinjski dolini in naj najde možnost, da se otvori v Žalcu strokovna hmeljarska šola, ki bo vzgajala dobre hmeljarje. Dokler se šola ne otvori, nadaljuje pisec, bi morala država podpirati Hmeljarsko društvo, da bi to moglo potom hmeljarskih tečajev in poljudnih spisov delovati za napredovanje hmeljarstva.

Izvoz vina v Avstrijo

Prijaznosti g. Ivana Mohoriča, bivšega pomočnika ministra za šume in rudnike ter tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, se imam zahvaliti, da sem dobil vpogled v trgovinsko pogodbo, ki je bila sklenjena med kraljevino SHS in republiko Avstrijo. Zanimale so me v prvi vrsti določbe, nanašajoče se na proizvode našega vinarstva in sadjarstva, katere lahko izvažamo. Besedilo pogodbe, nanašajoče se na izvoz proizvodov vinarstva in sadjarstva je naslednje:

Broj avstr. car. tarife	Predmet	Carina v zlatih kronah od 100 kg
iz 86	*Močne alkoholne pijače:*	
	a) maraskin	200.—
	b) slivovka	150.—
iz 87	*Vino in vinski mošt:*	
	a) v sodih:	
	vina, ki vsebujejo nad 13 prostornih % alkohola (izvzemši koncentrirana vina)	30.—
	vina brez ozira na vsebino alkohola (torej pod 13 % iz mariborske in ljubljanske oblasti letno največ 40 tisoč hl črnega (rdečega) in 40.000 hl belega vina	30.—
	b) v steklenicah:	
	vina, ki vsebujejo nad 13 prostornih % alkohola (izvzemši koncentrirana vina)	80.—
iz 33	*Grozdje, sveže,* v košaricah in zabojih v težini nad 5—15 kg	15.—
iz 35	*Sadje, ne posebej označeno, sveže:*	
	a) fino namizno sadje:	
	jabolka, hruške, kutine, marelice	5.—
	češnje	5.—
	višnje	5.—
	breskve	8.—
	b) ostalo:	
	jabolka in hruške alla rinfusa	2.—
	češplje	1.—
iz 36	*Sadje pripravljeno:*	
	a) češplje, sušene na katerikoli način:	
	1.) nezavite ali v zavitkih od 35 kg in več skupne teže	6.—
	2.) v drugih zavitkih .	8.—
	b) ostalo sadje, sušeno na katerikoli način:	
	jabolka, hruške, sušene, nebeljene	6.—

V končnem zapisniku o parafiranju trgovinske pogodbe je dodatek, ki določa, da se sme v primeru, da kontingent črnega vina ni izčrpan, do 50 % neizčrpanega ostanka izvoziti belo vino.

Velike važnosti za obmejno kmetsko prebivalstvo je sporazum, s katerim se urejuje obmejni promet. Navesti hočem tu v izvlečku določbe sporazuma, nanašajočega se na naše vinarstvo in sadjarstvo.

Člen 1. sporazuma govori o obojestranski 10kilometrski coni.

Člen 2. sporazuma se glasi: V medsebojnem obmejnem prometu so prosti vseh uvoznih in izvoznih carin, dajatev in vseh taks spodaj navedeni, v obmejni coni pridelani predmeti in kmetijski proizvodi:

2.) Sveže sadje, obsegajoče tudi grozdje, sušeno sadje, sveža zelenjava, sveže mleko itd. (vino ne).

Obmejna cona na strani SHS obsega občine: Matjaševci, Martinje, Boreče, Sulinci, Petrovci, Stanjevci, Kovačevci, Poznanovci, Bodonci, Šalamenci, Pucinci, Murska Sobota, Krog, Veliki Bakovci, Vučja ves, Bučečovci, Okoslavci, Sv. Jurij na Ščavnici, Grabanoš, Ivanjci, Sv. Benedikt, Ročica, Kremberg, Ledinek, Gašteraj, Malna, Partinje, Šentjakobski dol, Vukovski dol, Jarenina; od občine Pesniški dvor katastralni občini Gačnik in Jelence; od občine Leitersberg katastralni občini Leitersberg in Počehova, Krčevina, Kamnica, Stubovci (menda Studenci), Pekre, Limbuš, Bistrica pri Rušah, Ruše, Selnica na Dravi, Činžat, Rdeči breg, Janžev vrh, Sv. Anton na Pohorju, Sv. Primož na Pohorju, Vuzenica, Trbonje, Otiški vrh, Št. Janž nad Dravogradom, politični srez Prevalje izvzemši katastralno občino Podgora, Solčava, Jezersko, Kokra, Sv. Katarina, Sv. Ana, Leše, izvzemši katastralno občino Pireščica, Begunje, Lesce, Breznica, Zgornje Gorje, Dovje, Kranjska gora, Rateče.

Občine, ki se nahajajo med prej navedenimi občinami in državno mejo, spadajo istotako v obmejno cono.

Želeti je, da bi obmejno prebivalstvo že letos izdatno izkoristilo ugodnosti, ki mu jih nudi trgovinska pogodba, osobito kar se tiče grozdja in sadja.

Poleg določb trgovinske pogodbe zanimajo naše vinske izvoznike gotovo tudi znižane izvozne železniške tarife, ki veljajo od vseh postaj v državi do obmejnih postaj, kakor tudi do morskih in rečnih pristanišč. Znižana izvozna tarifa se sme uporabiti za 10tonske in večje vagone, velja pa za grozdno in sadno vino, vinski mošt in brozgo. Za desertna vina ta tarifa ne velja.

Znaša pa par za 100 kg:

km	Tarifa za notr. promet	Tarifa za izvoz
1—10	285	250
11—15	330	270
16—20	370	295
21—25	410	320
26—30	455	340
31—35	495	365
36—40	540	390
41—45	580	410
46—50	620	435
51—55	660	450
56—60	700	465

Na lokalnih železnicah Ljutomer-Radgona, Slovenska Bistrica-Sl. B, mesto, Velenje-Dravograd, Grobelno-Rogatec, Čakovec-Dolnja Lendava in Konjice-Žreče — pa še pride zraven pribitek k prej omenjeni tarifi, ki znaša par za 100 kg:

km	notr. promet	za izvoz
1—10	10	10
11—15	15	10
16—20	20	15
21—30	25	15
31—35	30	20
36—40	35	20

Pri izvozu vina se pri nas ne plača nobena carina. Naše carinarnice zaračunajo samo: 1.) žigovino od soda 10 par v zlatu, to je 1.10 Din v srebru (papirju; 2.) poslovno dažbino 22 par v srebru (papirju) od 100 kg brutto.

Za vrnjeno prazno vinsko posodo se ne plača nič, toda navesti se mora v deklaraciji pri izvozu, da se posoda vrne.

Iz vseh teh in že objavljenih podatkov si lahko vsak zanimanec sam izračuna stroške, ki so v zvezi z izvozom vina.

Za vinarski in sadjarski odsek v Mariboru:

J. Zabavnik.

Ljubljanski trg

Prošli teden so bile naslednje cene: *Meso:* goveje v mesnicah 16 — 19, na trgu 15 — 18, teletina 17 — 20, svinjina 20 — 27.50, slanina 22.50 — 29, mast 30 — 31, šunka 35 — 37, koštrunje meso 14 — 15, kozličevina 20, konjsko meso 7 — 9, krakovske in debrecinske klobase 44, hrenovke 35, sveže kranjske 40, polprekajene 32 — 40, suhe 67, prekajena slanina 30 — 35 Din kg. *Perutnina:* piščanec 15 — 22.50, kokoš, petelin, raca 25 — 30 Din komad. *Ribe:* krapi 26 — 32.50, šlajni in ščuke 25 — 30, postrvi 55 — 60, klini 13.50 — 15, mrene 17.50 — 20, pečenke 8 — 12.50 Din kg. *Mlečni izdelki:* mleko 2.50 — 3 Din liter, sirovo maslo 40, čajno 55 — 60, kuhano 45, bohinjski sir 36 Din kg. *Jajca:* 1.75 Din komad. *Sadje:* luksuzna jabolka 8, jabolka I. 6, II. in III. 2.50 — 5, luksuzne hruške 12, hruške I. 10, II. in III. 4 — 8, navadni kostanj 2.50 — 5, maroni 10, orehi 10, luščeni orehi 35, suhe češplje 12, grozdje 6 — 12 Din kg. *Specerijsko blago:* kava Portorico 64 — 76, Santos 52 — 56, Rio 45 — 50, pražena kava I. 80 — 92, II. 60 — 64, III. 52 — 56, sladkor, kristalni 13, v kockah 15, riž 8 — 10 Din kg, namizno olje 22 Din liter, čaj 75 Din kg. *Mlevski izdelki:* moka «0» 5 — 5.25, «1» 4.75, kaša 6, ješprenj 6 — 7, koruzna moka 3.50, koruzni zdrob 4.50, pšenični zdrob 6.50, ajdova moka 7 — 9 Din kg. *Žito:* pšenica 310 — 315, rž 250 — 280, ječmen 230 — 250, oves 220 — 260, proso 300, turščica 240, ajda 330, fižol 360, grah 400, leča 600 Din za 100 kg. *Kurivo:* premog 40 — 46 Din za 100 kg, trda drva 150 — 160, mehka 100 Din za kubični meter. *Krma:* sladko seno 75, polsladko 60, kislo 45, slama 50 Din za 100 kg. *Zelenjava in sočivje:* endivija 8, motovilec 15 — 20, kislo zelje 3, ohrovt 1.50, karfijola 15 — 20, kolerabe 4, podzemljice 1, paradižniki 7 — 8, čebula 2.50, česen 15, kisla repa 2.50, krompir 1.25 Din za kg.

Mariborski trg

Včeraj so slaninarji pripeljali na trg 52 vozov svinjskega mesa in slanine ter ju prodajali po 12.50 — 27.50 Din kg po kakovosti in vrsti. Krompirja je bilo na trgu 45 vozov po 1 — 1.50 Din kg, čebule 12 vozov po 1.50 — 3.50 Din kg in zelja 66 vozov po 0.50 — 0.75 Din.

Ostale cene: *Meso:* goveje 10 — 19, telečje 12.50 — 20, svinjsko 12.50 — 27.50, salo 27 — 30, sveža slanina 22 — 30, prekajena 30 — 32, mast 25 — 32, krakovske klobase 38, hrenovke 32 — 34, kranjske klobase 36 — 38 Din kg. *Perotnina:* kokoši 30 — 37.50, piščanci 20 — 27.50, gosi 60 — 75, race 45 — 50, purani 57 — 95 Din komad. *Domači zajci:* 10 — 25 Din komad. *Sočivje in zelenjava:* karfijola 3.50 — 8, česen 15 — 20, ohrovt 0.50 — 1, kislo zelje 3, kisla repa 2 Din kg, solata endivija 0.25 — 1 Din komad. *Mlečni izdelki:* mleko 3, smetana 12 — 14 Din liter, sirovo maslo 40 — 44, čajno 45 — 60, kuhano 60, sir 4 — 7 Din komad. *Jajca:* 1.50 — 2 Din komad. *Sadje:* jabolka 4 — 6, hruške 6 — 10 Din kg. *Žito:* pšenica 2.50, rž 2, ječmen 2, turščica 2, oves 1.50 — 1.75, proso 3 Din kg.

Dalje so pripeljali kmetje na trg 12 vozov sena in 3 vozove otave. Cene: seno 68 — 70, otava 60 — 70 Din za 100 kg.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (24. t. m.) Pšenica: baška, 2 vagona 245; baška, 3 vagoni 250; baška, 10 vagonov 250; banatska, pariteta Zenta, 2 vagona 250; banatska 30 vagonov 250. Turščica: baška, 4 vagoni 175; baška 1 vagon 177,5; sremska, sušena, 21 vagonov 170; sremska, pariteta Mitrovica, 2 vagona 160; banatska, sušena, pariteta Zenta, 4,5 vagona 155; srbijanska pariteta Beograd, 7 vagonov 175. Tendenca nespremenjena.

Dunajska borza za kmetijske produkte (23. t. m.) Danes še slabša kupčija kakor včeraj, zlasti so ameriški tečaji za 2 do 3 cente nižji. Notirajo za 100 kg v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine na debelo: pšenica: domača 38 — 39, madžarska s Potisja, 79 — 80 kg 42 — 44; ječmen: domači 35 — 42, slovaški 42 — 46; turščica: 29 — 30; oves: domači 29 — 31; moka «0»: domača in madžarska 70 — 73.

= **Novi zakonski načrt o neposrednih davkih** je po vesteh iz Beograda izročen v tisk. Ko bo dotiskan, bo predložen gospodarskim organizacijam, da izrazijo o njem svoje mišljenje.

= **Konferenca o krizi v lesni industriji**, ki se bo vršila 26. t. m. v ministrstvu za šume in rudnike, bo po vesteh iz Beograda le interna brez zastopnikov lesne industrije. Anketa s soudeležbo zastopnikov lesnih podjetij bo sklicana pozneje.

= **Zelo neugoden položaj na našem žitnem tržišču.** Položaj na našem žitnem tržišču se ta teden ni zboljšal. Inozemstvo izredno malo povprašuje, a tudi domači konzum se ne poveča. Našemu žitu uspešno konkurira zlasti Madžarska, pa tudi Rumunija, ki imata nižje cene. Kljub temu naši producenti ne popuste v cenah ter rajši blago zadržujejo. Izvažata se v majhnih količinah le oves in moka. Nekaj večji promet zabeležuje turščica. Povpraševanje je veliko po starem blagu, katerega zaloge pa so prav malenkostne.

= **Likvidacija.** »Hydra«, d. d. za galvanične elemente in elektrotehniko v Ljubljani, je na svojem izrednem občnem zboru pred več meseci sklenila razdružitev ter je prešla v likvidacijo. Njene posle je prevzela Tovarna za galvanične elemente in elektrotehniko, družba z o. z. v Ljubljani. Upniki naj se zglase pri družbi v likvidaciji.

= **Karte železniškega omrežja naše kraljevine.** Prejeli smo omenjeno karto, ki je izdelana specijalno za potrebe železniško-komercijalne stroke in predstavlja kot takšna prvo službeno karto te vrste pri nas. Dobiva se obenem z »Daljinarjem vseh železnic v državi« po ceni 180 Din v Generalni direkciji državnih železnic ali sama obenem z »Imenikom postaj« po ceni 35 Din v vseh večjih knjigarnah v Beogradu, Zagrebu, in Ljubljani.

= **Kupčija na zadnjem sejmu v Celju.** Takozvani Uršin sejem v Celju so domači in tuji trgovci obiskali v precejšnjem številu. Vsega skupaj je bilo 189 trgovcev. Na živinski sejem je bilo prignanih 172 glav goveje živine in sicer 62 volov, 80 krav, 28 telet, 1 bik, 1 konj in 74 svinj. Na kramarskem sejmu je bila kupčija kljub pomanjkanju denarja razmeroma živahna, na živinskem pa je bila slaba. Pitanih volov sploh ni bilo. Cene za kg žive teže: voli 8—10, srednje krave 6—7, telice 7—9, biki 9, krave-klobasarice 3.50—4 Din.

= **Padec lesnega izvoza.** Kakor računa bosansko časopisje, bo izvoz gradbenega lesa iz Bosne letos za 30 do 50 odstotkov manjši kakor lani, ko je znašal vrednost okrog 500 milijonov dinarjev.

= **Brodska tvornica vagonov izdeluje tudi lokomotive.** Iz Zagreba poročajo: Brodska tvornica vagonov je pričela z izdelovanjem lokomotiv. Nedavno je bila izročena prometu prva lokomotiva za ozkotirne proge, ki je bila izdelana v tej tvornici.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. novembra ponudbe za dobavo pločevine: do 6. novembra za dobavo pločevine, do 6. novembra za dobavo ca 5000 kg razbitega stekla. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši 28. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 120.000 kilogramov ovsa. Predmetni oglas je v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. novembra ponudbe za dobavo mecesna v deblih, za dobavo 6 tisoč komadov okrogih listov iz molino platna, za dobavo medene žice, za dobavo medenih cevi, za dobavo 10.000 kg katrana. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 23. novembra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 2500 komadov ogrevnih cevi za kotle; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave sirovih in obdelanih medenih odlitkov ter glede dobave 150 ton koksa za livarske svrhe. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Znižanje obrestne mere Švicarske narodne banke.** Iz Berna poročajo: Švicarska Narodna banka je znižala oficijelno obrestno mero za pol odstotka, in sicer diskont na 3.5 in lombard na 4.5 odstotka.

= **Poljska trgovinska bilanca aktivna.** Iz Varšave poročajo: Kakor pokazujejo statistični podatki, je poljska zunanja trgovina postala v septembru t. l. zopet aktivna. Dočim je znašala vrednost uvoza v juliju t. l. 173.2 milijona zlatnikov, je padla v avgustu t. l. na 136.4 milijona in v septembru t. l. dalje na 72.8 milijona zlatnikov. Obenem je narasla vrednost izvoza in je znašala: v juliju t. l. 86.7 milijona, v avgustu t. l. 104.4 milijona in v septembru t. l. 108.8 milijona zlatnikov. Pasivnost, ki je v juliju znašala 86.5 milijona, se je zmanjšala v avgustu na 12 milijonov zlatnikov, dočim je v septembru trgovinska bilanca aktivna za 36 milijonov zlatnikov.

Borze

24. oktobra

CURIH. Beograd 9.21, Berlin 123.70, Newyork 510.25, London 25.16, Pariz 21.65, Milan 20.60, Praga 15.375, Budimpešta 0.007270 Bukarešta 2.475, Sofija 3.80, Varšava 85, Dunaj 73.15.

TRST: efekti: obligacije Julijske Krajine 66.60, Živnostenská 278, Lloyd 1000, Split cement 445, Krka 358; devize: Beograd 44.70 — 44.90, Dunaj 352 — 362, Praga 74.75 — 75, London 122.20 — 122.40, Curih 484 — 489, Newyork 25.05 — 25.20; valute: dinarji 44.25 — 44.65, 20 zlatih frankov 97 — 100, 20 zlatih lir 491.35.

BERLIN. Beograd 7.42, London 20.325, Newyork 4.195, Pariz 17.38, Praga 12.42, Curih 80.76, Dunaj 59.12.

LONDON (Opoldne). Beograd 274, Italija 122, Dunaj 34.37, Švica 25.15.

NEWYORK (zaključno 23. t. m.) Beograd 1.77 in tri četrtinke, London 4.84 in pol, Italija 3.99 in pol, Švica 19.26 in pol.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 24 oktobra 1925. Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	754·9	7·0	zap.	obl.	2·0
Ljubljana . . .	14	751·9	12·3	brezv.	•	
Ljubljana . . .	21.	749·0	11·2	zap.	dež	
Zagreb	7.	752·4	15·0	•	jas.	9·0
Beograd . . .	7.	754·3	15·0	jug	dež	4·0
Dunaj	7.					
Praga	7.	748·9	7·0	•	jas.	2·0
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 6·26 zahaja ob 17·1, luna vzhaja ob 12·22 zahaja ob 22·43.
Barometer nizek temperatura visoka.

Po dolgem času smo vendarle en teden pravega južnega jesenskega vremena, ki je sicer tako značilno za jesen v naših krajih. Z edino izjemo torka, ko je nenadoma nastopila burja ter potegnila izredno mrzli zrak z vzhoda, je vladala ves teden južnozapadna struja v ozračju in tudi spodaj je pihal topli jug prav močno ter pospravljal listje z drevja.

Južni teden nam je naklonila seveda tudi to pot depresija. Doslej se je bil držal zelo dolgo visok zračni tlak: šele sedaj se je položaj temeljito izpremenil in okrog Anglije se je razvil velik minimum zračnega tlaka, velikanski vrtinec, ki je vsesaval zračne struje od vseh strani. Potegnil je nase tudi tople in vlažne zračne mase z južne in južnozapadne Evrope in bližnjih morja, da so stremele v velikih spiralnih črtah proti severu. Tako je zavladal nad vso južnozapadno polovico Evrope južni ali južnozapadni veter ter gnal tople in vlažne zračne plasti v hladnejše severne kraje, ko so tamkaj zadevale ob hladnejši in težji zrak, so se morale preko njih vzpenjati v višino, pri čemer so odcedile močo, ki je niso mogle več nositi s seboj. V vsej severozapadni Evropi, od Alp dalje, so padle ta teden velike množine dežja. Hkrati so nastopili tamkaj hudi viharji, glede katerih se okrog Anglije niso imeli pritoževati že več tednov.

Drugačno vreme je imela ves čas vzhodna Evropa. Tja se je preselil mraz, ki smo ga imeli mi poprejšnji teden in domala po vsej Rusiji se je v termometru živo srebro znižalo pod ničlo. Na mnogih krajih je snežilo. Ko se je v torek pri nas uveljavila burja, je preko noči naš predel preplavil mrzli vzhodni zrak in zadišalo je po snegu.

Najsrečnejši so v južni Evropi. Tam vlada ves čas visoka temperatura, vreme je lepo brez dežja.

Koncem tedna je barometer pri nas dosegel tako nizko stanje, kakor že več mesecev ne. Začelo je deževati v nalivih. Vse to priča, da se nahajamo baš sredi vremenskega preobrata.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Izpremenljivo, toplo vreme.

Kupite 1 par

nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ so ponarejene. 88-a V

Stanijolne kapice

(Flaschenkapseln) za steklenice izdeluje vsako množino in velikost prva *Jugoslovenska tvornica stanijolnih kapic za steklenice, Jesenice, Gorenjsko. — Zahtevajte cenik!* 6303-a

Vse izpuščaje na licu,

lišaje, mozolje, zajedavce, krvave podplutbe itd. zajamčeno odstranjuje pariška emulzija „Visagine Adelina Patti“, edino perfektno in neškodljivo, od mnogih zdravnikov priporočeno sredstvo za umivanje polti, ki onemogočuje gubanje kože ter daje obrazu mladeniški izraz in svežost. Vsak dan prihajajo številna priznalna pisma. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30·— za stekleničico. Glavno skladišče za Jugoslavijo: **Zagreb, Gajeva ulica 8.** 6074-a

U svakom domu

mogu se Pistyanske kure pomoću originalnog mulja provesti. Ovaj vulkanski mulj dobije se u naravnom obliku kao «Pi-Qa» ili kao gotova kompresa «Gama» u svim ljekarnama. Ovaj mulj je najsigurniji lijek proti Reume, Išiasa, Eksudata. — Zastupstvo i glavno skladište

L. SCHREIBER, Zagreb

6285-a Akademički trg 1/II.

Gustave le Rouge:

Misterija

25

(Roman)

Naolina bolest je bila v tem trenutku morda hujša kot bolest žrtve, ki naj bi jo darovala.

Med tem časom, ko so oblačili Naolo za obred, je Lionel Brady navdušeno delal na dnu kaverne: iz vrbja in lijan je pletel nekako polkroglo, podobno ptičjemu gnezdu, ki pa je bila dovolj velika, da bi lahko v njem sedela on in Nada in dovolj debela, da drži vodo precej časa in plava po valovju podzemskega toka. Dve uri sta pretekli, ko je dovršil delo. Delal je bil tako naglo, da ni niti opazil, kako naglo poteka čas. Zapazil je to šele, ko je videl, da je njegova baklja dogorela do konca. Zato je prižgal kup suhljadi, ki mu je dovolj svetil, da je lahko nadaljeval svoje delo.

Šele tedaj se je začel vznemirjati zaradi predolge Naoline odsotnosti.

— Lahko bi bila že večkrat šla gor in dol, si je mislil. Če le ni kaj prišlo vmes, kar bi oviralo najin načrt?

Niti trenutek mu ni prišlo na misel, da si je morda Naola premislila in ga noče spremljati na begu. Vkljub svojemu nemiru je vztrajno nadaljeval svoje delo: pletel je drugo gnezdo, ki ga je kot pokrov poveznil na prvega in ga na eni strani nanj pričvrstil. Oba dela skupaj sta tvorila krogljo, ki jo je bilo treba samo še v notranjosti utrditi in potem dobro zapreti. Z materijalom, ki bi ga prinesla Naola, bi se dala ta čudna ladja še bolj učvrstiti, in če bi sedla vanjo in se spustila po vodi, se ne bi tako hitro razbila.

Toda ura je potekala za uro in Naola se ni vrnila.

Lionelov strah je prikipel do vrhunca.

— Mogoče so naju že zasledili, si je dejal v strahu; vsekakor se je moralo zgoditi nekaj izrednega.

Hodil je nemirno sem ter tja po zlatem pesku in skrbno prisluškoval na vse strani. Vkljub šumu slapa se mu je včasih zdelo, da čuje lahne korake. Večkrat se je že hotel vrniti gor v grobnico in poiskati Naolo, kajti ni več mogel zdržati strašnega čakanja. Vsakokrat pa si je premislil, ker se je dogovoril ž njo, da ne zapusti jame.

Naenkrat pa je začel prihajati do njega slaboten, pozneje pa vedno rastoč šum, ki mu ga je prinašal odmev po podzemskih prostorih. Ta šum ga ni spominjal na noben zemski šum, ki ga je poznal. Spremenil se je v nepopisen vrišč in ropot: enakomerno bobnanje se je mešalo z žvižganjem in udarci cimbal, obenem se je čulo mrtvaško prepevanje in divji, rezki kriki iz tisoč grl, ki so skušali prevpiti hrup instrumentov.

Vse skupaj se je zdelo Lionelu zelo slovesno, a vkljub temu melanholično, in delalo je nanj globok utis.

— Ne morem ostati tu, je vzkliknil, saj še zblaznim. Vedeti hočem, odkod prihaja to strašno petje in najti moram Naolo!

Ne da bi nadalje premišljal, je hitel po skalnatem hodniku navzgor proti grobnici.

Peto poglavje.

Izginila!

V noči, v kateri je bila Misterija ugrabljena, je Kennedy prav dobro spal. Vstal je dobre volje, pripravljen boriti se z največjimi nevarnostmi.

Ko je stopil iz svojega šotora, je opazil z zadovoljstvom, da vlada v taboru najlepši red. Možje so napajali svoje konje, prinašali suhljadi za ogenj ali pa žvižgaje snažili svoje orožje. V kotu prepada je straža, pokrita s širokim peruškim klobukom, visokim in koničastim kot sladkovnim stožcem, brusila svoj dolgi nož ob kremen, da se je iskrilo.

Vsi so ponižno pozdravljali Kennedyja in v dobrem razpoloženju, v katerem se je nahajal, si je mislil, da so morda ti banditi s svojimi dobrohotnimi, od solnca ožganimi obrazi vendarle poštenjaki. Nekaj časa se je sprehajal mimo njih in čakal Misterijo. Ker je pa čas hitel dalje in se usnjene zavese niso odprle, je sklenil pogledati v šotor.

Bil je prazen. Na tleh je ležala Misterijina obleka, njen browning in velik klobuk, ki je spadal k njeni cow-boyski opravi. Vse pa je bilo poteptano in blatno. Po prvem trenotku presenečenja je mladi mož skočil iz šotora in začel spraševati ljudi, toda nihče ni vedel ničesar. Tudi straže niso bile ničesar zapazile. Seveda niso povedale, da so spale, mesto da bi pazile. Na drugi strani pa je bilo nemogoče, da bi bila Misterija ali oni, ki so jo odvedli, mogli zlezti preko navpičnih skalnatih sten, ki so obdajale prepad. Dogodka ni bilo mogoče razložiti. Končno je star stezosledec, imenovan Andres, razložil položaj v par besedah.

— Necoxtle ni videti, je dejal. Indijanec je izginil obenem s señoro. Stvar je jasna kot beli dan: Necoxtla nas je izdal.

Nihče ni ugovarjal, izdajalstvo Indijanca je bilo sedaj očividno.

— Tovariši, je zaklical Kennedy z gromkim glasom, osvoboditi moramo našo poveljnico. Ona edina pozna skrivnost zaklada. Računam na vašo iskrenost in vaš pogum! Vsakemu, ki me spremlja, dam nagrado sto piastrov, če rešimo señoro.

Ta imenitna ponudba je premagala vsako premišljanje.

— Predvsem moramo iz tega prepada, je nadaljeval Američan. Izdajalec Necoxtla nas je zavlekel v pravo mišnico. Iz teh skalnih višin bi nas pol ducata Indijancev pobilo s pušicami v nekaj trenutkih, ne da bi se mogli braniti.

Kot bi trenil z očmi, so pospravili šotore, osedlali konje in vsa četa se je odpravila pol milje daleč na vrh griča, čegar obronki so bili porastli z bodičevjem in tvorili zavetje. Tu so se posvetovali. Ker ni bilo mogoče doznati smeri, v katero so Indijanci odvedli Misterijo, je Kennedy sklenil, da si preskrbijo pse. Znano je, da se Indijanci in pred vsem Azteki psov silno bojijo.

Španci so dresirali divje doge za zasledovanje ubeglih Indijancev, in zgodovina nam je ohranila ime psa Berecilla, ki se je bil udeležil več bitk, opremljen z ovratnikom, iz katerega so štrlele železne bodice, in ki so ga pri slavnostih nadomestili z zlatim ovratnikom, okrašenim z rubini. Podaril ga mu je bil španski kralj kot nagrado za njegov pogum.

Od takrat sem so se Azteki silno bali psov. Eden roparjev, imenovan Ignazio, je razložil to posebnost Kennedyju. Zagotavljal mu je, da na vsak način potrebuje ekspedicijo psov, kajti tako bi tem gotoveje prišla do cilja.

Ignazio in Andres sta jahala v divjem diru nazaj v posado, da bi poiskala kakega dobrega psa, med tem ko je ostala četa počivala. Odposlanca sta se vrnila sredi popoldneva in privedla seboj rumenega psa, ki je bil križane pasme in ki sta ga bila odkrila z Zorrom. Ignazio je trdil, da ima pes izboren vonj.

Chiquito* — tako se je namreč imenoval pes — je bil videti zelo inteligenten, in Kennedy je takoj začel ž njim poskuse. Dal mu je vonjati obleko, ki jo je nosila Misterija, in nato so ga vedli k vhodu v prepad. Pes je vonjal semtertja, nazadnje je le našel sled in silil po njej naprej, da mu je Ignazio, ki ga je držal na konopcu, komaj sledil. Jezdeci so šli za njim in četa se je naglo premikala dalje preko suhe in zapuščene pokrajine.

Solnce je stalo že nizko nad vrsto ugaslih ognjenikov, ki so se dvigali na obzorju, ko je četa prispela na visoko planoto, preko katere je sunkoma pihal hladen veter. Od ondi se jim je odprl pogled na široko dolino, skozi katero je tekla reka. Na njenih bregovih se je razprostiralo napol podrto mesto: razvaline palač, napol zasute piramide, razdrti zidovi in oboki in velikanski kameniti bloki. Iz daljave zroč bi človek dejal, da je velikansko pokopališče. Ta bajna slika izumrlega velikega mesta, ki se je naenkrat pokazalo sredi puščave, v zadnjih žarkih zahajajočega solnca, ki je barvalo vse predmete s krvavo barvo, je imela na sebi nekaj veličastno strašnega, kar je navdajalo srce z neprijetnimi občutki. Pustolovci so ustavili svoje utrujene konje in molče gledali v dolino.

Velikanski netopirji so frfotali nad podrtimi svetišči in edino žalostno lajanje Chiquita je motilo veliko tišino mraka. Nemo so hiteli naprej. Vodil jih je Chiquito, ki je divje vlekel za lanec. Tako je četa prišla v prepovedano dolino in prodirala dalje po ulicah, polnih razvalin in trnjastega grmičevja.

Strašna tišina je vladala v tej nekropoli. Prekinjalo jo je komaj brnenje nočnih žuželk ali beg plazilcev, preplašenih od peketanja konj na tlaku. Kennedy je priporočal svojim ljudem največjo previdnost, kajti vedel je, da je ta mir samo navidezen in da se lahko Indijanci vsak trenutek pokažejo med kamenjem in obkolijo malo četo.

Chiquitu so privezali ozek nagobčnik, tako da ni mogel lajati, in sklenili so pustiti konje v napol podrti hiši na varnem.

Luna je prisvetila krvavordeče izza skalovja in razlivala svojo žalostno luč na to mestno grobišče. Pes, ki je postajal vedno bolj nemiren, jih je naglo vedel naprej in se naenkrat ustavil pred visokim zidom. Praskal je po kamnu in vkljub nagobčniku obupno poskušal, da bi zalajal.

— Gotovo so potegnili señoro čez ta zid, je dejal Kennedy.

— Jaz pa sem prepričan, je izjavil Ignazio, da se nahajamo pred tajnim izhodom, kakršno imajo vsa svetišča. Pes se ni zmotil, le poglejte, kako divje praska po zidu s svojimi kremplji.

Ignazio je menda trdil resnico. Na povelje Kennedyjevo je začel preiskovati steno na ta način, da je lahno trkal nanjo s svojim nožem. Ko se je dotaknil navidezno masivnega kamna v višini moške glave, je kamen zazvenel votlo. Pustolovci so se navdušeno spravili na delo. S svojimi dolgimi noži so odsekavali malto, da bi izmaknili kamen iz stene, a to je bilo nehvaležno delo, kajti izredno trdi cement se je dal krušiti le v drobnih delcih. Dve uri sta pretekli brez vidnega uspeha in možje so že postajali nevoljni.

— Kmalu se zdani, je godrnjal stari Andres, in Indijanci nas lahko napadejo prav v trenutku, ko se najmanje nadejamo.

Kennedy mu ni odgovoril. Ravnokar je bil opazil, da se mu ena na zidu izklesanih cvetk vdaja pod pritiskom roke. Prijel jo je čvrsto in porinil z vso silo. Takoj se je ves kamen zazibal in z rezkim udarcem zavrtel. V zidu se je pokazala velika odprtina in skozi to luknjo je prihajal strašen šum, mrtvaško petje in peklenska godba iz globočin zemlje.

— Sam vrag je tu notri, je zamrmral Ignazio in se pokrižal.

Pustolovci so se spogledovali. Kennedy je spoznal, da je prišel odločilni trenutek.

— Če je temu tako, je zaklical z odločnim glasom, bo imel vrag opraviti z menoj! Kdor je mož, naj mi sledi!

In z browningom v roki je skočil v odprtino. Vsi, celo obotavljajoči se Andres in praznoverni Ignazio, so hiteli za njim.

* izgovori čikfto.

Sukno in velour za plašče
Doubl za površne suknje
Kamgarn in modni ševijot za moške in ženske obleke in drugo manufakturno blago v veliki izbiri po zanesljivo nizki ceni priporoča občno znana tvrdka

R. Miklauc „Pri Škofu“ Ljubljana

Zunanjim naročnikom se dopošljejo vzorci na zahtevo poštnine prosto. 442-a

Zlato

vsebuje v Vaši roki se nahajajoče

Zlatorog-terpentinovo milo.

V vsaki tisoči komad se vpreša 1 zlatnik po 10 frankov. Poskusite, kupite komad pristnega Zlatorog-terpentinovega mila in prepričajte se o njegovi neprekosljivi kakovosti! Mogoče, da najdete pri pranju tudi Vi zlatnik!

ZIMSKE SUKNJE

si povsod oglej in potem šele obišči našo delajlno trgovino na Erjavčevi cesti št. 2. Le tako se bodeš prepričal, da smo poleg dobrega blaga najcenejši.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana.

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz **najboljšega aluminija snežnobela in desetletja trpežna.** Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Za cenik priložite Din 1·— v znamkah. Inserat priložiti. Ako bi ne ugajalo, se vzame radevolje nazaj.

Kovinska industrija (Metallindustrie) INŽ. J. & H. BOHL, Maribor, SHS Aleksandrova cesta štev. 6. 354a

Najugodnejši nakup je naravnost od tovarne!

Felix Toman,

kamnoseški mojster

v Ljubljani, Resljeva cesta 30

priporoča bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita plošče za grobnice, marmorate plošče za mobilije po najnižjih cenah.

Kupi se

1000 m³ gabrovih hlodov od 25 cm naprej in od 2 m naprej. 500 m³ javorjevih hlodov od 32 cm naprej in od 3 m naprej. 500³ jesenovih hlodov od 30 cm naprej in od 3 m naprej. Blago mora biti lepo eksportno Plačljivo proti duplikatu. Dobava do konca marca 1926. Samo ponudbe s fiksno ceno in 8 dni obvezno se upošteva. Cena mora biti franko Jesenice ali pa nakladna postaja. Naslov: Eksport in akreditiv. 6282-a

Svetovno znani

Ia Portland cement

znan pred vojno na svetovnem trgu pod imenom „Lengenfelder cement“

MOJSTRANA-DOVJE

ANALIZA

tu- in in inozemskih uradnih preiskuševališč je ugotovilo, da spada med najboljše vrste cementa v državi. Konkurenčne cene.

Naročila sprejema in daje informacije:

Prodajni urad

„Portland cementa Mojstrana“

LJUBLJANA, Jadranska Podunavska banka.

Iščemo sposobnega reprezentanta

(glavnega zastopnika) za Slovenijo, s sedežem v Ljubljani za izborno uveden pridobitni oziroma gospodarski list in založbo knjig, ki bi zbiral naročnike, oglase, prodajal knjige in pobiral naročnino i. t. d. V poštev pridejo samo resni reflektanti, ki razpolagajo s kavcijo do 10.000 Din. Prednost imajo oni, ki so v tej stroki že delovali. Obširne ponudbe je nasloviti na naslov: Zagreb, pošta 6, pretinac 4. 6200-a

SODI

prvovrstni, v vseh velikosti dobavlja takoj in po cen mehanična sodarna

R. Pichler & sin, Maribor,

Frančiškanska ulica 11.

Mož: **Ločitev zakona**

je neizogibna, ako dobim v jedi še enkrat ščurka!

Žena: Bog! Saj mi pijejo ščurki že ves čas kri. Pa kaj pomaga, če pa ni sredstva zoper nje!

Mož: Prej ga res ni bilo. Toda koncesionirani zavod „Pana“ v Ljubljani na Poljanski c. 12 je iznašel sredstvo, ki pomori brez vsake nadležnosti in brez vseh posledic vse ščurke, miši in podgane. Pojdi ali pa piši takoj tja!

Kdor oglašuje ta napreduje!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—

Obrt

Pekarno v Ljubljani vzamem v najem ali kupim s hišo vred. Naslov pove uprava «Jutra». 26608

Nagrobne vence izdeluje najceneje in najlepše tovarna. — V zalogi vedno velika izbira Cvetličarna «Palma», Podčetrtek (lastnik Stres). 26334

Pozor! Uro pokvarjeno poceni in dobro lahko zopet imaš, ako jo pri Seliškarju urarju popraviti daš. — Se priporoča I. Seliškar, Tržaška cesta 8. 26524

Sodavičarsko obrt vzamem v najem, event. tudi kupim. — Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» pod «Sodavica». 26743

Pekarna v Mariboru na glavni cesti z živahnim prometom se proda. — Ponudbe na naslov: Klemenčič, Maribor, Aškerčeva ul. št. 22. 26696

Vulkanizira vse vrste g u m i j e parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani. Rimska cesta 11 270

Popravila
Mehanik Ivan Legat
specijalist za pisarn. stroje
Maribor
samo Vetrinjska ulica 30.
Telefon št. 434.

387

Sode za vino, žganje, olje, med, mast in petrolej, kakor tudi za transport in hrambo ima vedno v zalogi vsako množino
Fran Repič
sodarsko podjetje v Ljubljani. — Istotam se sprejemajo vsa v to stroko spadajoča popravila po najnižjih cenah. Solidno delo, točna postrežba. 384

Usnjarsko podjetje s vsemi potrebnimi lokali in objekti se odda v najem. Naslov pove uprava «Jutra» pod šifro «Usnjarna». 26864

Vsakovrstne kože v vsaki množini ustroji na boks, ševro itd. z najboljšim strojem po nizki ceni Karel Sajovic, usnjar v Motniku. 27401

Službe (dobe)

Vajenca ali vajenko sprejme trgovina z mešanim blagom v Ljubljani. Oskrbo mora imeti pri starših. — Naslov pove uprava «Jutra» 26671

Krajevni zastopniki in proviz. potniki za Slovenijo in Srbijo se nujno iščejo. Seriozen predmet, velika prodaja, 10% provizije. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «K. L. V.» 26593

Mlad trgovec na deželi, ločen ne po lastni krivdi, išče služkinjo, ki bi imela veselje do trgovine in bi bila tudi večša vsaj deloma gospodinjstva. Naslov pove uprava «Jutra» 26845

Večja trgovina na Gorenjskem z mešanim blagom sprejme takoj:
Blagajničarko tudi začetnico zmožno knjigovodstva
Dva učenca s boljšo šolsko izobrazbo.
Hlapca vajenega skladiščnih in drugih del. — Pogoj pridnost, poštenost in dobra spričevala. — Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Gorenjsko 1925». 26715

Vrtnarja izkušenega v nasadih po parku, vrtnarstvu in poljedelstvu išče kopališka upr. Krapinske Toplice. Nastop s 1. januarjem 1926. Stanovanje in razsvetljava prosta. Prednost imajo samci. Ponudbe z navedbo plače na Ravnateljstvo kopališča Krapinske Toplice.. 26695

Fakturistinja zanesljiva moč se sprejme s 1. novembrom ali takoj k večjemu industrijskemu podjetju. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo zahtevkov in referenc je poslati na upravo «Jutra» pod šifro «Industrija 7». 26863

Trgovski učenec se sprejme v trgovino z mešanim blagom v večjem industrijskem kraju blizu Celja. Želi se znanje nemškega jezika. Hrana in stanovanje v hiši. Lastnoročno pisane ponudbe poslati na upravo «Jutra» pod značko «Pošten in priden». 26800

2 spretna sodarja katera sta že služila v pivovarnah in znata popravljati sode od piva, se takoj sprejmeta. Ponudbe na naslov: «Adria», pivovarna Senožeče pri Trstu (Senosecchia-Trieste) — Venezia Giulia, Italija. 26927

Brivski pomočnik starejši, se sprejme kot prva moč. — R. Grobelnik, gled. frizer, Celje, Glavni trg 17. 26797

Krojače za veliko delo sprejme oblačilnica Ceh, Ponikve-Trebnje, Dolenjsko. 26880

Šivilja z dežele čedne zunanjosti, pripravna ter lepega vedenja se sprejme kot natakarica-začetnica v boljšo gostilno na deželi (Dolenjsko). Plača po dogovoru. Ponudbe pod šifro «Pošteno dekle z dobrim spričevalom na upravništvo «Jutra» 26866

Trgovski pomočnik z dežele, agilen, lepega vedenja, zmožen strojepisja, cirilice, knjigovodstva in deloma korespondence se sprejme kot kontorist v nekem kraju na Dolenjskem. Izurjeni v lesni stroki imajo prednost. Ponudbe pod «Samec» na upravo «Jutra» 26865

Marljive zastopnike išče stara zavarovalnica v vseh krajih prevaljskega, marenberškega in slovenjgraškega okraja. — Javijo naj se le tamošnji domačini na upravo «Jutra» pod «Trajen, dober zaslužek» 35149

Pletilka za stroj št. 8 in 10, popolnoma vešča se sprejme v večjem mestu v Bosni. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dober zaslužek 7». 26862

Ključavničarski pomočnik vešč, se takoj sprejme v trajno delo. Naslov pove uprava «Jutra». 26721

Trgovski učenec priden in pošten, ki ima veselje do trgovine, s primerno šolsko naobrazbo se sprejme v trgovino z meš. blagom V. Avsec, Stična. 26923

Dva čevljarska pomočnika za klinčano delo sprejme takoj Ivan Godler, čevljar. mojster v Brežicah ob Savi 26951

Gospodinja samo najboljša moč se išče za boljšo družino. Prednost ima uradniška vdova do 35 let, brez otrok. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Resna». 26932

Vajenec poštenih staršev, krepak, ne nad 15 let star, tudi iz dežele se išče za trgovino mešanega blaga v Brežicah za takoj. Pismene ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Priden dečko». 26953

Krojaški vajenec se sprejme, najraje iz ljubljanske okolice. — Smole. Št. Vid nad Ljubljano. 26957

Prodajalko za manufakturno trgovino sprejmem takoj. Prednost ima ona, ki bi znala nekoliko pisarniških del. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Prodajalka 8» 26956

Korespondentinja popolnoma perfektna srbohrvaščine, hitra strojepiska s prakso se takoj sprejme. Ponudbe z natančno navedbo prakse in zahteve plače na Kolinske tovarne v Ljubljani 26977

Sluga se sprejme Kje, pove uprava «Jutra». 27368

Vajenec za krojaško obrt se sprejme takoj. Več se poizve v trgovini Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. 27365

Kontoristinjo popolnoma zmožno samostojnega pisarniškega dela, perfektno korespondentinjo v slovenskem, italijanskem in po možnosti nemškem jeziku, spretno strojepisko in stenografinjo išče lesna trgovina Carlo Grego, Trieste, Casella postale 328. 26861

Vajenec za medičarsko obrt se sprejme. Naslov pove uprava «Jutra». 27383

Vajenec se takoj sprejme v špecerijsko trg. Fran Pišker, Stari trg 6. 27384

Trgovsko izobražena ženska moč katera bi imela veselje potovati tudi na deželo (Dolenjsko in Gorenjsko) se išče za prodajo nekega novega dobro idočega predmeta. Pogoji ustmeno. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Ženska moč» 27396

Tekač dobi takoj službo. Naslov pove upr. «Jutra». 27372

Boljša deklica za vse, ki zna nekoliko kuhati za majhno družino se išče. Plača 250—300 Din. Naslov pove uprava «Jutra» 27400

Trg. pomočnika zmožnega spedicije in manufakture, dobrega prodajalca v trgovini z mešan. blagom sprejme Franjo Žagar, Slovenska Bistrica. 27497

Odraslo dekle zmožno voditi majhno gospodinjstvo se takoj sprejme. Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Sigurna moč». 27404

Krojaške pomočnike 2 za veliko delo in 1 za malo delo sprejme takoj Rudolf Ribizl, krojač, Dol pri Hrastniku. 27408

Izurjena pletilka se išče. Naslov v upravi «Jutra». 27423

Akviziterie dobre prodajalce sprejmem za Slovenijo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Agilni 13471». 27412

Uradnico s 3000 Din kavcije sprejmemo v stalno službo. — Nastop takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 27420

Službe (iščejo)

Akademik z enim letnikom eksportne akad. in osem razr. gimnazije išče primernega nameščenja. Naslov pod značko «Začetnik» na upr. «Jutra». 26668

Knjigovodja bilancist — korespondent v slovenskem, srbohrvatskem in nemškem jeziku, želi spremeniti mesto. Gre tudi na deželo. Cenj. ponudbe na podružnico «Jutra», Maribor pod «Vesten». 26770

Potnik ki potuje po Sloveniji z avtomobilom, bi prevzel zastopstvo kolonijalnega ali alkoholnega blaga. Pismene ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Agilen 13275». 26753

Knjigovodja izurjen bilančnik, obenem korespondent v domačih in tujih jezikih, verziran v vseh trgovsko-upravnih poslih išče službe. Prevzame tudi delo za nekoliko ur dnevno. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Praksa 13251» 26748

Natakarica začetnica išče mesta, najraje na deželi. Naslov v upravi «Jutra». 26720

Kontorist z večletno prakso išče službe. Prevzame tudi mesto skladiščnika ali kaj sličnega. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Služba 13238» 26717

Trg. sotrudnica srednje starosti, zmožna samostojnega vodstva, želi prevzeti kako dobro idočo podružnico. Pristopila bi tudi kot družabnica h kakemu trg. podjetju. Cenj. ponudbe pod «Din 30.000 kavcije» na upr. «Jutra». 26837

Absolventinja drž. dvorazredne trgovske šole, ki ima 4 realke: vešča slov. in nem. stenografije, strojepisja, korespondence, knjigovodstva itd. išče mesto v Ljubljani kot praktikantinja. Cenjene ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Praktikantinja 123». 26812

Gospodična s petletno pisarn. prakso išče mesta v kakem podjetju, tudi izven Ljubljane. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dobra moč». 26811

Pekovski pomočnik išče mesta. Naslov v upr. «Jutra». 26808

Ključavničarski pomočnik vešč mehanik in elektrotehnik išče službe. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Dober delavec». 26874

Gospodična z večletno prakso v špecerijski in manufakturni stroki, išče mesto prodajalke. Nastopi lahko takoj. — Naslov pove uprava «Jutra» 26844

Trgovski pomočnik išče dobro mesto in gre tudi kot skladiščnik ali vodja kake podružnice. — Ponudbe pod «Specerist L. M. 81» na upravo «Jutra» v Celju. 26925

Potnik dobro vpeljan v manufakturni in galanterijski stroki želi mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Stalna 13418». 26934

Trg. poslovodja samostojen, želi spremeniti dosedanje mesto. Reflektira samo na boljše mesto v špecerijski stroki, katero nastopi v 3 mesecih. Sprejme tudi zastopstvo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Sprememba». 26805

Kuharica pridna in poštena ter zmožna tudi drugega gospodinjskega dela išče dobrega mesta. Ponudbe pod šifro «Zanesljiva» na podružnico «Jutra» v Celju. 26926

Natakarica začetnica išče mesta v kavarni ali restavraciji. — Naslov pove uprava «Jutra» 26937

Kot domači učitelj iščem mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Učitelj-akademik». 26981

Mlada gospodična iz boljše hiše želi mesta blagajničarke, prodajalke ali kaj sličnega. Vajena tudi gospodinjstva in šivanja. Naslov pove uprava «Jutra» 26914

Potnik zelo dobro vpeljan po celi Sloveniji išče zastopstva — sprejme tudi obiskovanje privatnih strank. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Agilnost». 26978

Bačni blagajnik išče službo. Ima kavcijo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Blagajnik 66». 26941

Dekle 20 let staro, pridno in poštenih staršev, išče njej primerno službo pri boljši družini. Gre tudi kot natakarica v boljšo gostilno, event. na deželo. Naslov pove upr. «Jutra». 26944

Brezplačnega dela prosi 18leten zdrav mladenič poštenih staršev, če mogoče s hrano in stanovanjem v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dela 13426». 26962

Prodajalka začetnica, želi mesto, tudi na deželi. Naslov v upravi «Jutra». 26970

Plačilna natakarica dobra in zanesljiva moč želi službe takoj ali pozneje in gre tudi izven mesta. — Pismene ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Plačilna». 26946

Absolvent polj. šole, knjigovodskega tečaja, z večletno in samostojno prakso v knjigovodstvu, bilanci, korespondenci, oženjen, brez otrok, zmožen nemškega in srbohrvatskega jezika, išče primerne namestitve. Gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Vestnomarljiva moč». 26982

Prodajalka dobra moč z večletno prakso išče mesta. Gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dobra spričevala 446». 26950

Izprašan kurjač trezen in zanesljiv, zmožen tudi v električni napravi išče službe. Naslov v upr. «Jutra». 26909

Inteligentna gdč. izurjena v vsem gospodinjstvu, finem kuhanju, šivanju in ročnih delih, varčna in poštena, išče mesta kot samostojna gospodinja. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Tihi dom 13387» 26917

Mesarski pomočnik vajen vseh del išče službe v mestu ali na deželi. Nastop v 14 dneh. — Naslov pove uprava «Jutra». 26947

Poštena deklica šivilja, bi se rada v boljši hiši izpopolnila v kuhanju. V prostem času bi tudi šivala. Naslov pove uprava «Jutra». 26900

Kot pisarniška moč ali kontoristinja (s prakso strojepis, stenografija) išče mesta gospodična. — Pod «Poštenost in vestnost» na upravo «Jutra». 26803

Uradnik izurjen v vseh pisarniških poslih išče službe. Prevzame tudi delo za nekolike ur dnevno. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Vesten 13457». 27380

Gospodična išče mesto blagajničarke. Gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Zanesljiva» 27406

Mesto hišnika išče v kaki vili mizar, oženjen — brez otrok. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Hišnik 3». 27425

Dopisnik večleten praktik, 32 let, slovensko, hrvatskosrbsko, nemški. Samostojen, industrijske stroke, želi menjati službo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dopisnik». 26983

Boljša gospodična samostojna gospodinja, boljša moč in perfektna kuharica želi mesta pri boljšem gospodu, najraje z 1—2 otrokoma. Cenjene ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Skrbna gospodinja». 26804

Gospodična vešča slovenskega in nemškega jezika, s štiriletno prakso išče mesta v trgovini z mešanim blagom — kjerkoli. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Vestna in zanesljiva». 26867

Inteligent. Slovenec 43 let star, ki govori hrvatsko, nemško, italijansko, angleško in češko, z dobrimi referencami, in event. potrebno kavcijo, išče temu primerne službe. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Lepa služba». 26885

Izborna kuharica vajena laške in srbske kuhinje sprejme takoj službo v večji restavraciji v Ljubljani, event. gre tudi na deželo. Naslov pove uprava «Jutra». 27375

Samostojen polir za visoke stavbe išče mesta za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Polir». 27387

Pouk

Vijolinski pouk prvovrsten po najboljši metodi za začetnike daje E. Lencayzky, Čopova ul. 19/I. Pojasnila vsak dan od 9. do 12. in od 14.—18. ure. 26857

Visokošolski študij omogočen vsakomur. Izredno nadarjeni morejo študirati na univerzi brez srednješolskega izpričevala. Na ta način Vam je dana priložnost, da si prihranite denar, čas in druge težkoče. Zahtevajte program! Navedite stan. priložite 3 Din v znamkah ter pišite na: Kanzlei des Athenäums — Füssen - Vo. am Lech — Bayern. 418

Poučujem klavir Naslov pove uprava «Jutra» 26975

Pouk v nemščini daje vpokojena učiteljica. Naslov pove uprava «Jutra» 26949

Tehnik daje inštrukcije iz vseh realnih predmetov. Naslov v upravi «Jutra». 27374

Stenografijo slovensko, nemško in srbohrvatsko poučuje akademik. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Uspešno» 27376

Prodam

Spalnica in jedilna kredenca iz trdega lesa se proda v Škofji ulici 13, dvorišče pri mizarju. 26610

Poceni prodam: stensko uro železno peč in druge predmete. Naslov v upravi «Jutra». 26766

Damsko kolo dobro ohranjeno se po nizki ceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 26746

Moška suknja zimska, fina, dobro ohranjena, se proda. Naslov v upravi «Jutra». 26729

Pozor, kavarne! Več marmornatih miz z železnim stojalom proda po ugodni ceni hotel Tratnik v Ljubljani. 26358

Francoska garnitura kanape in 4 stoli naprodaj po nizki ceni. Ogleda se: Rudolf Sever, Gosposvetska 6. 26816

Vinske sode večje (Lagerfässer) in manjše prodam. Dam v najem opremljeno vinsko klet za vinsko veletrgovino. Naslov pove upr. «Jutra». 26810

Starinska velika peč (empire) pripravna za kako graščino ali društveno dvorano, naprodaj. Naslov v upravi «Jutra». 26792

Prodam veliko množino najrazličnejših rabljenih **poštnih znamk** sortiranih v škatljicah (tudi takih, boljše vrednosti). Cena po dogovoru. Pogledajo se pri lastniku ob priložnosti. Naslov pove upr. «Jutra». 26905

Spalno opravo češnjevo polirano proda Ivan Novak, splošno mizarstvo, Vižmarje 65. 26902

Opreme za neveste store, zastore, jedilne in spalne garniture namizna in posteljna pregrinjala ter vse vrste vezenin v a t e ročno najceneje M. Zor Ježek, Ljubljana, Stritarjeva ulica 7. Prevzame vse kombinacije in motivov. — Predtiskanje. Največja izbira načrtov. 462

Pozor, gospoda!
Kdor srečno uživati želi življenje,
naj v »Jutru« vsak dan inserira,
tovariš mu ne bo nikdar trpljenje,
bogastvu našel novega bo vira.

Ugodno se proda: malo rabljena kopalna peč, stiskalnica za seno, konjska oprema, landauer, tračnice (60 mm) z vozičkom (Plateauwagen), kompresor, stroji za mešanje betona, železne blagajne, 2 tovorna Büssing auta, stružene vele, ladijska sidra, avtomat za plin (Gasautomat) in valjanec 15/II, 17/II in 20/II — Istotako se kupi stara litina, baker in medenina. Vprašanja pod «Zelo ugodne» na upravo «Jutra». 26889

Kupci hmelj. drogov naj stavijo najvišje ponudbe za več vagonov na upravo «Jutra» pod šifro «Keelen». 26882

Otomane v blagu 850 Din, afrik madraci 250 Din in vse tapetniške izdelke solidno in najceneje dobavlja Rudolf Sever, Gosposvetska c. 6. v hiši mesarja Slamiča. 25414

Mlinarji, pozor! Vsakovrstne mlinske kamne najboljše kakovosti ima vedno v zalogi Jakob Sešškar v Škofji Loki 25287

KOKS — ČEBIN Wolfova 1/II. Telefon: 56. 481/III

Foto potrebščine najboljše, priporoča D. Rovšek, Kolodvorska ulica št. 34. — Istotam se prevzemajo tudi vsakovrstna amaterska dela 856

Vrhniško opeko premog in drva dobite najceneje pri Vinko Križeta Trnovski pristan štev. 22 850

Špago dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago, dobite v skladišču «Konopjuta» v Ljubljani, Gosposvetska c. št. 2 227

Novo moško kolo se proda na Aleksandrovi cesti 5/I, levo. 26919

Ugodno se proda: moška rabljena obleka in površnik. Ogleda se lahko vsak dan od 12.—1. ure. Naslov pove uprava «Jutra» 26921

Lepe skopane slame 3000 kg proda Rudolf Anderlič v Ormožu 26929

Dvojnat kozolec (dopler) dobro ohranjen, vsaka stran s tremi oddelki (Štantl) se proda. — Poizve se na Zaloški cesti št. 6. 26976

Brzojavne droge borove, več vagonov, prodam. Mera in cena po dogovoru. — Ivan Bohinc, Medvode. 26939

Dve šupi pripravni za na travnik, kakor tudi več odprtih šup naprodaj v Jeranovi ul. 11 26963

Proda se: sedlo (Bocksattel), omara za obleko, škornji, usnjene gamaše, obešalo za obleko in platneni kovčki. Valvazorjev trg 6/II. 26966

Strešne opeke zarezne, rabljene, večja množina kakor tudi cementne opeke po nizki ceni naprodaj v Jeranovi ulici 11 26965

Spalna oprava iz trdega lesa, temno polirana, skoro nova se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 26952

Železna peč pohištvo in kuhinjski predmeti se poceni prodajo v Cankarjevi ulici 3, Studenci pri Mariboru. 26908

Krojači! Šivalni stroj «Singer» še ne rabljen in moška pupa naprodaj. Naslov v upravi «Jutra». 27364

Elegantna spalnica iz trdega lesa, obstoječa iz ene postelje z vzmetom in žimnice, nočne omare, tridelne omare z zrcalom, umivalnika, mize in dveh stolov se po zelo ugodni ceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 26972

Bukov gozd 2½ ha, tik ob cesti na Gorenjskem se proda za sečnjo. Cenjene ponudbe na: Ljubljana, poštni predal 85 26985

Bolniški voz se poceni proda. Naslov v upravi «Jutra». 26747

Železen štedilnik dobro ohranjen se proda v pekariji v Zeleni jami 152. 26823

Der Krieg 14—18 in Wort u. Bild, novo, založba Boug. 16 knjig, se po nizki ceni proda. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Vojna». 26851

Kino-aparat kompleten, dobro ohranjen se ugodno proda. Naslov v upravi «Jutra». 26814

Valvazor Ehre des Herzogtum Krain, kompleten in v usnje vezan, brezhibno in dobro ohranjen, se proda. — Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru. 26835

Damski plašč črn, plišast prodam. Ogleda se vsak dan od 10.—14. ure — Kirar, Tržaška c. 21/I. 26846

Sveže ribje olje najboljše znamke se dobi v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska c. 6. Naročila se točno izvršujejo. 480/I.

Gasilni aparati «Smrt plamena», epohalna iznajdba, deluje avtomatično, ne zamrzne, brez mehanizma. Ne kvari obleke in mobilij. Najcenejši Radivoj Krasnik & Comp., Ljubljana, Povšetova št. 8. 17377

Po nizki ceni prodam posteljo z žično vložko (Drahteinsatz), nočno omaro, mizo in več zabojev. Resljeva cesta 12/I, levo. 27379

Dobro idoča partija blaga: črnila v različnih barvah, arab gumi itd. se proda. — Polne in prazne steklenice vseh velikosti, po zelo nizki ceni. Razven tega pisalna miza in nova blagajna (Wertheim). Naslov pove uprava «Jutra». 27396

2 nagrobni svetilki naprodaj. Naslov v upravi «Jutra». 27392

Krušna peč dobro ohranjena se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 27393

Po zmernih cenah prodaja najboljše in vsakovrstne medičarske in svečarske izdelke na drobno in debelo Pavel Venko, medičar in svečar, Maribor Ptujska cesta 1. 27403

Poceni prodam: rabljeno kompletno spalnico več ogledal, krasno namizno preprogo, potovalni kovčeg, fotelje, razložljivi fotelj v naslonjač in posteljo, bosansko garniture, zavese damski kostum, jopico, lepo boo, damske čevlje, novo kuhinjsko opravo, zofo, divane itd. — Ogleda se v komisijskem skladišču med 10.—12. ure Privšek, Gosposvetska c. 8 27422

Kredenca in nizka omara s predali se ugodno proda. Naslov v upravi «Jutra». 27421

Pridelki

Namiznih jabolk dva vagona Ia sortiranih zimskih za izvoz se kupi. Ponudbe s navedbo vrst in cene na upravo «Jutra» pod «Namizna jabolka» 26186

Krompir in zelje Debel krompir à kg 60 para in zelje à kg 40 para nudi samo na debelo Alfred Stern, Vidovec pri Varaždinu. 26719

Ia jabolk za prešanje, 3—4 vagone proda Vekoslav Postržin, Videm-Krško. 26855

Prešnih jabolk se kupi par vagonov. — Ponudbe z zmernimi cenami na upravo «Jutra» pod «Takoj 7». 26390

Vino Belo vino letnik 1917 liter po 8 Din. Rizling letnik 1917 po 9 Din, rdeča Portugalka letnik 1917 po 8 Din in pristno slivovko letnik 1917 po 30 Din liter proda Kravagna v Ptuju. 25400

Mošt (jabolčnik) 10—15 hl proda po ugodni ceni Stellwag, Bršljin, Novo mesto. 27398

Lep krompir prebran, v vagonskih množinah nudi po konkurenčnih cenah Stellwag, Bršljin, Novo mesto. 27399

Oves in čebula lepa domača se kupi. — Ponudbe na upravo hotela «Slon» v Ljubljani. 27397

Jabolka Ivan Avsenek, Lesce, ima naprodaj vagon lepih jabolk. — Ogledajo se lahko vsak dan. Na pismene ponudbe se ne oziram. 27405

Kupim

Stelaže in pult za špecerijsko trgovino kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Trgovska oprava». 26636

Rabljena dvokolesa motorje, avtomobile, šivalne in pisalne stroje kupi proti izkazu lastnine Franc Batjel, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 25160

Železen kotel za netto vsebino do 1000 kg se kupi. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Kotel 13292». 26789

Jesenske suhe gobe lepe, kupim po najvišji dnevni ceni. Ponudbe z navedbo množine in cene na upravo «Jutra» pod «Gobe» 26856

Kupi se: dober mošt-hruševec in pameten visok konj za vožnjo in tek. — Istotam se proda lepa enovprežna na pol krita kočija. Naslov: Ivan Kuralt, valjčni mlin, Domžale. 26821

Kupim 50 vagonov sveže sekanih **javorjevih drv** klanih in okroglih od 15 cm naprej debeline za sukcesivno dobavo tedensko dva vagona. Ponudbe pod šifro «Eksport» na upr. «Jutra». 26799

12 enakih stolov dobro ohranjenih se kupi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Stoli». 26873

Hmeljske droge več vagonov kupim. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Hmeljski drogi». 26881

Hrastove hlode za žaganje in stoječe hrastove gozde kupuje parna žaga V. Scagnetti v Ljubljani. 24637

Polhove kože in druge kupuje celo leto D. Zdravič, Ljubljana, Florijanska ulica 9. 377

Čajno maslo in dober sir «Trapist» kupujem v večjih količinah. Vzorce z navedbo cene je poslati na naslov: S. Pejić, Split. 26955

Posest

Posestvo v bližini Ljubljane, v površini 1 oral 850 sežnjev, obstoji iz hiše, 2 njiv, travnika in vrta s studencem in sadnim drevjem, naprodaj. Posestvo tvori celoto, ima prijazno, ugodno lego in krasen razgled. Zelo ugodne tudi za letovišče. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Posestvo blizu Ljubljane». 26690

Hiša v Kamniku s korporacijsko pravico se proda. Interesenti se naj oglasijo pismeno na upravo «Jutra» pod «Korporacija». 26683

Kranj! Dvostanovanjska hiša v Kranju se poceni kupi. — Naslov pove uprava «Jutra» 26971

Enodružinska vila 5 minut od glavne pošte, novozidana s prostim stanovanjem se ugodno proda. Pismena vprašanja na upr. «Jutra» pod šifro «Solnčna lega». 26818

Enonadstropna hiša z gostilno in mesarijo pri Mariboru, 5 minut od kolodvora se radi družinskih razmer ceno proda. Pismene ponudbe na upr. «Jutra» v Mariboru pod «Eksistenca». 26306

Nova hiša v Ljubljani, 2 stanovanji, 10 arov lepega vrta, ugodno naprodaj. Naslov v upr. «Jutra». 26872

Nova pritlična hiša z opeko krita, 3 sobami, kuhinjo, kletjo, hlevom, silvo, sadnim in zelenjadnim vrtom se zaradi družinskih razmer takoj proda. Hiša stoji tik državne ceste na Vrhniki in je zelo pripravna za obrtnika ali vpokojenca. Cena in naslov pove uprava «Jutra». 26854

Dve hiši pri glavni cesti v mestu, oddaljeni 10 minut od kolodvora s trgovskim lokalom, kletjo in 3 skladišči, vporabno za vsako obrt, z vsem gospodarskim poslopjem ter sadonosnikom in vrtom, po zelo ugodni ceni prodam ali dam v najem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Ptuj 200.000». 26930

Stavbno parcelo v Ljubljani kupim. — Ponudbe pod «Parcela 22» na upravo «Jutra». 26922

Trgovska hiša z vpeljano trgovino mešan. blaga v industrijskem kraju se radi bolezni poceni proda. Ponudbe na realitetno posredovalnico Lovro Cremošnik, Celje, Prešernova 19. 26924

Manjšo hišo kupim v sredini Ljubljane. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «St. 175». 26968

Manjše posestvo z večjo hišo v bližini kolodvora se kupi. Ponudbe z označenjem cene pod «Lepi dom» na upr. «Jutra» 26617

Travniki 2 za govejo in 1 za konjsko mrvo naprodaj. Poizve se v Jeranovi ulici št. 11. 26964

Posestvo na Štajerskem, 90 oralov v zelo dobrem stanju, 4 km od železniške postaje se proda ali zamenja za večjo hišo v Ljubljani, Celju ali Mariboru v vrednosti do 400.000 Din, katera donaša zmerne dohodke ali manjše posestvo v neposredni bližini teh mest. Ponudbe pod «P. Žel», Apače pri Gornji Radgoni. 26892

Prodam vilo 6 sob, električna razsvetljava, comfort, 15.000 m² sadni vrt, rodovitna zemlja, za lir 120.000 blizu postaje Nabrežina pri Trstu štev. 151 — Deangeli. 26900

Trgovske hiše najprometnejši prostori v Mariboru in okolici, moderno urejena veleposestva, gostilne in posestva vsake velikosti se prodajo. — Podjetje «Marijin vrelec», Rogaška Slatina, izvoz mineralne vode zajamčen, se za malenkostno ceno proda Gospodarska D. Lajnšic, Maribor. 26772

Vila s tremi stanovanji in vrtom, zgrajena leta 1912., v Ljubljani, se zamenja za vilo ali hišo z vrtom v Mariboru. — Ponudbe pod «Zamenjava vile» na upr. «Jutra». 26860

Hiša s pekarijo na prometnem kraju se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 26850

Nova hiša v bližini Ljubljane se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 26827

Hišo v Mariboru lepo in rentabilno, z velikim lokalom, praznim stanovanjem, elektriko, takoj prodam. Potrebno 115.000 Din. — Vprašati: Studenci, Slomškova 5. 26833

Enonadstropna hiša zidana, s 4 sobami, hlevom, šupo, zrenjske pravice ter ena parcela gozda v Boh. Bistrici se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 26848

Enostanovanj. hiša 2 sobi, kuhinja, shramba, veža, lepo podstrešje in vrt, 7 minut oddaljena od električne cestne železnice se takoj proda. Kje, pove uprava «Jutra». 26892

Krasno posestvo obsegajoče 30 oralov, 15 or. prvovrstnih travnikov, 10 oralov njiv, velik sadonosnik, gozd in 2 orala vinograda (arondirano), boljša stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem, ob drž. cesti in pri žel. postaji. — Inventar: 16 glav goveje živine, dva konja, 15—18 svinj, vse gospodar. orodje z vsem bogatim letošnjim pridelkom se proda radi selitve za 450.000 Din, ev. po dogovoru. Za odgovor priložiti znamko. Pojasnila daje K. Troha, Maribor, Slovenska ulica 2. 26887

Lepa trgovska hiša pri farni cerkvi na Bledu, obstoječa iz 5 sob, 2 kuhinj, trgovskega lokala z vpeljano trgovino, dvoriščem, drvarnico in kletjo se proda. V hiši sta vodovod in elektrika. Cena nizka, pogoji ugodni. Pojasnila daje g. Žagar, Ljubečna, pošta Celje. 27356

Enonadstropna vila s trgovino, gospodarskim poslopjem, nekaj zemljišča, na prometnem kraju tik kolodvora se za 90.000 Din proda. Naslov pove podružnica «Jutra» v Mariboru. 27402

Stavbne parcele v veliki izberi v Ljubljani in na periferiji proda Privšek, Gosposvetska cesta 8. 27422

Hiše, vile, trg. hiše prodaja najceneje Privšek — Gosposvetska cesta 8. 27422

Majhno hišo kupim v Ljubljani ali kje v bližini. Ponudbe z naslovom in ceno na upravo «Jutra» pod šifro «Majhna hiša 5». 27410

Lokali

Skladišče suho in svetlo se išče. — Ponudbe z navedbo najemnine na upravo «Jutra» pod značko «Skladišče 13145». 269[illegible]

Manjši lokal v sredini mesta se išče takoj proti dobri najemnini. Ponudbe pod «Za takoj» na upravo «Jutra». 269[illegible]

Lep konjski hlev za 2, event. tudi za 4 konje se takoj odda v Sp. Šiški št. 81. — Več pove Zupančič, istotam. 254[illegible]

Zamenjam 2 skladišči, hlev in pritikline za lokal v središču mesta. Ponudbe pod «Jako ugodno» na upravo «Jutra». [illegible]

Lep lokal obstoječ iz 3 prostorov, z velikimi izložbami odda takoj Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani — Gledališka ulica. 254[illegible]

Tri kleti velike in lepe, zelo pripravne za skladišča, event. vinotoč se oddajo proti mesečni najemnini 1300 Din. Vprašati od 2.—3. ure pop. pri gospodarju na Poljanski cesti 17, nasproti gimnazije. 269[illegible]

Skladišče lepo in suho, pripravno tudi za vsako delavnico se takoj odda. Naslov v upr. «Jutra». 268[illegible]

Kavarna ali boljša gostilna se vzame v najem. Posredovalci izključeni. Pismene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Strokovnjak». 467

Majhno trgovino s trafiko in gostilno, dobro idočo v vasi na Hrvatskem oddam takoj ugodno v najem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Din 100.000». 269[illegible]

Velika vinska klet 22 m dolga, 8 m široka in 4 m visoka, moderno betonirana, pripravna za vinsko trgovino ali kako drugo obrt, se takoj odda v mestu na Gorenjskem. Naslov pove uprava «Jutra». 26913

Delavnica se odda za več let v najem — Istotam se oddasta 1 ali 2 sobi proti plačilu za eno leto naprej. Vsi lokali so v hiši ob glavni cesti v Spodnji Šiški. Naslov pove uprava «Jutra». 26942

Trgovina v prometni ulici v Ljubljani se odda takoj v najem. Najemnina nizka. Potreben kapital 10—30.000 Din. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Radi odpotovanja, november». 2678[illegible]

Lepo gostilno s stanovanjem, če mogoče zraven vrt, na prometni točki blizu mesta ali v mestu, iščem v najem, ev. pozneje odkupim. Ponudbe pod «Lepa lega 13359» na upravo «Jutra». 268[illegible]

Več lepih pisarniških sob v II. nadstropju odda takoj Pokojninski zavod v Ljubljani — Gledališka ulica. [illegible]

Stanovanja

Dve stanovanji v novih vilah ob Dunajski cesti na Brinju odda takoj Pokojninski zavod v Ljubljani, Aleksandrova cesta. 25470

Solnčno stanovanje z dvema velikima sobama, poselsko sobico, lepo kuhinjo in pritiklinami v 3 leta stoječi vili, 10 minut od glavne pošte v Ljubljani se odda za mesečno najemnino 1750 Din. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Zdravo» 2544[illegible]

Majhna soba za 2 gospoda, se odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 26790

Soba z 2 posteljama s hrano ali brez se odda. Naslov pove uprava «Jutra» 26763

Sobica s posebnim vhodom se odda. Kje, pove upr. «Jutra» 26831

Sostanovalec s hrano se sprejme na Tržaški cesti 4. 2654[illegible]

Visokošolec išče boljšo sobo z električno razsvetljavo. Naslov na upravo «Jutra» pod značko «Soba 13373». 26894

Stanovanje v stari hiši (centrum) 850 Din mesečno zamenjam s stanovanjskim upravičencem k stanuje v dragem stanovanju tudi v novi hiši do 1500 Din mesečno ali pa odstopim stanovanje upravičencu moje ceno stanovanje proti odkupu krasne starinske jedilne sobe in si sam najdem stanovanje v novi hiši. Ponudbe pod «Prosta selitev 13368» na upravo «Jutra». 2692[illegible]

Opremljeno sobo s posebnim vhodom oddam takoj 1—2 gospodoma v Novem Vodmatu štev. 61. 2690[illegible]

Lepo stanovanje
v mestu, obstoječe iz sobe, kuhinje in pritiklin — v novi zgradbi — se odda s decembrom t. l. Naslov pove upr. «Jutra». 26935

Neopremljeno sobo
s posebnim vhodom iščem takoj. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Takoj 14». 26829

Soba
s klavirjem, event. s vso oskrbo se išče pri boljši družini. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Klavir». 26979

Visokošolec
išče boljšo sobo. Naslov pove upr. «Jutra» pod šifro «Soliden 13410». 26942

Soba
[...] ali opremljena v [...] vili pod Rožnikom se [...]. Naslov pove uprava «Jutra». 26945

Prazna soba
lepa in zračna se takoj odda. Naslov pove upr. «Jutra». 26958

Separirano sobo
s hrano, električno razsvetljavo, v sredini mesta išče mlad gospod pri boljši rodbini. Ponudbe pod šifro «Distingviran» na upravo «Jutra». 26961

Uradnik
išče opremljeno sobico s 1. novembrom. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Poštar». 26967

Sobo
v bližini sodnije, po možnosti z 2 posteljama išče [...]rist. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «T. 13419». 26931

Opremljena soba
lepa in zračna, z električno razsvetljavo se odda z vso oskrbo dvema gospodičnama. — Naslov pove uprava «Jutra». 26985

Prazno sobo
[...] zakonca brez otrok, ves dan odsotna. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Soba, 10. november». 26983

Separirano sobo
(kabinet) po možnosti v bližini kavarne «Evropa» išče gospod. Ponudbe pod «Meblirano» na upravništvo «Jutra». 26980

Stanovanje
v novi hiši v bližini Ljubljane, obstoječe iz 1 sobe in kuhinje, ki še ni izgotovljeno, se odda. Dotični, ki reflektira na stanovanje izve naslov v upr. «Jutra». 26912

Kot sostanovalka
se sprejme gospodična. — Naslov: Püchler, Bleiweisova cesta 15/III. 26940

Soliden gospod
ves dan odsoten išče malo sobo ali kabinet. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Soba 13446». 27369

Sobico ali kabinet
v bližini kolodvora išče gospodična. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «300 Din». 27367

Mlad inženjer
mnogo odsoten z doma išče lepo sobo z elektr. razsvetljavo, po možnosti v sredini mesta. — Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «23/13445». 27370

Lepa soba
elegantno opremljena, parketirana, solnčna, z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom nasproti kavarne «Evropa» se odda le boljšemu gospodu. Naslov pove uprava «Jutra». 27371

Soba
lično opremljena, čista in zračna, se odda solidni gospodični ali gospodu s 1. novembrom. Naslov pove uprava «Jutra». 26859

Stanovanje
2 sob in pritiklin z vrtom, [...] ure od Ljubljane zamenjam s stanovanjem v [...] vasi. Naslov pove uprava «Jutra». 26828

Veliko prazno sobo
[...] salon za pisarno ali poslovni prostor v centru Ljubljane odda Privšek, Gosposvetska cesta štev. 8 27422

Stanovanje
2 sob in pritiklin, z elektr. razsvetljavo, parket in vodovod, odda v Ljubljani Privšek, Gosposvetska c. 8 27422

Stanovanje
[...] in okusno opremljeno sobo s kuhinjo odda v Ljubljani Privšek, Gosposvetska cesta 8. 27422

Opremljeno sobo
[...], s posebnim vhodom, blizu kolodvor, okraju [...] s 1. novembrom — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Soba, 1. nov.» 27415

Lepa soba
v bližini kolodvora, s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo z eno ali dvema posteljama se odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 27409

Sobo ali kabinet
s neoviranim vhodom in električno razsvetljavo, v sredini mesta, išče s 1. novembrom soliden gospod. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Mir božji». 27368

Prazno sobico
če mogoče s souporabo kuhinje išče mirna ženska za takoj. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «C. V.» 26887a

Dijak
išče stanovanje s popolno oskrbo. Naslov pove upr. «Jutra». 27414

Opremljena soba
zračna, se takoj odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 27416

Prazno sobo
preprosto išče vdova samica. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «A. P.» 26875

Soba s 3 posteljami
preprosta, v bližini Gradišča se išče za 1. november. Naslov pove uprava «Jutra». 27382

Soliden sostanovalec
s hrano se sprejme na Gosposvetski cesti. Naslov v upr. «Jutra». 27388

Kapital

Družabnik
s 100—200.000 Din se išče za industrijsko podjetje — edino te stroke v državi v svrho povečanja obrata. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ugodna prilika 13450» 27373

500 delnic
Trgovske banke v Ljubljani naprodaj. Ponudbe pod «Najvarnejša in najugodnejša naložba» na upravo «Jutra». 27378

Prioritete
železnice Kranj—Tržič se ceno naprodaj. Naslov pove uprava «Jutra». 27381

Ženitve

Samostojna gdč.
prijetne zunanjosti z nekaj premoženja želi v svrho možitve znanja z gospodom 50—55 let, ki reflektira na skrbno gospodinjo in miren dom. — Naslov na upravo «Jutra» pod značko «Miren dom 13308». 26788

Poročim takoj
gospodično ali vdovo s premoženjem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Samostojen 30». 27411

Mlad, intel. gospod
želi poročiti lepo in mlado gospodično. Le resne dopise s sliko na upr. «Jutra» pod šifro «Moj dom 13471». 27413

Dopisi

Anici!
Več lahka megla dolinico obdaja,
žarki solnca še niso jo predrli,
Megleni valji iz hribov si preganja
Gorkoto, al' bodejo njen vhod odprli?
Našli dela težke misli
Bolne skrbi zaupanju,
Če bo polegel vetrič mrzli
In bodem grel se v hrepenenju? — R. 26884

Nigana!
Pridem danes. Sestanek ob 19 uri. — Tonin. 26920

L. m.
Nisem razumela. Kje sestanek. Šla sem v H. — Mnogo p. od T. M. 26916

Samostojna dama
prikupne zunanjosti, vneta za skupne zimske športne izlete z mladim gospodom, naj javi svoj naslov pod značko «Sport» na upravo «Jutra». 26870

Gospodična
vsestransko svobodna ali mlada ločena žena, ki si želi toplih ljubezenskih uric v zimskih večerih, naj se javi pod šifro «Venera» na upravo «Jutra». — Tajnost častno zajamčena. 26869

Mlad junak
išče resnega znanja z mlado in izobraženo gospodično, staro od 18—22 let, ki bi imela veselje do narave. Dopise pod «Prijazen» na upravo «Jutra». 27418

Gospodična
želi spoznati gospoda za skupno posečanje plesne šole. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Plesni venček». 27385

Mlada elegant. gdč.
idealnih nazorov, golobje narave, čarke duše, prepolne iskrenih nesebičnih, vzvišenih čuvstev — išče vsled doživotne sreče elegantnega gospoda, kateri bi jo razumel, uzvračal istim nesebičnim zanosom, na njene izlive čuvstev, kateri bi mogel vzgojiti čisto iskreno ljubav do cvetočeg popoljka. Neanonimne dopise pod «Cvet ljubezni» na upravo «Jutra». 26933

Akademika
gentlemana želita krepčila nežnih src. Tajnost zajamčena. Dopise pod «Jurist-Tehnik» na upr. «Jutra». 27422

Skupno življenje
želim s samostojno damo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Najboljša leta». 27410

Seznaniti se želim
potom korespondence s resnim, dostojnim inteligentom. Dopise pod značko «Osamljena 13474» na upr. «Jutra». 27417

Gospodična
(ločena žena) mlada in prijetne zunanjosti, svobodnega obzorja, ki si želi ljubezni in življenja, najde neusahljiv vir svojih hrepenenj in želja. Naslov je pod častno zajamčeno tajnostjo poslati pod značko «Ljubezni vir» na upravo «Jutra». 26868

Glasba

Klavir ali pianino
se vzame v najem ali kupi v slučaju, da ugaja. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Glasba». 26716

Dobre gosli
se poceni prodajo v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 39/II, 7. 26907

Živali

Plemenski kozel
lep, 6½ meseca star se proda Keibel, Moste 84 pri Ljubljani. 26936

Pes «Doberman»
čistokrven, 4 mesece star se proda za 500 Din. — Ante Nanut, učitelj, Mengeš. 26915

Kanarčke
in druge ptice pevke proda Adolf Sattler, Novi Vodmat, Društvena ulica 41. 27394

Izgubljeno

Damska rokavica
rjava, usnjena se je izgubila v četrtek 22. t. m. na poti frančiškanski most, Miklošičeva cesta, glavni kolodvor. Pošten najditelj naj jo blagovoli oddati v trgovini Vršič, Šelenburgova ulica. 26910

Črna listnica
se je izgubila v Lattermanovem drevoredu. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi na Sv. Petra cesti št. 24. 26959

Razno

Spretna maserka
z najboljšimi zdravniškimi spričevali se priporoča — Naslov pove uprava «Jutra» 26491

Domače klobase
jetrne in krvave vsako soboto in nedeljo. Sprejmejo se tudi abonenti — Marija Zgonc, Cesta v Rožno dolino 36, Ljubljana. 26308

V komis. prodajo
vzamem razno blago. Lokal in skladišče v lastni hiši na razpolago. Ponudbe pod «Komisija» na oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Copova 21. 26763

Potnik
ki v prihodnjih dneh absolvira daljšo turo proti jugu (Hrvatska, Slavonija, Banat, Bosna itd.) se naj pismeno oglasi na upravo «Jutra» pod «Konkurenca». 26726

Cenik znamk

za leto 1926 na 16 straneh in 25 raznih rumunskih znamk dobite, ako pošljete 5 Din Izidor Steiner največja trgovina znamk, Brod na Savi 443

Lahko kočijo
brez strehe zamenjam proti lahki enovprežni s streho. Naslov pove uprava «Jutra» 26974

V komis. prodajo
vzame dolgoleten soliden trgovec in posestnik razno blago kakor manufakturo, čevlje, igrače in drugo. — Lokal in skladišče na razpolago. Ponudbe pod šifro «A. S. 15» na upravništvo «Jutra». 26954

Imam vedno v zalogi
različne vozove
vseh vrst konjske opreme, nove kakor tudi rabljene. — Sprejemam v to stroko spadajoča dela. Cene nizke
Odda se tudi več
avto garaž
Josip Stupica, Slomškova ulica 6. 26896

Danes pa gremo
vsi v Moste št. 7 na krvave in mesene klobase. 26978

Na dobro hrano
k boljši družini se sprejme 8 boljših gospodov s 1. novembrom. — Naslov pove uprava «Jutra» 26984

Klobučevinasti (filcasti) klobuki
od 120 Din naprej in
baržunati klobuki
od 150 Din naprej se dobe pri tvrdki
M. Jeglič,
Ljubljana, Slomškova 27

Žimnice
matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke
nudi najceneje
Rudolf Radovan,
tapetnik
Krekov trg štev. 7
(poleg Mestnega doma
6081a

LOKOMOBILE
WOLF LANZ do 600 KS
tvornički novi ili gener. raparirani sa tvorničkim jamstvom takodjer u najam.
SAUGGAS-MOTORE
DIESEL-MOTORE
BEZ KOMPRESORA
ROHÖL-MOTORE
75-a
Generalno zastupstvo
Motorenfabrik Darmstadt
MLINSKE STROJE
TRANSMISIJE
Pogledajte naše skladište
Plaćevne polakšice
Kompletna montaža
BRAĆA FISCHER d. d.
ZAGREB Pantovčak 1 B.

J. Stjepušin
Sisak
priporoča boljše tamburice strune, partiture. Šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovana na pariški razstavi. Ceniki franko

Trboveljski premog in drva
dobavlja promptno in najugodneje tvrdka
H. PETRIČ
Ljubljana
Gosposvetska cesta 8
Telefon 343

Modni atelje
= GOLI =
Ljubljana, Levčeva ul. 9.
Izdeluje z večletno dunajsko prakso obleke po najnovejšem angleškem in francoskem kroju.

P 63/25 — 6 6280-a

Oklic.
Dne 28. oktobra 1925 ob 9. uri
se bo prodala na javni dražbi
gozdna parcela št. 584 ad Srednja vas v izmeri 17.642 m²
Izklicna cena je določena na 7500 Din.
Dražba se vrši na Mlaki št. 1.
Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri sodišču.
Okrajno sodišče v Radovljici
odd. I., dne 22. oktobra 1925.

V našem kraju
se posebno ostro občuti vsaka nagla sprememba vremena: nahod, kašelj, hripavost, vratobol, trganje v udih, zobobol in glavobol so sedaj pri nas na dnevnem redu. Prav posebno mučijo tedaj revmatične bolečine. Po naših ugodnih izkušnjah pa se je pokazal kot vedno zanesljiv ublažitelj bolečin Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«, katerega so že naši roditelji in dedje uporabljali kot priljubljeno domače sredstvo in kosmetikum. Uporaba »Elsafluida« vedno prija, bodisi od znotraj ali od zunaj. Je močnejši in krepkejšega dejstva kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 specijalni steklenici za 99.— Din, 36 dvojnatih ali 12 specijalnih steklenic za 250 Din. že obenem z zabojem in poštnino po povzetju ali proti plačilu vnaprej razpošilja lekarnar Evgen V. Feller v Stubici Donjoj, Elsatrg 245 Hrvatska.

Telefon 128 **Ustanovljeno 1898.**

Za jesensko sezono
Priporočam svojo bogato zalogo blaga za plašče, velurje in angleško blago — Rips za obleke, kazani, barhenti in flanele — Razno karirano blago — Volneni krepi za bluze v najlepših barvah.
Najnovejša moda: baržuni za obleke in klobuke v vseh barvah. Novosti v kožuhovinastih trakovih — **Pletenine:** telovniki za dame in gospode, otroške garniture, damske flor in volnene nogavice. — Dokolenice za gospode. — Rokavice za dame, gospode in otroke. — **Spodnje perilo** znamke „Benger" in perltrikó telovniki. — Srajce za gospode, kravate, nogavice in naramnice
Pliš in astrahan. Vsakovrstno blago za podloge.
Sliki v različnih vzorcih za podlogo plaščev, lopic in za senčnike pri svetilkah. — **Bele tkanine:** šifon blago za rjuhe, batist za perilo, vse prvovrstno blago, češkega izdelka. — Žepni robci — **Modni nakit.** Gumbi v veliki izberi. **Vse potrebščine za krojače in šivilje.** Mirtini venci za neveste in šopki v veliki izberi. **Volna. Bregenzer.**
Strogo solidne cene! Strogo solidne cene!
F. Michelitsch, Maribor,
Gosposka ulica štev. 14.

Zahtevajte povsod le
„Hubertus-milo" Celjske milarne d. z o. z. v Celju,
pod znamko:

Hubertus milo Celje

Je najboljše in najcenejše.

Zaloga moderne **kožuhovine** Cene brezkonkurenčne
L. ROT, Ljubljana, Gradišče štev. 7.

Ustanov. l. 1842. **Specijalno** Električni obrat.
imitiranje vseh vrst **lesa** in **marmorja** kakor tudi vsa druga **pleskarska** in **črkoslikarska** dela izvršuje tvrdka
Brata Eberl nasl. MARTINC, CERNE & Co. d. z o. z. Ljubljana
Igriška ulica 6 (poleg dramskega gledališča).

†

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je danes ob pol 1. uri zjutraj preminula po dolgi, mučni bolezni v starosti 75 let naša prisrčno ljubljena mati, stara mati, sestra, teta, gospa

Marija Jarc roj. Soss

Pogreb predrage se vrši v nedeljo, 25. t. m. ob 3. popoldne iz mrtvašnice na Pobrežju.
Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek. 26. t. m. ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.
Maribor, dne 23. oktobra 1925.
Karl, Albina, Viktor, Mario Jarc, Ana Sand roj. **Jarc,** otroci; **Minka Jarc, Ana Jarc** roj. **Klemsche, Gusta Jarc** roj. **Paar,** snahinje; **Karl Soss,** brat; **Julija Soss,** svakinja; **Eduard Sand,** zet; **Olga, Karl, Viktor, Erich, Anamari,** vnuki, in **ostali sorodniki.**

†

Naš ljubi

MARKO

7 let star je danes dne 24. oktobra ob 3. uri popoldne po kratki bolezni umrl.
Pogreb se vrši dne 26. oktobra ob 3. uri popoldne na pokopališče na Vrhniki.
Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Sv. Pavla na Vrhniki.
Rodbina Mih. Tomšič in sorodniki.

Ako potrebujete **sveže** ali **suhe vence, šopke** in **aranžmaje,** pokličite telef. št.
341 5705-a
cvetličarna KORSIKA,
Aleksandrova cesta.
Naročila se pošiljajo na dom.

Drevesnica „Grofice Herberstein" v Velenju, (Slov.)
nudi za jesensko in spomladansko saditev, prvovrstno lepo vzgojeno 6205a
sadno drevje,
od vseh vobče znanih in priporočljivih vrst. Cene zmerne, pri večjem odjemu popust.
Franc Horvath, vrtnar in sadjar.

Franjo Cvilak
Slovenska Bistrica
belilnica voska, obrt medu in voščenin
priporoča
vsem blagohotnim trgovcem ter konsumentom svojo veliko zalogo voščenih sveč (lepo okrašenih in belih) vseh vrst svitkov, lepe prave stearinske *«Barok sveče»* za lustre vseh barv (zvretene) kakor tudi božičnih svečic vseh barv v kartonih (gladke in zvretene). Priporočam tudi za miklavževo: veliko zalogo miklavžev, krampusov kakor tudi druga medena peciva.
Postrežba solidna! — Zahtevajte cenik! Cene zmerne! — Tvrdka odlikovana z zlato kolajno. — Velekonsumenti posebne cene. 398-a

MED
cijedjen (vrcan) 15 Din kgr. **prodaje**
Drogerija Peršič, Zemun
6292-a

Javna sodna dražba!
V sredo dne 28. t. l. ob 1. uri (13.) popoldne se vrši v Domžalah št. 4 javna sodna dražba raznega pohištva, kakor omar, miz, železne blagajne, šivalnih strojev za izdelavo slamnikov, raznih filcev, šivalnega stroja «Singer», več tisoč raznih belih moških, otroških in raznobarvnih slamnikov, slamnatih torbic (cekarjev), kit (cofov) za slamnike, kartonov za razpošiljanje slamnikov, konja rujave barve, novega breka itd. itd.
Na to dražbo se posebno opozarjajo slamnikarska podjetja. 6307-a
P 63/25-6 6280-a

Velika prodaja damskih plaščev!
Trpežni športni Din 400·-, modni ševiot 550·-, Velour Ia 600·-, Velour Ia Ia 720·-, glatki, sukneni 800·-, fini modno sukneni Din 900·-.
MODELI
Velour s „Biberette" kožo 1020 modno sukno z „Electrik" Din 1330·-, Eskimo Velour s Panterkanin 1650·-, najnovejši modeli s Chinchilla Opousom 2600—3000·- v veletrgovini
R. Stermecki, Celje 20.
Cenik zastonj. — Vsaki kupec dobi darovnico.

Natečaj!
Naznanjam slavnemu občinstvu, da se vrši 25. novembra t. l. žrebanje dobitkov, kateri so spodaj navedeni.
Kdor želi biti za mal denar srečen, naj pošlje po poštni nakaznici 60 Din (šestdeset), na naslov: *Franjo Brinovc, trgovec in posestnik, Višnja gora 36, Slovenija — do 10. novembra t. l.* Za ta denar dobi vsak franko po pošti 2 m barhenta, flanela, kontenine ali pa šifona, razen tega ima pravico do žrebanja.
Vsak pošiljatelj dobi tekočo številko, ki se mu bo zraven pošiljke objavila.
Žrebanje se vrši, kakor že zgoraj omenjeno, 25. novembra t. l., pod vodstvom in kontrolo g. notarja Antona Zevnika v Višnji gori, Slovenija.
Izžrebane številke kakor tudi naslovi se objavijo po časopisih.
Dobitki: Enonadstropna trg. hiša, spalna oprava, kuhinjska oprava, kredenca, železna blagajna, šivalni stroj, dvokolesa, srebrne, zlate ure in verižice in še 400 dobitkov razne vrste v vrednosti 50.000 Din.
Denar je treba poslati na moj naslov:
Franjo Brinovc
trgovec in posestnik, Višnja gora, Slovenija.

Dnevni koncerti:
V kavarni od 5 do ½ 1 ure ponoči.
V kleti „ 6 „ 12 „ „
V restavraciji „ 7 „ 12 „ „
Ob nedeljah in praznikih zajutrkovalni koncert v restavraciji. — Popoldanski koncert ob 5. uri.

DAMSKA KAPELA
v
RESTAVRACIJI „ZVEZDA“.

Točna in solidna postrežba.
Prvovrstno vino, gorka in mrzla jedila.
Se priporočata Fran in Roza Krapež.

Nizke cene!

Veliko zalogo novodošlega manufakturnega blaga za zimo kakor damske velourje v vsakovrstnih barvah in kvalitetah, blago za kostume in priznano veliko izbiro moškega sukna nudi cenjenim odjemalcem po nizkih cenah

Oblačilnica, Ljubljana, Miklošičeva c.

Amerikanska reklama.

Podaljšano do 20. decembra t. l.

Mi hočemo dokazati vsakomur, da je naša na nov način sestavljena krema za čevlje znamka „LEBIN“ boljša od vsake druge, radi tega pa nič dražja. Da pa se lahko vsak sam prepriča o njeni kvaliteti, bodemo od 1. X. do 20. XII t. l. pošiljali posebne velike škatlje ca. 32 dkg vsakemu, ki jo naroči za ceno Din 40·—. Zraven pa smo razpisali velika darila, katera se bodo razdelila med te naročnike naše kreme „LEBIN“.

Božična darila:

1 4 sedežni avto „Ford“	1 dvosedežni avto
1 motorno kolo „Puch“	1 spalna soba iz trdega lesa
1 spalna soba iz mehkega lesa	1 čistilnica za žito
1 koleselj za enega konja	1 pisalni stroj
1 kuhinjska oprava	2 pluga
4 šivalni stroji „Singer“	10 moških dvokoles
10 ženskih dvokoles	10 zlatih ur za ženske
10 zlatih ur za moške	10 zlatih verižic za ženske
10 zlatih verižic za moške	10 srebrnih ženskih ur
10 srebrnih moških ur	10 srebrnih ženskih verižic
10 srebr. moških verižic	10 zlatih zapestnic
10 srebrnih zapestnic	4 potni kovčeki iz usnja
2 garnituri srebrnega jedilnega orodja	2 porcelanasta servica za 6 oseb
10 ženskih ročnih torbic	10 mošk. usnjatih denarnic.

Ta darila se razdele, ako bode vsaj 35.000 naročnikov. Ako bode manj naročnikov, se razdeli sorazmerno manj daril po načrtu, ki se nahaja pri dr. Josipu Barle, notarju v Mariboru. Ako število naročnikov ne bi doseglo 2000, se darila ne bodo delila.

Kako se krema „Lebin“ naroči:

1. Po poštni nakaznici se pošlje Din 40·— in se napiše natančni naslov.
2. Zadaj na odrezek je napisati rešitev uganke.
3. Za poslani znesek Din 40·— dobite po pošti franko eno veliko škatljo ca. 32 dkg najfinejše kreme „LEBIN“, črno ali rumeno, kakor želite.

Uganka:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

			15
	5		15
			15
15	15	15	

Te številke je tako postaviti posamezno v kvadrate, da, ako se seštejejo od katerikoli strani je skupni znesek 15, kakor kaže slika.
Natančni načrt glede razdelitve daril leži v zapečateni kuverti pri g. notarju JOSIPU BARLE v Mariboru.
Na razna vprašanja, kar bi bilo s tem v zvezi, se ne bo odgovarjalo.
Darila se bodo razdelila dne 22. decembra t. l. pod kontrolo g. dr. Josipa Barle-ta v Mariboru.
Kdor uganko nepravilno reši, je izključen od tekmovanja za darila, dobi pa kremo, če pošlje iznos — Onim katerim bo nagrada priznana, bodo še isti dan obveščeni, vsi ostali doznajo o rezultatu do 28. decembraa 1925.
Naročila in denar je nasloviti na **izdelovalnico kreme „LEBIN“, Hoče pri Mariboru** ali pa na **g. notarja dr. Josipa Barle, Maribor, Aleksandrova cesta 14.**

„LEBIN“,
Hoče pri Mariboru.
3710

PREOBLIKOVALNICA
BARBORIČ & ZAVRSAN
LJUBLJANA, Mestni trg 7. 414 a
predeljuje damske filce, veturje itd. po najmodernejših oblikah. Velika izbira damskih klobukov in nakita po zelo nizkih cenah.

Proti vsem spolnim boleznim
je najučinkovitejše in najzanesljivejše varnostno sredstvo **„Venerosan“.** Strogo na znanstvenem temelju. Klinično preiskušeno. Številna priznanja. Hitro celjiv učinek pri obstoječi, posebno zastareli kapavici. Cena: Zavoj za gospode Din 30.—, zavoj za dame Din 60.—. Dobi se v lekarnah, ako ne, se obrnite na samoizdelovalko
Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrien, Wien 89/a, Wissgrillgasse 5/7. 6297-a

Damski filc klobuki

v vseh modnih barvah in oblikah se dobe najcenejše pri

Franc Bernik,
Ljubljana, Šiška, Slovenska cesta, bivši perutninski zavod.

Trgovina

z manufakturnim blagom v Ljubljani, na zelo prometnem prostoru se radi izselitve ugodno proda. — Ponudbe pod «Resni kupec» na upravo «Jutra». 6298-a

PAVEL SIMENC
pokopališki vrtnar Sv. Križ-Ljubljana
se priporočam cenj. občinstvu **za popravila in okrasitev grobov s cvetlicami**, posipanje s peskom, kakor tudi za izvršit v **vsakovrstnih svežih in suhih vencev, šopkov in različnih aranžmajev** po zmernih cenah. — **Velika zaloga lepih krizantem.**
Naročila se sprejemajo tudi v **cvetličarni Sv. Petra cesta štev. 33, poleg Zmajskega mostu.**

Autobus-promet
k pokopališču pri Sv. Križu
Tvrdka **Adamčič & Šušteršič** javlja cenj. občinstvu, da bo letošnje leto **Avtobus-promet k pokopališču pri Sv. Križu** od **dveh** strani, in sicer **od Figovca redno** vsak dan od 28. oktobra do 3. novembra ob delavnikih od 9 ure dopoldne, v nedeljo pa od 8. ure naprej do pozne noči; **od Sv. Petra** vozi avtobus v soboto in ponedeljek od 10 ure dopoldne do 4. ure **popoldne, v nedeljo pa od 8. ure do pozne noči.** —
Enkratna vožnja stane 5 Din. 6295-a

Trgovci!
zahtevajte cenik in vzorce,
čudežnih sveč za božič,
edini slovenski izdelek, najcenejši in najboljši bengalične žveplenke, bengalične svečice.
Bengalični ogenj
v vseh barvah brez žvegla in smradu za mi klavževe večere in gledališke odre. Lovske patrone vseh kalibrov v razl. bengal. barvah. Aparat proti vlomu, za vinograde in drugo. Cenik ognjemetnik predmetov pošlje se na zahtevo
Pyrota, prva jugoslov. pyrotehnična tovarna **v Celju.**

Hotel in restavracija Miklič
nasproti glavnega kolodvora
priporoča tujske sobe, znano dobro kuhinjo, najboljša vina, vedno sveže pivo, nizke cene, lep salon za shode in prireditve. 6294-a
Kurljivo kegljišče.

ČREVA
vsakovrstna, po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi **surovi in stopljeni loj** in ga plačam po najvišji dnevni ceni.
Jos. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Radi upeljave
specijalnega blaga sem cene blagu dokler traja zaloga **znatno znižal**
Lepa izbira klobukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, perila znamke dr. Jegra, damskih hlač, ovratnikov, robčkov, kravat, nogavic, svilenih bluz, šalov in trikotaže, fina parfumerija in drugo galanterijsko blago
B. Veselinovič & Komp., Maribor, Gosposka ulica 26. 469a

Voda vrè

toda **ne** v hladilniku **„Renault“**, ampak v glavi tistega, kateri ne kupi za svojega potnika malega tovornega kot **potnega** krasno izdelanega avtomobila 6 HP in 10 HP **„Renault“** za 250 — 600 kg tovora.

Zahtevajte ponudbe!
Zastopstvo Renault - avtomobilov
A. Lampret, Ljubljana Krekov trg 10
? 644a

Odlitke
iz sive litine od Din 5·— naprej za 1 kg
Kompletne transmisije dobavlja
K. & R. JEŽEK, tovarna strojev in livarna kovin
Maribor, Melje 103. 474-a

Važno za kletarne, delikatesne trgovine, destilacije in tovarne likerjev!
Na Jesenicah se je ustanovila in obratuje
nova tvornica staniolnih kapic (Flaschenkapseln) za steklenice
Izdeluje jih vsako množino in v vsaki velikosti.
Interesenti, zahtevajte takoj cenike!
Prva jugoslovanska tvornica staniolnih kapic za steklenice,
Jesenice (Gorenjsko).

Damski klobuki
po najnižjih cenah pri
E. Djukanovič,
Sv. Petra c. 27, poleg hotela Tratnik
Popravila, prekrojenje, spatri oblike.
Nujna popravila v šestih urah.

Pomen barvanja oblek!

Vaše obledele ali zanošene obleke izročite tovarni **Jos. Reich v barvanje** in presenečeni boste nad dobro izvršitvijo. Prihranili si boste nakup nove obleke.
15% popusta od tarifnih cen daje do 30. oktobra pri kemičnem čiščenju in barvanju oblek, tovarna
Jos. Reich v Ljubljani
Sprejemališče v tovarni **Poljanski nasip 4 in Selenburgova ulica 3.** 6302-a

LJUBITELJEM LEPIH POVESTI
toplo priporočamo
PUSKIN - PRIJATELJ,
KAPETANOVA HČI
Povest.
Broš, Din 24·—, vez. 29.—, poštnina 1·25
Izdala
TISKOVNA ZADRUGA v Ljubljani.

✝

Naznanjam v imenu svojem in svojih sorodnikov pretužno vest, da je naš skrbni in ljubljeni oče, stari oče, tast, stric in soprog, gospod

Matevž Kopač
posestnik in krojaški mojster v Žireh

v starosti 70. let, previden z tolažili sv. vere dne 19. t. m. ob 16. uri izdihnil svojo blago dušo.
Predragega pokojnika smo dne 21. t. m. ob 16. uri položili k večnemu počitku.
Ohranite ga vsi ki ste ga poznali v blagem spominu ter ga priporočamo v molitev.

ZIRI, dne 22. oktobra 1925.
Akad. slikar Franjo Kopač,
profesor v Kranju.

Dobro blago se samo hvali
Da se o tem prepričate, oglejte si veliko izbiro manufakturnega blaga pri znani solidni tvrdki
„Oblačilnica“ Ljubljana, Miklošičeva c.

Cvetličarna „Nizza“
(FANI HVALA)
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 30
se priporoča cenj. občinstvu za nakup svežih cvetlic, šopkov, vencev, kakor tudi umetnih vencev in šopkov, vse po brezkonkurenčnih cenah.
Postrežba točna. Izbira lepa in velika.

Čisti med
garantirano blago
dobavlja promptno ter najceneje tvrdka
I. Lovrenčič & drug. Križevci pri Ljutomeru

Kdor ima
centralno kurjavo, Lutzove peči in štedilnike, ali polnilne peči
KURI NAJCENEJE Z NEMSKIM PLINSKIM KOKSOM!
Zaloga: **D. CEBIN,** Wolfova 1/II. Tel. 56

Manufaktura
na drobno na debelo
izbrana zaloga volnenega blaga, parhantov, flanelastih rjuh, pliša, sukna za moške in ženske obleke, itd.
Franc Crobath, d. z o. z. Kranj.

Modne liste
najnovejše, za jesen in zimo
1924-1925
ima v veliki izberi v zalogi knjigarna
Tiskovne zadrug
v Ljubljani, Prešernova ulica štev. 54
(nasproti glavne pošte)

Sodna dražba!

Dne 29. oktobra 1925 ob 8. uri

se bodo prodali v Zgor. Gameljnah št. 37 sledeči predmeti: 300 navadnih stolov, 112 vrtnih stolov, 2 pisalni mizi, 12 rumenih mizic, 8 črnih mizic, 20 „štokerlov“, kuhinjska oprava, 6 stojal za cvetke, 14 vrtnih stolov, 1 vozeča parna lokomobila, različno orodje in stroji za izdelavo stolov, 1 blagajna, 1 nova vrata, 2 kompletna okna, 8 zabojev za orodje, 22 otročjih stolčkov i. t. d.

in dne 30. oktobra 1925 ob 15. uri

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11 pa: 14 različnih stolov, 1 stenski obešalnik, 1 električna svetilka, 30 kg šelaka, 1 sveder in 4 moške obleke. **Kupci se vljudno vabijo.**

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica Din 50,000.000·—
Rezervni zaklad okoli Din 10,000.000.—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA
PODRUZNICE:
Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana
Telefon štev. 261, 413, 502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.